

Interuniversitaire master Gender en Diversiteit 2020-2021

Aseksualiteit en mediarepresentatie:

De perceptie van aseksuele individuen van aseksuele representatie in media in kaart gebracht

Hilke De Smedt

Studentennummer UGent: 01503551

Klassieke Masterproef

Aantal woorden: 23.101

Promotor: Dr. Florian Vanlee

Copromotor: Prof. Dr. Katrien De Graeve

Masterproef voorgelegd tot het behalen van de graad van Master in Gender en Diversiteit

Deze masterproef is een examendocument dat niet werd gecorrigeerd voor eventueel vastgestelde fouten. In publicaties mag naar dit werk worden gerefereerd, mits schriftelijke toelating van de promotor(en) die met naam op de titelpagina is vermeld.

Abstract

Aseksualiteit verwierf slechts de afgelopen twintig jaar bekendheid als een seksuele oriëntatie. Eerder onderzoek toonde de schadelijke gevolgen van een gebrek aan representatie van LGBTQIA+ identiteiten aan. Vanwege de onbekendheid bestaan mediarepresentaties van asexuele personages amper. Deze masterproef gaat verder op dat idee en onderzoekt hoe Nederlandstalige asexuele individuen de onzichtbaarheid van aseksualiteit in populaire media ervaren. Op deze manier tracht dit onderzoek de huidige kennis over een gemarginaliseerde groep en hun noden te vergroten, alsook de perceptie en receptie van de huidige representatie in kaart brengen.

Hiervoor werden twaalf semigestructureerde diepte-interviews uitgevoerd. Een thematische analyse van vier thema's – identiteitsvorming, gemeenschapsvorming, omgevingsfactoren en concrete voorbeelden van mediarepresentatie en hun invloeden– leidde tot de conclusie dat asexuele individuen een grote nood hebben aan meer genuanceerde representatie. De resultaten geven een inzicht in hoe asexuele individuen mediarepresentaties van aseksualiteit ervaren, waar zij belang aan hechten en wat zij als genuanceerde representatie beschouwen.

Voorwoord

Toen ik het onderwerp *aseksualiteit en representatie* enkele jaren geleden voor het eerst aanhaalde in een gesprek met een docent die expertise had in gender en diversiteit, was die er van overtuigd dat asexualiteit geen seksuele geaardheid kon zijn. Dit en vele gelijkaardige gesprekken, sterkten mij in mijn overtuiging dat er nog heel wat werk aan de winkel is om meer bekendheid en zichtbaarheid rond asexualiteit te bewerkstelligen. Doorheen mijn studies gender en diversiteit kwam ik op verschillende momenten terug bij deze twee thema's en besloot dan ook om via deze masterproef een bijdrage te leveren aan het wetenschappelijke en maatschappelijke debat over asexualiteit.

Mijn onderzoek zou onmogelijk geweest zijn zonder de hulp van een aantal mensen. Eerst en vooral richt ik een woord van dank aan mijn respondenten. Een oprechte dankjewel voor jullie tijd en het vertrouwen. Bedankt om jullie verhaal zo openlijk en eerlijk te delen.

Graag bedank ik ook mijn copromotor, Katrien De Graeve, voor de begeleiding vanuit de opleiding. Verder wil ik graag mijn promotor, Florian Vanlee, bedanken. Jouw advies, constructieve feedback, tips en oprecht enthousiasme voor dit thema waren van onschatbare waarde. Ik heb heel veel gehad aan de manier waarop je ten volle achter mij en mijn onderzoek stond. Een dikke merci!

Als laatste ben ik dankbaar voor de ondersteuning van mijn ouders en zus. Bedankt voor de motiverende kaartjes en bemoedigende mailtjes en bedankt om mijn tekst tot in de vroege uurtjes na te lezen!

Ik wens u veel leesplezier toe.

Hilke De Smedt

Inhoudsopgave

Abstract	3
Voorwoord	4
Inleiding	7
Theoretisch kader	9
Aseksualiteit	9
Definitie	9
De pathologisering van aseksualiteit.....	10
Een geschiedenis van pathologisering	10
Raakvlakken tussen disability en asexuality studies	12
Aseksualiteit als identiteit?	13
De rol van AVEN	13
Zelfidentificatie versus queer benaderingen	14
Aseksualiteit als identiteitscategorie	16
Aseksualiteit als deel van de LGBTQI gemeenschap?	16
Representatie	20
Representatie van gemarginaliseerde groepen in de media	20
Representatie van LGBTQI identiteiten.....	21
Traditionele versus nieuwe media	22
Invloed van representatie op LGBTQIA+ personen.....	23
De rol van representatie in de samenleving	24
Beeldvorming rond aseksualiteit.....	25
Een tijdslijn	25
Onzichtbaarheid van aseksualiteit	26
Onzichtbaarheid in wetenschappelijk onderzoek.....	26
Historische aseksualiteit.....	26
Aseksuele representatie in populaire media.....	27
Probleemstelling.....	32
Methodologie	33
Resultaten	35
Thema 1: identiteitsvorming	35
Zelfbeeld in het <i>identity moratorium</i> stadium	36
Bewustwording rond aseksualiteit.....	37
Terminologie	38
Zelfbeeld in het <i>identity achievement</i> stadium.....	38

Initiële reactie.....	38
Aseksualiteit als onderdeel van de identiteit.....	39
Rol van het internet in het construeren van gemarginaliseerde identiteit	40
Thema 2: Gemeenschapsvorming.....	41
LGBTQIA+ gemeenschap	41
Aseksuele gemeenschap	42
Thema 3: Omgevingsfactoren	44
Reactie directe omgeving.....	44
Reactie hulpverleners.....	45
Maatschappelijke verwachtingen rond seks.....	45
Thema 4: Concrete voorbeelden van mediarepresentatie en hun invloed	46
Bestaande representatie	46
Invloed van representatie	47
Invloed op aseksuele individuen	47
Invloed op de omgeving	49
Invloed op de samenleving.....	49
Genuanceerde representatie	50
Conclusie	51
Bibliografie	53
Appendix.....	62
Overzicht respondenten.....	62
Topiclijst	63
Overzicht bestaande representatie.....	64

Inleiding

Deze masterproef onderzoekt de ervaringen van asexuele individuen met mediarepresentatie van asexualiteit door middel van semigestructureerde diepte-interviews. De resultaten beschrijven hoe de deelnemers zich voelen ten opzichte van de bestaande representatie, alsook hun ervaringen met het gebrek aan representatie.

Dit gebrek is een terugkerend thema. Asexualiteit verwierf slechts de afgelopen twintig jaar een bredere bekendheid als een seksuele oriëntatie (Bogaert, 2012; Cerankowski & Milks, 2010; MacNeela & Murphy, 2014; Pinto, 2014). Eerder onderzoek toonde de schadelijke gevolgen van een gebrek aan representatie van LGBTQIA+ identiteiten aan (Battles & Hilton-Morrow, 2002; Craig & McInroy, 2015; Craig & McInroy, 2017; Dhoest & Simons, 2012; Dow, 2001; Fouts & Inch, 2005; Goldie, 2017; Gray, 2009; Hurd, Mahal & Kanagasingam, 2020; Meyer, 2009; Meyer, 2010). Vanwege de onbekendheid bestaan er ook weinig representaties van asexualiteit in de media (Webster, 2020). De onbekendheid van asexualiteit in bredere zin heeft ervoor gezorgd dat *asexuality studies* ook als onderzoeksveld een vrij recente ontwikkeling is waardoor de beschikbare kennis dus beperkt is. Zo blijft asexualiteit veelal onzichtbaar in ander onderzoek waarin gegevens over de seksuele oriëntatie van de deelnemers verzameld worden met een vertekend beeld van de populatie als gevolg. De onbekendheid de onzichtbaarheid werken elkaar in de hand.

Bogaert (2012) reflecteerde in de inleiding van zijn boek *Understanding asexuality* over de interessante perspectieven die het bestuderen van asexualiteit kunnen bieden voor wetenschappelijk onderzoek naar seksualiteit. Één van de zaken die hij aanhaalt is het belang dat dergelijk onderzoek zou hebben voor asexuele individuen. Leden van een gemarginaliseerde, onzichtbare en amper bestudeerde groep zouden op die manier de kans krijgen om een beter inzicht te krijgen in zichzelf.

Hiermee geeft hij ook meteen de aanleiding voor deze masterproef. Door in kaart te brengen hoe Nederlandstalige asexuele individuen mediarepresentaties van asexualiteit ervaren, hoopt deze masterproef de huidige kennis over een gemarginaliseerde groep en hun noden te vergroten. Verder draagt deze masterproef bij tot het wetenschappelijk onderzoek naar een amper onderzocht thema. De bevindingen zijn belangrijk op verschillende vlakken, niet in het minst voor mediaprofessionals. De resultaten van deze masterproef kunnen een inzicht geven in hoe asexuele individuen mediarepresentaties van asexualiteit ervaren, waar zij belang aan hechten en wat zij als genuanceerde representatie beschouwen. Verder kan het een startpunt zijn voor toekomstig onderzoek dat zich op het kruispunt tussen *asexuality studies* en *media studies* bevindt.

Deze masterproef is gebaseerd op twaalf semigestructureerde diepte-interviews. De rekrutering hiervoor gebeurde via internetfora, Facebookgroepen en snowball sampling. Aangezien slechts in een beperkte omgeving gerekruteerd werd, mogen de bevindingen en besluiten van dit – eerder exploratieve – onderzoek niet geïnterpreteerd worden als zijnde representatief voor alle individuen die zich op het asexuele spectrum bevinden. Ze zijn daarentegen eerder een indicatie hoe representatie van asexualiteit gepercipieerd kan worden.

Deze masterproef start met een uitgebreid overzicht van de bestaande literatuur in het theoretisch kader. Dit overzicht gaat onder meer in op de definiëring en de geschiedenis van asexualiteit. Vervolgens komt mediarepresentatie van gemarginaliseerde groepen, in het bijzonder van LGBTQI¹ identiteiten aan bod. Als laatste behandelt dit overzicht de beeldvorming van asexualiteit vanuit een

---

¹ Deze studie gaat uit van een opname van asexualiteit binnen de LGBTQIA+ gemeenschap. Wanneer de afkorting LGBTQI gebruikt wordt, verwijst dit ofwel naar de discussie rond de opname van asexuele individuen in deze gemeenschap ofwel naar de exclusie van asexualiteit in een bepaald onderzoek.

historisch kader, in het wetenschappelijk onderzoek en in populaire media.

Een tweede deel van deze masterproef behandelt de resultaten van de interviews. Deze werden op basis van een kwalitatieve thematische analyse onderverdeeld in vier thema's: identiteitsvorming, gemeenschapsvorming, omgevingsfactoren en concrete voorbeelden van mediarepresentatie en hun invloed.

Theoretisch kader

Dit onderzoek bestaat uit twee grote thema's: asexualiteit en mediarepresentatie. Het eerste hoofdstuk van dit theoretisch kader betreffende asexualiteit begint met de definiëring van asexualiteit. Het gaat verder met de geschiedenis van de pathologisering waar asexuele individuen mee te maken krijgen en geeft een overzicht van het debat rond de invullingen van asexualiteit. Het eerste hoofdstuk eindigt met de vraag of asexualiteit onder de LGBTQI² noemer valt. Het tweede hoofdstuk behandelt mediarepresentatie, de representatie van gemarginaliseerde groepen en de representatie van LGBTQI identiteiten in het bijzonder. Het derde hoofdstuk combineert deze twee thema's en betreft de beeldvorming rond asexualiteit.

Asexualiteit

Definitie

AVEN (Asexual Visibility and Education Network) definieert asexualiteit als een gebrek aan seksueel verlangen. Omdat het ontbreken van seksueel verlangen aangeboren is of in ieder geval inherent is, beschouwt de asexuele gemeenschap dit als een seksuele oriëntatie of geaardheid (AVEN, 2019). Alhoewel er veel debat bestaat over de precieze invulling van asexualiteit is deze definitie de meest gebruikte binnen wetenschappelijk onderzoek en de asexuele gemeenschap (Brotto et al., 2010; Chu, 2014; Scherrer, 2008). Er bestaan verschillende schattingen over de prevalentie van asexualiteit in de wereldpopulatie, afhankelijk van de gebruikte definitie. Het prevalentie cijfer van Bogaert (2004), 1,05, is echter nog steeds het meest aangenomen. Alhoewel dit cijfer een numerieke minderheidsstatus indiceert, is het voornamelijk de perceptie en conceptualisering van asexualiteit die de status als gemarginaliseerde minderheidsidentiteit bepaald (Foster, 2017).

Verschillende onderzoeken (e.g. Yule, Brotto & Gorzalka, 2013; Borgogna et al., 2018) tonen aan dat asexuele individuen meer kans hebben op mentale gezondheidsproblemen en suïcidaliteit in vergelijking met andere niet-heteroseksuele individuen. Eerder onderzoek toonde aan dat het veel voorkomen van problemen met de mentale gezondheid binnen de LGBTQIA+ gemeenschap geen directe link had met de geaardheid zelf, maar wel een reactie is op verschillende externe stressfactoren zoals tegenslagen tijdens het uit de kast komen en het verzoenen van een niet-heteroseksuele identiteit met een heteronormatieve samenleving (Yule, Brotto & Gorzalka, 2013), ook het internaliseren van de stigma's die voorkomen in de maatschappij kan leiden tot depressie, angststoornissen en suïcide (Plante, Roberts, Reysen, & Gerbasi, 2014).

Ondanks de simpliciteit die de definitie van AVEN doet uitschijnen bestaan er veel nuances binnen de asexuele gemeenschap, sommigen beschouwen deze definitie dan ook als te essentialistisch. Het gebruik van essentialistische noties kan echter een bruikbare tool zijn in een strategie om de geaardheid te legitimeren. Deze legitimatie ontbreekt soms wegens de relatief nieuwe aard ervan (Scherrer, 2008).

In contrast met die simpliciteit conceptualiseren sommigen asexualiteit vanuit een radicaal transformatief kader. Hierbinnen kan asexualiteit gezien worden als een daad van verzet tegen seksuele normativiteit (Chu, 2014; Cerankowski, 2014; Cerankowski & Milks, 2014b; Flore, 2014; Gupta, 2017; Przybylo, 2011), al dan niet in een socio-politieke context als reactie tegen dwingende heteroseksualiteit (Fahs, 2010). Deze invullingen beslaan een andere interpretatie van asexualiteit

---

² Deze studie gaat uit van een opname van asexualiteit binnen de LGBTQIA+ gemeenschap. Wanneer de afkorting LGBTQI gebruikt wordt, verwijst dit ofwel naar de discussie rond de opname van asexuele individuen in deze gemeenschap ofwel naar de exclusie van asexualiteit in een bepaald onderzoek.

dan die waar zelfidentificatie de doorslaande factor is (Scherrer, 2008). Deze thesis gaat in een volgend hoofdstuk verder in op de verschillende nuancerings in dit debat.

Een verfijning van de definitie van AVEN – die asexualiteit bestempeld als een zelfverkleerde identiteit is noodzakelijk. Asexualiteit is enerzijds een afgeijnde identiteitscategorie, anderzijds is het ook een verzamelterm voor een volledig spectrum aan identiteiten. De exacte invulling van de definitie van AVEN slaat op asexualiteit als een afgeijnde identiteitscategorie. Asexualiteit wordt binnen de asexuele gemeenschap echter ook geconceptualiseerd als een spectrum waarin sommigen nooit seksueel verlangen ervaren en anderen slechts in een beperkt aantal situaties. De variatie binnen het volledige spectrum gaat gepaard met een uitgebreide terminologie. Deze terminologie kan rekenen op een gemeenschappelijke invulling overheen de asexuele gemeenschap, maar staat open voor een individuele subjectieve invulling (Carrigan, Gupta, & Morrison, 2013; Mollet & Lackman, 2018). De ruimte tussen asexueel en seksueel wordt omschreven als *the grey area* en gaat dan ook gepaard met de term *greysexual* voor individuen die zich in een bepaalde mate asexueel voelen, maar niet volledig. Ook deze term wordt enerzijds gebruikt als aparte identiteitscategorie en anderzijds als verzamelterm. Binnen de categorie *greysexual* vallen benamingen zoals demiseksueel en semiseksueel (AVEN,2019). Deze thesis gebruikt asexualiteit als verzamelterm overheen het volledige asexuele spectrum.

Dat deze semantische categorieën zich in de eerste plaats op de graad van seksuele aantrekkings lijken te focussen suggereert dat er ook categorieën zijn op basis van romantische aantrekkings. Volgens het *split-attraction model* onderscheidt dit seksuele aantrekkingspectrum zich van het romantische aantrekkingspectrum. Het spectrum van romantische aantrekkings ontwikkelt zich op een soortgelijke manier. Naar analogie met heteroseksualiteit (seksuele aantrekkings tot personen van een ander gender) bestaat er hetero-romanticiteit (romantische aantrekkings tot personen van een ander gender). Deze analogie kan doorgetrokken worden naar homo-romanticiteit, bi-romanticiteit, a-romanticiteit, en zo verder (Carroll, 2020; Przybylo, 2019). De romantische aantrekkings en de seksuele aantrekkings van een individu kunnen overlappen en gelijklopen, maar dit is niet altijd het geval (Carrigan, Gupta, & Morrison, 2013; Carroll, 2020; Mollet & Lackman, 2018). Met betrekking tot asexualiteit heeft dit als gevolg dat, alhoewel sommige asexuele individuen geen interesse hebben in een romantische relatie, anderen dit wel hebben. Door het loskoppelen van liefde, seks en seksuele voorkeur draagt asexualiteit bij tot een complexer en genuanceerder begrip van relaties en identiteit (Foster, 2017).

De pathologisering van asexualiteit

Dit onderdeel behandelt het voorkomen van pathologisering van asexualiteit doorheen de geschiedenis en in de hedendaagse wetenschappelijke literatuur, alsook in populaire media. Het eindigt met de vraag wat de combinatie van *asexuality studies* en *disability studies* kan bijdragen in het wetenschappelijke onderzoek rond asexualiteit.

Een geschiedenis van pathologisering

Asexuele individuen krijgen veel te maken met onwetendheid rond het concept (MacNeela & Murphy, 2015; Pinto, 2014). Vanwege de onbekendheid komt onduidelijkheid met betrekking tot de precieze betekenis en invulling van het woord regelmatig voor. Asexualiteit wordt onder meer verward met impotentie en een celibatair leven (Bogaert, 2006; Brotto et al., 2010; Brotto, Yule & Gorzalka, 2015; Chasin, 2013; Chu, 2014; Foster, 2017; Hinderliter, 2013; Scherrer, 2008). Andere stereotypen zijn bijvoorbeeld:

‘het ontbreken van emoties, saai zijn, een superioriteitscomplex hebben (...) Verder worden asexuele personen onderworpen aan medelijden, het idee beschadigd te zijn; verteld dat ze laatbloeiers zijn, emotioneel immatuur zijn of door een fase gaan; dat ze niet kunnen weten dat ze asexueel zijn vooraleer ze seks hebben of dat ze de juiste persoon nog niet ontmoet hebben.’ (Tokheim, 2018, p. 3).

Ook binnen de wetenschap bestaat er nog veel onwetendheid en is de aandacht voor asexuele individuen een recent fenomeen (Cerankowski & Milks, 2010; Pinto, 2014). De initiële wetenschappelijke aandacht kwam voornamelijk uit psychologische en medische hoek. Asexualiteit heeft dan ook een lange geschiedenis van pathologisering. In 1980 werd *inhibited sexual desire* opgenomen in de DSM-III, de *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders* (APA, 1980; Cerankowski & Milks, 2010; Pinto, 2014). In 1994 hernoemden ze dit als *hypoactive sexual desire disorder* (APA, 1994), waarna in 2013 een onderverdeling gemaakt werd in de classificatie tussen mannen en vrouwen, respectievelijk *male hypoactive sexual desire disorder* en *female sexual interest/arousal disorder* (APA, 2013). De ondersteunende tekst in de DSM V (APA, 2013) stelt dat, in het geval van een levenslang gebrek aan seksueel verlangen dat de patiënt verklaart door zelfidentificatie als asexueel, de diagnose niet gemaakt moet worden (APA, 2013; Hinderliter, 2015). Gezien de geschiedenis van pathologisering is dit een significante erkenning van asexualiteit als een seksuele geaardheid. De toepassing van deze informatie in de praktijk hangt echter nog sterk af van de individuele kennis van hulpverleners.

De gemedicaliseerde kijk op asexualiteit resulteert in stereotypen met een pathologiserende ondertoon. Asexualiteit wordt in contrast geplaatst met een samenleving die veronderstelt dat mensen per definitie seksuele gevoelens hebben. Kim (2011) gebruikt als eerste de term *compulsory sexuality* in relatie tot asexualiteit en *disability*. De stereotypen die volgen uit deze *compulsory sexuality* hebben een invloed op het dagelijkse leven van asexuele individuen. Opmerkingen zoals ‘ik zal dat wel oplossen’ wanneer iemand verteld over hun asexualiteit aan een potentiële partner, het veronderstellen van trauma en het linken van asexualiteit aan beperkingen zijn nog steeds alomtegenwoordig (Tokheim, 2018).

Gressgard (2013) gebruikt Foucaults idee van een seksueel regime om te reflecteren over de oorsprong van deze pathologiserende houding ten opzichte van asexualiteit. Dwingende heteroseksualiteit – maar vooral dwingende seksualiteit, verankerd in het kerngezin – resulteerde in een fundamenteel onderscheid in seksuele versus niet-seksuele relaties. De pathologisering van non-seksualiteit binnen het kerngezin uitte zich onder andere in gepathologiseerde personas zoals de kille huisvrouw en de impotente man. Volgens Gressgard is dit een strategie om de destabilisering van het sociaal weefsel – geïnitieerd door het gebrek aan seksualiteit – tegen te houden. Om het ‘gevaar’ van non-seksualiteit te isoleren wordt non-seksualiteit gepathologiseerd, met de afzondering en dehumanisering (MacInnis & Hodson, 2012) van niet-seksuele personen tot gevolg (Gressgard, 2013).

De manier waarop het wetenschappelijke veld tot voor kort asexualiteit invulde als een medische aandoening die behandeling vereiste, is terug te vinden in representaties van asexualiteit in populaire media. Het linken van asexualiteit aan pathologieën, trauma, beperkingen en niet-normatieve lichamen (Pacho, 2017) gebeurde expliciet in *House MD* (Fox Network, 2004-2012) en impliciet in *The Big Bang Theory* (CBS, 2007-2019) en *Dexter* (Showtime, 2006-2013) (Marks, 2017; Sinwell, 2014; Tokheim, 2018). Deze voorbeelden worden in een volgend hoofdstuk besproken. Ook doorheen de geschiedenis zijn weergaven van asexualiteit-als-pathologie alomtegenwoordig (Osterwald, 2017).

Raakvlakken tussen disability en asexuality studies

Omdat asexuele personen weerwerk willen bieden tegen dit pathologiserend discours, ervaren asexuele individuen en personen met fysieke en verstandelijke beperkingen gelijkaardige processen van pathologisering, isolering en dehumanisering. Die processen kunnen op verschillende manieren gelinkt worden. Enerzijds bestaat er een veronderstelling dat personen met een beperking en personen met een niet-normatief uiterlijk niet seksueel kunnen zijn en geen seksuele verlangens kunnen hebben – en dus per definitie asexueel zijn. Anderzijds wordt asexualiteit vaak gezien als een ziekte of een beperking. De wisselwerking tussen deze twee fenomenen creëert een beeld dat er iets mis is met asexualiteit en met asexuele individuen, alsook met personen met een beperking (Kim, 2011; Lund & Johnson, 2015). De combinatie van *disability studies* en *asexuality studies* kan dan ook interessante perspectieven opleveren.

Lund en Johnson (2015) analyseerden het kruispunt tussen twee sociale bewegingen die ogenschijnlijk een tegengesteld doel nastreven, namelijk de *disability sexuality movement* en de *asexuality visibility and education movement*. Het doel van die eerste is om personen met een beperking het recht te geven om hun seksualiteit te beleven. Personen met een beperking botsen vaak op de veronderstelling dat ze geen seksuele aantrekkingskracht voelen, noch seksueel gedrag stellen (Kim, 2011). Milligan en Neufeldt (2001) conceptualiseerden dit als de *myth of asexuality*. Lund en Johnson (2015) zeggen hierover ‘People’ are assumed to be sexual while ‘people with disabilities’ are assumed to be asexual’ (2015, p. 129). Dit is geen onschuldige veronderstelling. Het stigma dat hiermee gepaard gaat uit zich op impliciete manieren – zoals vooroordelen – maar ook op expliciete manieren – zoals verplichte sterilisatie of de ontzegging van het recht om te huwen (Kim, 2011). Als reactie op deze *myth of asexuality* toonden Nosek et al. (2001) aan dat de verschillen in seksuele activiteit tussen personen met en zonder een beperking voornamelijk te verklaren vallen door een gebrek aan opportuniteiten bij personen met een beperking. De *disability sexuality* beweging probeert zich dan ook te distantiëren van deze *myth of asexuality*, met als doel het legitimeren van de seksualiteit van personen met een beperking (Cuthbert, 2017; Kim, 2011; Lund & Johnson, 2015).

De *Asexuality visibility and education* beweging heeft een ogenschijnlijk tegenovergesteld doel, namelijk de legitimatie van asexualiteit als seksuele geaardheid en het niet langer behandelen van asexualiteit als pathologie (Bogaert, 2006; Brotto et al., 2010; Brotto & Yule, 2011; Gressgard, 2013; Prause & Graham, 2007). Vanwege de assumptie dat een beperking gepaard zou gaan met asexualiteit – en dat asexualiteit een beperking is – willen sommige asexuele personen zich niet associëren met de *disability* beweging. Lund en Johnson (2015) en Kim (2011) waarschuwen echter voor de uitsluitende gevolgen die deze houding kan hebben ten opzichte van asexuele personen met een beperking. (Cuthbert, 2017; Kim, 2011; Lund & Johnson, 2015).

Het empirisch onderzoek van Cuthbert (2017) – gebaseerd op interviews met asexuele personen met een beperking (n=11) – geeft een genuanceerdere kijk op de interactie tussen de asexuele gemeenschap en de *disability* gemeenschap. De deelnemers geven aan dat er een veel complexer en heterogeen debat bestaat dan hetgeen waar Kim (2011) en Lund en Johnson (2015) vanuit gaan. Deze deelnemers stonden ook veel meer open ten opzichte van een causale invulling van asexualiteit. Speculatie rond de oorzaak van asexualiteit wordt door asexuele personen zonder een beperking meestal direct afgeblokt. De deelnemers uit het onderzoek van Cuthbert (2017) vonden dit echter minder problematisch. Een van de geïnterviewden reflecteerde over de veronderstelde link tussen ‘het ontbreken van een oorzaak voor een geaardheid’ en de legitimatie van die geaardheid. Volgens hem hoefde het vinden van een duidelijke oorzaak voor asexualiteit, zoals een beperking of trauma niet per definitie te betekenen dat asexualiteit geen legitieme seksuele geaardheid is (Cuthbert, 2017).

Inzichten uit de combinatie van *asexuality studies* en *disability studies* geven aanvullende perspectieven in het debat rond de precieze definiëring van asexualiteit, waar het volgende onderdeel over uitweidt.

Asexualiteit als identiteit?

Alhoewel de definitie van asexualiteit op het eerste zicht algemeen aanvaard lijkt is er, zoals hierboven reeds kort aangehaald, nog steeds veel discussie rond de invulling ervan. Een van de belangrijke discussiepunten is de status van asexualiteit als identiteit. AVEN speelt hier een belangrijke rol in als meest prominente belangenbehartiger. Zij gaan uit van asexualiteit als een identiteitscategorie. Andere stemmen conceptualiseren asexualiteit vanuit *queer theory* en bespreken het radicaal transformatieve karakter ervan (Dawson, Scott & McDonnell, 2018).

De rol van AVEN

Zoals reeds eerder gesteld is de wetenschappelijke en publieke aandacht voor asexualiteit slechts een recente gebeurtenis (Cerankowski & Milks, 2010; MacNeela & Murphy, 2014; Pinto, 2014). De oprichting van AVEN in 2001 door David Jay zorgde voor een keerpunt op dat vlak. Het was de start van wat men een aseksele beweging zou kunnen noemen (Cerankowski & Milks, 2010; Dawson, Scott & McDonnell, 2018; Gressgard, 2013). AVEN is niet de enige, noch de eerste, maar wel de populairste online site op het vlak van asexualiteit. In 2010 waren er wereldwijd 30.000 leden (Cerankowski & Milks, 2010), in 2020 zouden dit er reeds meer dan 100.000 zijn (AVEN, 2019). Alhoewel deze cijfers met een kritische blik bekeken moeten worden vanwege de moeilijkheid om de effectieve unieke gebruikers van de site vast te stellen, indiceert de grote toename in gebruikers dat de gemeenschap exponentieel toenam sinds de oprichting van AVEN.

Het platform host naast een archief met bronnen over asexualiteit ook verschillende fora met een grote variatie in onderwerpen. De AVEN-gemeenschap is meer dan enkel een online platform en faciliteert ook ontmoetingen tussen gebruikers.

Zoals vele andere middenveldorganisaties die zich rond één bepaalde subjectiviteit verenigen (Holzhacker, 2012; Paternotte, 2016) zet AVEN in de eerste plaats in op het creëren van kennis en acceptatie en het faciliteren van de groei van een aseksele gemeenschap. Zoals de naam stelt zetten ze zich in voor de zichtbaarheid van asexualiteit. Een belangrijk speerpunt daarbij is de erkenning van een asexualiteit als een identiteitscategorie (AVEN, 2019).

Een van de manieren waarop ze dit doen is door het faciliteren van wetenschappelijk onderzoek rond de geaardheid. Een belangrijke en waardevolle wisselwerking bestaat tussen AVEN, die onderzoekers een grote bron van informatie bezorgt en onderzoekers die bijdragen aan het archief van AVEN. Vanwege haar status als enige wereldspeler heeft AVEN echter een quasi monopolie op het beïnvloeden van de toon van het wetenschappelijke debat rond asexualiteit (Gressgard, 2013). Gressgard stelt dat het merendeel van de wetenschappelijke studies daarom dezelfde definities en concepten als AVEN hanteren, alsook objectieven die in dezelfde lijn van AVEN liggen. Kritische kanttekeningen bij het monopolie van de organisatie mogen dus zeker niet ontbreken. (AVEN, 2019; Cerankowski & Milks, 2010).

Houdingen van aseksele individuen ten opzichte van AVEN variëren. Dawson, Scott en McDonnell (2018) toonden aan de hand van interviews (n=50) de relatie aan tussen het stadium van zelfidentificatie waarin een asekseel individu zich bevindt en diens opinie over AVEN. Wanneer men in een vroeg stadium van zelfontdekking zit heeft men voornamelijk een positieve attitude ten opzichte van AVEN. Dawson, Scott en McDonnell (2018) benoemen de initiële informatieverzameling en het bestaan van een support groep als verklaringen.

Naarmate men langer bekend is met de asexuele geaardheid komt er meer kritiek ten aanzien van AVEN. Tijdens diepte-interviews gaven deelnemers uit de studie van Dawson, Scott en McDonnell bedenkingen over de *ableist* en *elitaire* sfeer, alsook het gevoel dat AVEN gebruikers de ‘beschermers van echte asexualiteit’ willen zijn.

Zelfidentificatie versus queer³ benaderingen

AVEN gaat uit van een invulling van asexualiteit als een afzonderlijke seksuele geaardheid en een belangrijk deel van een vaststaande identiteit. De voorstelling van asexualiteit als aangeboren en levenslang en de erkenning van asexualiteit als een geaardheid zou asexuele individuen een kader geven om zichzelf te ontdekken en een nieuw zelfbeeld te ontwikkelen (Radloff, 2008). Kritische stemmen vinden dit een essentialistische benadering die enerzijds geen rekening houdt met de nuances binnen de asexuele gemeenschap en anderzijds een uitsluitende werking heeft op invullingen van asexualiteit die niet gebaseerd zijn op een vaststaande identiteit (Chu, 2014; Cerankowski & Milks, 2014b; Dawson, Scott & McDonnell, 2018; Flore, 2014; Gupta, 2017; Przybylo, 2011).

Binnen het gedachtegoed van AVEN onderzocht Scherrer (2008) met behulp van een online survey (n=102) wat asexuele individuen zien als een asexuele identiteit. Alhoewel er enige variatie was in de antwoorden, kwamen de meest voorkomende beschrijvingen overeen met de definitie van AVEN, namelijk een persoon die geen seksuele aantrekkingskracht ervaart. De rest van de antwoorden beschreven de ruime verscheidenheid van het asexuele spectrum. De rekrutering voor dit onderzoek gebeurde door middel van een oproep op het forum van AVEN, waardoor de overeenkomst met de invulling van AVEN niet verrassend is. Ook Dawson, Scott en McDonnell (2018) deden empirisch onderzoek naar hoe asexuele individuen hun asexualiteit invullen. Het merendeel van hun respondenten namen een pragmatische positie in ten opzichte van hun asexualiteit. Zij zagen de politieke aspecten en mogelijke politieke actie als irrelevant voor hun persoonlijke beleving.

Volgens sommige auteurs komt de neiging om asexualiteit te beschrijven als iets natuurlijk, biologisch, aangeboren en onveranderlijk voort uit een essentialistische invulling van asexualiteit (Chu, 2014; Cerankowski & Milks 2014b; Fahs, 2010; Flore, 2014; Gupta, 2017; Przybylo, 2011). Ook de stelling dat het ontdekken van asexualiteit voelt als het ontdekken van iemands ‘echte ik’ is het resultaat hiervan. De bedenking dat deze invulling historisch en sociaal geconstrueerd is doet niets af aan de validiteit van deze gevoelens (Scherrer, 2008). Wanneer dit echter de enige invulling van asexualiteit wordt, heeft dit een uitsluitende werking op iedereen die niet valt onder wat sommigen de *gold star asexual* noemen, een aantrekkelijke witte persoon uit de middenklasse, zonder een beperking (Chasin, 2013; Cuthbert, 2017).

Alhoewel een strategisch gebruik van deze essentialistische opvattingen rond asexualiteit interessant kan zijn in de legitimatie ervan, kan asexualiteit tegelijkertijd de bestaande essentialistische opvattingen rond seksualiteit uitdagen. Enkele kritische stemmen pleiten dan ook voor een alternatieve benadering van asexualiteit (Cerankowski & Milks, 2010; Chasin, 2013; Chu, 2014; Fahs, 2010; Gressgard, 2013; Przybylo, 2011; Przybylo, 2012; Przybylo & Cooper, 2014). Ze reflecteren vanuit een queer standpunt over de veronderstelde noodzaak om asexualiteit te definiëren binnen de bestaande normen rond seksualiteit en seksuele geaardheden (Przybylo & Cooper, 2014).

Dawson, Scott en McDonnell (2018) maakten een overzicht van de voornaamste standpunten binnen deze ‘aseksualiteitspolitiek’. Przybylo (2012) beargumenteert dat de hedendaagse kennis over

---

³ Queer wordt hier gebruikt als analytisch concept. Bij verwijzingen naar seksuele geaardheden zal LGBTQIA+ gebruikt worden.

aseksualiteit voornamelijk gebaseerd is op biologische en fysiologische definitieën. Politieke en sociale invullingen krijgen volgens haar geen ruimte in het wetenschappelijke debat. Het marginaliseren van ideeën die buiten de essentialistische definitie vallen beperkt volgens Przybylo het potentieel van aseksualiteit. Chasin (2013) werkt verder op deze gedachte in haar essay over het radicale potentieel van aseksualiteit. Ze waarschuwt voor de neiging van wetenschappelijk onderzoek om individuen te categoriseren en classificeren. Volgens Chasin bouwt de doelstelling om aseksualiteit te definiëren als een seksuele geaardheid op het idee van een 'echte' aseksueel. Iemand die 'de ideale eigenschappen van een seksueel individu bezit maar die gewoon niet seksueel kan zijn en daarom als aseksueel aanvaard moet worden' (Chasin, 2013, p418). Dit idee van de 'echte aseksueel' impliceert dat er ook mensen bestaan die geen echte aseksuelen zijn, zoals personen die vanwege medische redenen een laag seksueel verlangen hebben. Chasin bekritiseert de hypocrisie die ontstaat bij de opdeling tussen 'echte' en 'niet echte' aseksuelen. Deze tweedeling zou de seksuele normatieve suprematie behouden.

In 2014 reflecteerden Przybylo en Cooper over hoe aseksualiteit *un queer* gemaakt wordt, dit doen ze tijdens een poging om een alternatieve kijk te geven op potentieel aseksuele historische figuren en resonanties. Ze stellen dat de nadruk op aseksualiteit als een onveranderlijke en levenslange seksuele identiteit en de focus op biologisch en seksueel essentialisme een strikte en beperkte invulling geeft aan aseksualiteit. Przybylo en Cooper betreuren dan ook dat deze beperkte kijk op aseksualiteit er voor zorgt dat er bijna geen historische voorbeelden te bespeuren zijn. De opsplitsing tussen aseksualiteit als 'niet gekozen' en het celibaat als 'gekozen' vergeet dat de interactie tussen seksuele identiteit, praktijk en ervaring voor een groot deel bepaald is door een specifieke socioculturele omgeving. Volgens Przybylo en Cooper (2014) is de gangbare definitie van aseksualiteit te beperkt en uitsluitend. Het verankeren van aseksualiteit in permanente, normaliserende definitieën, *non-choice* en zelfidentificatie reproduceert een gehomogeniseerde notie van "echte aseksualiteit" die de realiteit niet weerspiegelt.

Met hun werk willen Przybylo en Cooper (2014) een verbreding van de invulling van aseksualiteit bewerkstelligen. Zeker vanuit een historisch perspectief scheidt dit ruimte voor nieuwe, onvoorspelbare uitingen van aseksualiteit. Hiervoor dagen ze aseksualiteit en *queerness* uit op twee belangrijke vlakken. Als eerste stellen ze dat aseksualiteit intens verbonden is met *queerness*. Waar het een is, zal het ander ook aanwezig zijn. Als tweede pleiten ze voor een bredere invulling van aseksualiteit. Ze stellen dat aseksualiteit meer alomtegenwoordig is in de geschiedenis dan wordt aangenomen. Hierbij doelen ze niet op een grotere statistische prevalentie, maar op de verschuiving van het begrip van aseksualiteit als identiteitscategorie naar een breder begrip dat toelaat om aseksualiteit historisch te lokaliseren. Een voorbeeld hiervan is te vinden in de vrouwenbeweging van de jaren 60 en 70. Radicale feministes interpreteerden aseksualiteit als een politiek antwoord tegen het patriarchaat, een radicale weigering en afwijzing van de socioculturele context van seksuele bevrijding. Zij gebruikten aseksualiteit als een radicale keuze tegen de normatieve verwachtingen rond vrouwelijke seksualiteit en vallen zo binnen die bredere invulling van aseksualiteit die Przybylo en Cooper proberen te bewerkstelligen.

Ook Meyer (2019), Sinwell (2014) en Cerankowski en Milks (2014b) benaderen aseksualiteit vanuit een expliciet queer kader. Ze scharen zich achter een queer verzet tegen een vaststaande identiteit. De invulling ervan als identiteitscategorie benut volgens hun niet ten volle het fluïde en transformatieve potentieel van aseksualiteit, zoals de mogelijkheid om de veronderstelde verbanden tussen seksualiteit, seksuele aantrekkingskracht, verlangen, romantisch verlangen, relaties en intimiteit in vraag te stellen. De deconstructie en herdefiniëring van liefde is een essentiële dimensie van *queer* als een theoretisch concept. Binnen dit kader analyseerde Gressgard (2013) de shift van

pathologisering naar identiteitsvorming. Bij het bespreken van de wens om asexualiteit op te nemen onder de LGBTQI noemer, merkt ze op dat het normaliseren van asexualiteit ervoor zou zorgen dat enkel de zogenaamde *gold star asexual* welkom is. Zo zou deze doelstelling de – enigszins contradictorische – bijwerking hebben dat het transformatieve queer potentieel van asexualiteit voor een deel verloren gaat. (Gressgard, 2013).

Het debat tussen queer benaderingen en zelf-identificerende benaderingen heeft dus verschillende nuances, waardoor een onbetwistbare conclusie niet mogelijk is.

Asexualiteit als identiteitscategorie

Zoals Dawson, Scott en McDonnell (2018) en Cuthbert (2017) opmerken is het opvallend dat de hiervoor opgesomde literatuur voornamelijk theoretische denkoefeningen zijn. De auteurs koppelen hun bevindingen niet terug naar de geleefde realiteit van asexuele individuen. Dit maakt het moeilijk om sluitende uitspraken te doen over welke invulling van asexualiteit klopt en welke te restrictief is. Bij het beschouwen van de verschillen tussen empirisch en theoretisch onderzoek, valt het op dat voornamelijk empirische onderzoeken bij asexuele individuen (e.g. Dawson, Scott en McDonnell, 2018; MacNeela & Murphy, 2015; Mollet & Lackman, 2018; Scherrer, 2008; Van Houdenhove et al., 2014) een invulling van asexualiteit tonen die geënt is op de graad van seksuele aantrekkingskracht en asexualiteit als (deel van) een identiteit, terwijl theoretische denkoefeningen voornamelijk het radicaal transformatieve karakter van asexualiteit aanhangen (e.g. Cerankowski & Milks, 2010, 2014b; Chasin, 2013; Chu, 2014; Fahs, 2010; Gressgard, 2013; Meyer, 2019; Przybylo, 2011, 2012; Przybylo & Cooper, 2014; Sinwell, 2014).

In het kader van mijn studie wordt gekeken naar de manier waarop asexuele individuen via populaire cultuur gestalte geven aan hun eigen subjectiviteit. Daarom wordt aandacht gegeven aan zowel essentialistische interpretaties als post-structuralistische interpretaties van asexualiteit. De intentie hierbij is niet om bestaande theorieën te onderschrijven of tegen te spreken, maar om in kaart te brengen op welke manier populaire representaties kunnen bijdragen aan betekenisgevingsprocessen inzake asexualiteit bij asexuele individuen.

Asexualiteit als deel van de LGBTQI gemeenschap?

De relaties tussen asexualiteit en de LGBTQI gemeenschap kunnen op twee vlakken bekeken worden. In het voorgaande deel werden het queer potentieel en de verschillende visies rond de normalisering van asexualiteit reeds aangehaald. Los van de theoretische argumenten die bestaan om asexualiteit minstens te betrekken in de kritische reflecties die uit queer theorie zijn voortgekomen met betrekking tot seksualiteit en identiteit, biedt empirisch onderzoek argumenten om asexualiteit (deels) onder de LGBTQI noemer te plaatsen.

Canning (2015) maakte een literatuurstudie omtrent het discours over de inclusie van asexualiteit onder de LGBTQI noemer. Deze inkanteling van asexualiteit onder de LGBTQI noemer is niet geheel ongecontesteerd. In dat verband bespreekt Canning drie thema's die gerelateerd zijn aan deze discussie, namelijk de queer connotaties van asexualiteit, de parallellen met biseksualiteit, en asexualiteit als een gepercipieerde bedreiging voor de LGBTQI gemeenschap.

Als eerste thema behandelt ze de geschiedenis van queer⁴ als een identiteit en hoe asexualiteit binnen deze discussie past. Canning haalt verschillende definities aan voor queer, deze geven het actuele gebruik van de term weer, alsook de gepolitiseerde geschiedenis van de term. Omdat LGBTQI ruimtes vaak gebaseerd zijn op het behoren tot een bepaalde LGBTQI identiteit, kan dit als gevolg hebben dat men geen toegang krijgt wanneer men niet tot die identiteit behoort. Canning geeft

---

⁴ Het gebruik van queer in deze context verwijst naar queer als identificatie vanwege het gebruik ervan door de auteur.

verschillende redenen waarom de exclusie van asexuele individuen uit LGBTQI ruimtes kan plaatsvinden. Onder andere veronderstellingen dat asexuele personen niet te maken krijgen met gelijkaardige historische onderdrukking kunnen hiertoe leiden. Canning verwijst echter naar het onderzoek van MacInnis en Hodson (2012) om aan te tonen dat dit niet het geval is. Zij bewezen in hun empirisch onderzoek dat er significante vooroordelen bestaan ten aanzien van asexuele individuen en dat deze meer uitgesproken zijn dan vooroordelen tegenover respectievelijk heteroseksuele, homoseksuele en biseksuele individuen.

Als tweede thema maakt Canning de vergelijking met biseksualiteit. Ze beschrijft hiervoor drie parallellen. De vraag of biseksuele individuen wel queer genoeg zijn om te behoren tot de queer gemeenschap heeft een lange geschiedenis. Het spectrum tussen exclusieve heteroseksualiteit en exclusieve homoseksualiteit zorgt voor een conflict waar verschillende auteurs reeds over schreven (Burrill, 2009; Erickson-Schroth & Mitchell, 2009; Hartman, 2005; Monro, Hines, Osborne, 2017; Rodríguez, 2018). Pallotta-Chiarolli (2011) titelde haar essay over dit onderwerp passend *'You're too queer for the straights and now too queer for the gays!'* Asexualiteit treedt ook buiten die heteronormatieve en homonormatieve samenleving en krijgt te maken met dezelfde begrenzing van de LGBTQI gemeenschap.

Een tweede parallel met biseksualiteit volgens Canning, is de invraagstelling van de legitimiteit van asexualiteit (Robbins et al., 2016). De voorstelling van biseksuele individuen als zijnde in een overgangsfase draagt bij tot het in twijfel trekken van het bestaan van biseksualiteit (Bostwick, 2012; Ross, Dobinson, & Eady, 2010; Zivony & Lobel, 2014). Hier krijgen asexuele individuen ook mee te maken (Bishop, 2013).

Een derde parallel gaat over de onzichtbaarheid van biseksualiteit en asexualiteit. Alhoewel er niet per se kwaad opzet in het spel moet zijn, wordt het bestaan van biseksualiteit vaak vergeten. Hartman (2005) citeert een vrouw die stelt dat ze niet per se vijandigheid ervaart omwille van haar biseksualiteit, maar dat mensen er eerder 'gewoon niet over denken' (Hartman, 2005, p. 69). Deze attitude keert ook terug ten opzichte van asexuele individuen. Vanwege de onbekendheid van asexualiteit uit discriminatie zich eerder in onwetendheid dan in kwaadwilligheid (Formby, 2017). Door de zogezegde vanzelfsprekendheid van een seksuele natuur kan uitsluiting van asexuele individuen uit LGBTQI ruimtes plaatsvinden.

Als derde thema bespreekt Canning hoe asexualiteit als bedreiging voor de LGBTQI gemeenschap kan overkomen. Vanwege de definiëring van asexualiteit als het gebrek aan seksuele aantrekkingskracht en seksueel verlangen kan men dit als een risico zien voor een gemeenschap die vecht voor het recht om seksualiteit op een niet-hegemonische manier in te vullen. Ze haalt hierbij niet aan dat seksualiteit op een asexuele manier invullen ook een niet-hegemonische invulling is. Verder stelt Canning dat de verwarring tussen het celibaat en asexualiteit de gedachte oproept dat asexualiteit een keuze zou zijn. Dit zou lijnrecht staan tegenover de inspanningen van de LGBTQI gemeenschap om het idee van seksuele oriëntatie als keuze uit te roeien. Ook hier bespreekt Canning niet de relatie met de queer kritieken op een essentialistische invulling van asexualiteit die stellen dat asexualiteit wel een radicaal transformatieve en politieke keuze kan zijn.

Met deze drie thema's geeft Canning (2015) een aantal interessante bemerkingen maar geen definitieve conclusies met betrekking tot de inclusie van asexuele individuen onder de LGBTQI noemer. In het kader van deze exclusie merkt ze echter wel dat de uitsluiting van asexualiteit uit de LGBTQI noemer ook de fysieke uitsluiting van asexuele individuen in LGBTQI ruimtes als gevolg kan hebben. In dat kader citeren MacInnis en Hodson (2012) Paula Rust die zegt dat *'het komen tot een LGBTQ identiteit een individu connecteert aan een sociale ervaring van die identiteit'* (Rust, geciteerd in MacInnis & Hodson, 2012, p. 622).

Canning vraagt zich hierbij af wat dit betekent voor asexuele en aromantische individuen die niet als queer³ beschouwd worden. Dit kan een gevoel van isolatie bij asexuele individuen als gevolg hebben.

Empirisch en theoretisch onderzoek rond asexualiteit, zoals het survey onderzoek van Scherrer (2008) (n=102) rekent de geaardheid onder de LGBTQI paraplu vanwege de gepercipieerde gedeelde marginalisatie (MacInnis & Hodson, 2012; Scherrer, 2008; Van Houdenhove et al., 2014; Pinto, 2014; Walls, Kane & Wisneski, 2010). Scherrer (2008) haalt ook de gedeelde geschiedenis van medicalisering aan als reden voor opname onder de LGBTQI noemer. Zoals reeds eerder aangehaald, werd asexualiteit pas in 2013 als niet-problematisch bestempeld in de DSM 5 (Hinderliter, 2015), homoseksualiteit werd in 1973 verwijderd (Rubinstein, 1995) en genderidentiteit “stoornissen” werden pas in 2012 geherformuleerd als gender dysforie (Drescher, 2015).

Onderzoek dat kijkt naar de perceptie van asexuele individuen zelf toont aan dat er geen consensus bestaat rond de opname van asexualiteit onder de LGBTQI noemer. In de Ace Community census van 2017, een jaarlijkse grootschalige survey van AVEN, stelden 95,7% van de deelnemers (n=7934) dat ze toegang hadden tot online LGBTQI gemeenschappen en 54,2% had toegang tot offline LGBTQI gemeenschappen; maar slechts respectievelijk 51,5% en 27% van de deelnemers gaven aan zich comfortabel te voelen om te participeren in deze online en offline ruimtes (Weis et al., 2020). Alhoewel deze cijfers eerder verwijzen naar hoe de interactie tussen de LGBTQI gemeenschap en asexuele individuen verloopt, geven ze ook een indicatie van de positie die asexuele individuen innemen ten opzichte van opname onder de LGBTQI gemeenschap.

Mollet en Lackman (2018) onderzochten de perceptie van asexuele individuen rond dit onderwerp verder. Zij deden onderzoek bij asexuele universiteitsstudenten met behulp van een online survey. 87% van hun participanten (n=595) antwoordden positief op de vraag of asexualiteit moest opgenomen worden onder de LGBTQI noemer. Op de vraag of ze zich onder die noemer rekenden antwoordde slechts 62% positief. Zonder verder kwalitatief onderzoek zijn er verschillende potentiële interpretaties voor dit verschil in deze cijfers. Het is mogelijk dat men hiermee wou aangeven dat de respondenten zelf minder wilden opgenomen worden onder de LGBTQI noemer. Het is echter ook mogelijk dat men hiermee wou wijzen op het gevoel niet welkom te zijn binnen de LGBTQI gemeenschap.

De bedenkingen die de studenten maakten rond dit vraagstuk vallen binnen drie thema's. Het eerste ging over de intersecties tussen seksuele en romantische aantrekking en de complexe identiteiten die daaruit voortkomen. Hiermee verwijzen ze impliciet naar het *split-attraction model*. Dat de LGBTQI gemeenschap zowel identiteiten omvat die zowel op seksualiteit als gender geënt zijn biedt dan ook verschillende aanknopingspunten voor asexuele personen, die soms – maar niet altijd – aan hun asexualiteit gelinkt zijn. Alhoewel sommige studenten zichzelf onder de LGBTQI noemer rekenden, deden enkelen dit alleen omwille van de romantische aantrekking die ze ervoeren of omwille van hun genderidentiteit. Een hetero-romantische student haalde dit aan als reden waarom hij zich niet onder die noemer rekende. Anderen stelden dan weer dat romantische aantrekking niet relevant zou mogen zijn (Mollet & Lackman, 2018).

Een tweede thema behelsde de openheid van de LGBTQI gemeenschap zelf ten opzichte van asexualiteit. De controversie die daarrond heerst binnen de LGBTQI gemeenschap voelde voor sommigen aan als *erasure*, uitwissing. Velen haalden de term *queer*⁵ aan wanneer ze spraken over hun connectie met de LGBTQI gemeenschap. De exclusie van het heteroromantische, heteroseksuele ideaal zit voor hun vevat in de definitie van *queer*, bijgevolg zou asexualiteit onder de LGBTQI

---

⁵ Het gebruik van *queer* in deze context verwijst naar *queer* als identificatie vanwege het gebruik ervan door participanten van de studie.

noemer moeten vallen. Dit verwijst terug naar de verschillende aanknopingspunten binnen de LGBTQI gemeenschap (Mollet & Lackman, 2018).

Als laatste thema bespraken de studenten het gevoel van gemeenschap. Het verenigen van niet-heteronormatieve personen was belangrijk voor een aantal participanten. Velen haalden de parallelle maatschappelijke onderdrukking aan als verenigende factor. Anderen vertoonden dan weer vooroordelen ten aanzien van de LGBTQI gemeenschap en wilden er niet mee geassocieerd worden (Mollet & Lackman, 2018).

Samenvattend citeren Mollet en Lackman (2018) een aromantische asexuele student die zegt: *'Asexualiteit is een geaardheid die zich in het grensgebied bevindt. Niet volledig geaccepteerd binnen de LGBTQ+⁶ gemeenschap, maar ook niet passend in een heteronormatieve omgeving'* (Mollet & Lackman, 2018, p. 624). Dit citaat kan gebruikt worden om de analogie met bisexualiteit te duiden, maar toont voornamelijk de genuanceerde blik van vele asexuele individuen over opname binnen de LGBTQI gemeenschap.

---

⁶ Mollet en Lackman gebruiken de afkorting LGBTQ+ om te verwijzen naar niet-normatieve seksuele geaardheden.

Representatie

De voornaamste terugkerende reden waarom asexuele individuen aangaven niet onder de LGBTQI noemer te horen was het gevoel niet welkom te zijn op basis van hun asexualiteit (Mollet & Lackman, 2018; Weis et al., 2020). Scherrer (2008) stelt hierover dat *'het gebrek aan zichtbaarheid en bekendheid van asexualiteit een barrière is in de inclusie ervan binnen andere politieke actiegroepen die gebaseerd zijn op een seksualiteit'* (Scherrer, 2008, p. 636). (On)bekendheid en (on)zichtbaarheid zijn belangrijke thema's in studies rond seksualiteit en media. Bijgevolg zijn het ook terugkerende thema's bij academische en activistische perspectieven over asexualiteit. Ook AVEN ziet zichtbaarheid en het verbeteren ervan als een cruciaal thema en onderdeel van hun missie. Een manier om de zichtbaarheid en bekendheid van een bepaald fenomeen te vergroten is via vertegenwoordiging en representatie in de media. Onderzoek wijst uit dat representatie een bruikbare manier is om meer bekendheid van gemarginaliseerde groepen te verkrijgen (Calzo & Ward, 2009; Lee & Hicks, 2011; Sink & Mastro, 2017), bijgevolg is het gebrek aan representatie een terugkerend thema in *asexuality studies*.

Het komende deel bespreekt eerst de representatie van gemarginaliseerde seksuele geaardheden in het algemeen, waarna dit toegepast wordt op asexualiteit.

Representatie van gemarginaliseerde groepen in de media

Mediaonderzoek verzamelde verschillende theorieën over de werking van betekenisgevingsprocessen. De mate waarin kijkers en ontvangers actief betrokken zijn in dit proces varieert per auteur en tijdperiode waarin de theorie ontwikkeld werd. Het cultivatiemodel stelt dat massamedia gelijkaardige normen en waarden cultiveert bij kijkers. Dit is een proces dat Gerbner et al. (1980, 1982, 1986) omschreven als *mainstreaming*. In het kader van gemarginaliseerde groepen is representatie en vertegenwoordiging een essentieel element om bekendheid te verwerven. In dit kader bespreekt White (2020) twee manieren waarop media de samenleving beïnvloeden met betrekking tot houdingen tegenover asexuele personen.

Als eerste bespreekt ze *agendasetting* en *framing*. Houdingen van het publiek ten opzichte van een onderwerp worden beïnvloed door de manier waarop traditionele media deze onderwerpen voorstellen (Calzo & Ward, 2009; Gonta et al., 2017; Hodson, Rush & MacInnis, 2010; Lee & Hicks, 2011; MacInnis & Hodson, 2012; McInroy & Craig, 2015; McInroy & Craig, 2017; Padva, 2008; Raley & Lucas, 2006; Sink & Mastro, 2017). De manier waarop LGBTQIA+ personen, en asexuele personen in het bijzonder, voorgesteld worden in de media heeft dus een invloed op de attitudes van het brede publiek tegenover de LGBTQIA+ gemeenschap (White, 2020).

Als tweede bespreekt White (2020) de *contact hypothesis*. Deze stelt dat de attitude van iemand met vooroordelen ten aanzien van een bepaalde groep kan veranderen wanneer die persoon in contact komt met iemand die deel uitmaakt van die groep. De *parasocial contact hypothesis* bouwt hierop verder en stelt dat dit contact ook kan gebeuren door een relatie op te bouwen met mediapersonages. Mensen kunnen een even sterke band opbouwen met fictionele personages als met personen uit het echte leven (Bond, 2018; Schiappa, Gregg & Hewes, 2005). Deze parasociale contacten kunnen een belangrijk rol spelen in attitudes ten opzichte van LGBTQIA+ personen (White, 2020).

Verder beïnvloeden individuele factoren zoals leeftijd, seksuele geaardheid, gender, religie, politieke ideologie en eerdere kennis over de gemarginaliseerde groep de mate waarin mediarepresentaties van gemarginaliseerde groepen een invloed kunnen hebben (White, 2020).

Representatie en zichtbaarheid in mainstream media staan gelijk aan macht, non-representatie zou machteloosheid in stand houden. Dit is een principe dat Gerbner en Gross in 1976 conceptualiseerden als *symbolic annihilation*. Het gebrek aan vertegenwoordiging van bepaalde

gemarginaliseerde groepen op het scherm hield de onzichtbaarheid van die groepen in stand en belemmerde hun opname in het gedeelde culturele bewustzijn. Deze modellen hebben interessante concepten rond de effecten van representatie en zichtbaarheid. De opkomst van het internet zorgde er echter voor dat deze mechanismen – die uitgaan van een eenrichtingsverkeer tussen massamedia en ontvanger – niet meer representatief zijn in het hedendaagse medialandschap.

Dit hedendaagse medialandschap kan onderverdeeld worden in traditionele en nieuwe media. Onder traditionele media vallen offline media zoals televisie, films, boeken, kranten, magazines,... terwijl nieuwe media online media zoals internet, sociale media platformen zoals Facebook, Twitter en Instagram en videodeelplatformen zoals YouTube en TikTok inhouden. De lijnen tussen beiden vervaagden met de opkomst van technologie waardoor traditionele media overal bekeken kan worden (McInroy & Craig, 2017).

Door deze veranderingen in de configuratie van het medialandschap ontstonden meer theorieën die rekening houden met de inspraak en invloed die kijkers hebben op hoe ze media ervaren, de betekenisgevingsprocessen die daar mee gepaard gaan en hoe mediagebruikers bepaalde boodschappen interpreteren (Schrøder, 2015). In het kader van LGBTQI representatie onderzocht Dhaenens (2012) hoe televisiekijkers hun ervaring met de representatie van homoseksuele personages ervaren. Scanlon en Lewis (2017) bespreken strategieën die vrouwen inzetten wanneer ze naar lesbische personages kijken. Ook Turner (2019) beschrijft strategieën die kijkers inzetten wanneer ze met media interageren. Deze auteurs tonen aan dat er een actief proces plaatsvindt wanneer mediagebruikers in interactie gaan met mediaboodschappen.

Representatie van LGBTQI identiteiten

Media zijn *'de voornaamste productieplaats van sociale kennis over LGBTQ⁷ identiteiten'* (Gray, 2009, p. 1165). Wat Gray hiermee bedoelt, is dat media vaak het eerste beeld van LGBTQIA+ identiteiten weergeven, ook aan zij die zich later als een LGBTQIA+ identiteit zullen identificeren. Media hebben dus een onmiskenbare invloed en verantwoordelijkheid met betrekking tot de beeldvorming rond LGBTQIA+ identiteiten (Craig & McInroy, 2014; Gray, 2009; Gross, 1991; Meyer, 2009). Ondanks de evolutie in betekenisgevingsprocessen van een eenrichtingsverkeer naar een tweerichtingsverkeer, blijft de afwezigheid van diverse representatie in media een rol spelen. Populaire media zijn nog steeds doordrongen van heteronormativiteit en LGBTQIA+ jongeren ervaren nog steeds een gebrek aan rolmodellen (Battles & Hilton-Morrow, 2002; Dow, 2001; Hurd, Mahal & Kanagasingam, 2020; Meyer, 2010; Nölke, 2018; Westerfelhaus & Lacroix, 2006). De gevolgen voor de mentale en fysieke gezondheid van LGBTQIA+ jongeren – zoals een gevoel van isolatie en vervreemding en negatieve gevolgen voor de eigenwaarde – zijn veelbesproken (Dhoest & Simons, 2012; Fouts & Inch, 2005; Goldie, 2017; Johnson, 2016; McInroy & Craig, 2015; Turner, 2019). Bijkomend dragen aanhoudende stereotyperende, eendimensionale en heteronormatieve representaties van LGBTQIA+ identiteiten bij tot homofobie in de hedendaagse samenleving (McInroy & Craig, 2015; McInroy & Craig, 2017; Padva, 2008; Raley & Lucas, 2006).

Ondanks de recente verbreding van representatie van gemarginaliseerde groepen in media, krijgen deze groepen nog steeds te maken met relatieve onzichtbaarheid en stereotypen (Avila-Saavedra, 2009; Davis & Needham, 2009; McInroy & Craig, 2017). Deze trend is ook zichtbaar bij de representatie van LGBTQIA+ personen. Ondanks de – uit de verhoogde representatie volgende – verhoogde toegankelijkheid van LGBTQIA+ identiteiten (Bond, Hefner, & Drogos, 2009; Dhoest & Simons, 2012; Fouts & Inch, 2005; Hillier & Harrison, 2007; McInroy & Craig, 2017; Sender, 2012), is deze relatieve onzichtbaarheid nog steeds een realiteit. Avila-Saavedra (2009) refereert naar Dow

---

⁷ Gray gebruikt de afkorting LGBTQ om te verwijzen naar niet-normatieve seksuele geaardheden.

(2001) wanneer die stelt dat een kwantitatieve verhoging van representatie niet per definitie vertaald kan worden naar een hogere maatschappelijke tolerantie ten opzichte van homoseksualiteit. Volgens Dow komt dit deels omdat de voornaamste focus van homoseksuele verhaallijnen nog steeds ligt op het interpersoonlijke aspect van homoseksualiteit, en niet op de politieke aspecten. Avila-Saavedra (2009) vult aan dat de hedendaagse homoseksuele representatie de heteroseksuele norm niet verstoort.

Onzichtbaarheid van een gemarginaliseerde groep heeft verschillende schadelijke gevolgen, zoals dehumanisering en discriminatie (Hodson, Rush & MacInnis, 2010; MacInnis & Hodson, 2012). De LGBTQIA+ gemeenschap krijgt significant meer dan heteroseksuele personen te maken met verschillende mentale gezondheidsproblemen zoals verslaving, suïcidale gedachten, depressie en andere angststoornissen (Goldie, 2017). Deze worden toegewezen aan onder andere het veelvuldig ervaren van openlijke en verborgen discriminatie en stigma, zoals verbaal en fysiek geweld, microagressies en sociale uitsluiting (Hatzenbuehler & Pachankis, 2016; Goldie, 2017; Plante, Roberts, Reysen, & Gerbasi, 2014; Yule, Brotto & Gorzalka, 2013). LGBTQIA+ individuen krijgen te maken met discriminatie op politiek vlak, alsook in interpersoonlijke processen, eventueel in combinatie met de intersecties van andere gemarginaliseerde assen (Williams & Mann, 2017). Deze discriminatie komt voort uit het gebrek aan acceptatie van LGBTQIA+ identiteiten in de maatschappij (Rodgers, 2017). Sink en Mastro (2017) toonden met behulp van een online survey (n=120) aan dat het bekijken van programma's waar homoseksuele personages in voorkomen resulteert in een daling van de discriminerende attitude ten aanzien van homoseksuele individuen. Zichtbaarheid en representatie van LGBTQIA+ identiteiten zijn dan ook essentieel in het verminderen van mentale gezondheidsproblemen bij LGBTQIA+ personen.

Traditionele versus nieuwe media

Deelnemers van de studie van McInroy en Craig (2017) – een onderzoek naar de perspectieven van LGBTQI jongeren over LGBTQI mediarepresentatie en de impact ervan – haalden de verschillen aan tussen traditionele media en nieuwe media op het vlak van genuanceerde representatie. Een beperkte groep geprivilegieerde personen bepalen volgens de geïnterviewde personen de verhalen in traditionele media. Om inspraak te verkrijgen in deze traditionele media moet iemand opklimmen binnen een hiërarchische structuur. De respondenten gaven aan dat dit bij nieuwe media veel minder het geval is.

Traditionele media blijven desalniettemin een belangrijke speler in de socialisatie van LGBTQIA+ jongeren (Fouts & Inch, 2005; Meyer, 2009; McInroy & Craig, 2017). Fictionele verhalen zijn een belangrijke bron van informatie die LGBTQIA+ jongeren gebruiken wanneer ze hun individuele identiteit ontwikkelen (Meyer, 2009), vanwege het gebrek aan *real live* rolmodellen in hun omgeving (Fouts & Inch, 2005; Gomillion & Giuliano, 2011; Meyer, 2009). LGBTQIA+ personages zijn een bron van inspiratie en comfort voor LGB⁸ volwassenen (Gomillion & Giuliano, 2011). Representatie in media heeft dus een betekenisvolle invloed op de identiteitsontwikkeling van LGBTQIA+ jongeren (Craig & McInroy, 2014; Gomillion & Giuliano, 2011; Johnson, 2016; McInroy & Craig, 2015; McInroy & Craig, 2017; Raley & Lucas, 2006; Turner, 2019). Genuanceerde, niet-stereotyperende representatie in traditionele media is bijgevolg erg belangrijk (Gomillion & Giuliano, 2011).

---

⁸ Het onderzoek van Gomillion en Giuliano (2011) richtte zich op lesbische, homoseksuele en biseksuele individuen.

Nieuwe media zijn uniek vanwege de interactieve, flexibele en toegankelijke aard (Buckingham & Willet, 2013). Waar traditionele media door de respondenten van McInroy en Craig (2017) ervaren werden als gecontroleerd en gemodificeerd, boden nieuwe media ruimte voor creativiteit, participatie en LGBTQIA+ materiaal (Craig et al., 2015).

Invloed van representatie op LGBTQIA+ personen

Representatie van LGBTQIA+ individuen is belangrijk op verschillende momenten in het leven van individuele personen. Representatie heeft een educatieve functie en verhoogt de bekendheid van LGBTQIA+ identiteiten. Dit maakt het makkelijker om als LGBTQIA+ individu de eigen identiteit te ontdekken, te accepteren en te legitimeren (Gomillion & Giuliano, 2011; McInroy & Craig, 2017). Indien LGBTQIA+ individuen representatie te zien krijgen geeft dit hun een zicht op mogelijke alternatieven en een validatie van gevoelens. Representatie creëert ook een dialoog rond het thema en geeft inzicht in hoe LGBTQIA+ personen hun identiteit beleven. Deze dialoog normaliseert LGBTQIA+ verhalen en creëert opportuniteiten om een gesprek te starten rond gestigmatiseerde identiteiten (McInroy & Craig, 2017). Wanneer men deze identiteit wenst te delen met de omgeving kan representatie enerzijds een kans zijn om de boodschap te brengen en anderzijds kan de omgeving van een LGBTQIA+ individu op deze manier kennis verwerven rond het onderwerp (Gomillion & Giuliano, 2011; McInroy & Craig, 2017).

De participanten (n=19) van de studie van McInroy & Craig (2017) hadden een fase waar ze LGBTQIA+ representatie zochten, met als doel meer inzicht te krijgen in hun eigen identiteit. Deze fase gebeurde voornamelijk net voor of na het uit de kast komen. Na het ontwikkelen van een zeker gevoel van zelfwaarde, was dit niet meer zo prominent. Gomillion en Giuliano (2011) toonden door middel van een survey (n=126) en interviews (n=15) aan dat LGB individuen comfort vinden in LGBTQIA+ rolmodellen in de media.

De studie van McInroy en Craig (2017) vond dat LGBTQIA+ jongvolwassenen verwickeld waren in een sterk reflectief proces waarin de afweging werd gemaakt tussen kwaliteit van de representatie en hoeveelheid van representatie. Hierbij was het opmerkelijk dat geen enkele participant zichzelf volledig kon herkennen in de bestaande representatie, alhoewel ze wel bemerkten dat het mogelijk was dat sommigen uit de gemeenschap zich er wel in herkenden. De voornaamste focus van de LGBTQIA+ personages was op het aspect van hun seksuele oriëntatie. Hierdoor voelen de personages eendimensionaal en onrealistisch aan. Ook de nadruk op de worstelingen en trauma's van LGBTQIA+ personages ervaren ze als problematisch. De verhaallijnen zijn beperkt tot een aantal mogelijke ongenueanceerde aflopen die vaak erg in het extreme gaan (Bridges, 2018; Cameron, 2018; Hulan, 2017; McInroy & Craig, 2017; Turner, 2019).

McInroy & Craig (2017) vonden dat de onzichtbaarheid van wat ze LGBTQI subgroepen noemen ook als problematisch werd ervaren. Hierbij denken ze aan representatie van LGBTQI personen van kleur, met een beperking of uit verschillende sociale klassen. Ook biseksuele en transgender identiteiten waren zo goed als onzichtbaar. McInroy en Craig (2017) hebben het niet over asexuele individuen, hun argumenten kunnen echter doorgetrokken worden naar asexuele personen van kleur en/of met een beperking. De bestaande onderzoeken rond asexualiteit gaan amper in op de raciale dimensies die de beleving van asexuele individuen personen van kleur beïnvloeden. De intersecties tussen gender, ras en asexualiteit zijn nog minder onderzocht. Er bestaan ook amper mediarepresentaties. Foster et al. (2019) relateren dit aan de zogenaamde "*asexuality first*" retoriek van AVEN. Door zichzelf als neutraal voor te stellen, negeren ze – bewust of onbewust – de raciale dimensies waar asexuele personen van kleur mee te maken krijgen (Foster et al., 2019). Ook de reële intersecties tussen asexualiteit en personen met een beperking worden geschuwd (Cuthbert, 2017).

De bestaande mediarepresentaties geven dus een beperkt en monotoon beeld waar de variatie en diversiteit binnen asexuele individuen niet in weergegeven wordt (Przybylo & Cooper, 2014).

De rol van representatie in de samenleving

White (2020) onderzoekt de invloed die mediarepresentatie van asexualiteit heeft op houdingen in de bredere samenleving ten opzichte van asexualiteit. Ze deed dit met behulp van een *Attitudes Towards Asexuals Scale*. De deelnemers vulden deze vragenlijst in vooraleer ze een videoclip over asexualiteit te zien kregen. De clip in kwestie kwam uit de Netflix serie *Bojack Horseman*⁹. Na het bekijken van de clip moesten de deelnemers verdere vragen beantwoorden.

White (2020) concludeert dat genuanceerde asexuele mediarepresentatie belangrijk is, vanwege de beperkte schaal van bestaande representatie. Deze weergaven van asexualiteit moeten bewust geconstrueerd worden zodat kijkers er positief op reageren. Deze toekomstige representatie moeten serieuze en veelzijdige personages hebben, waarvan de asexualiteit niet op de achtergrond verdwijnt. Er mogen subtiele educatieve elementen met betrekking tot asexualiteit, maar het belangrijkste is dat kijkers zich op emotioneel vlak kunnen herkennen in de personages.

Representatie van asexuele individuen speelt dus een belangrijke rol in de samenleving. Op een indirecte manier werkt die representatie ook in op asexuele individuen zelf.

---

⁹ Deze wordt verder in deze masterproef in detail besproken.

Beeldvorming rond asexualiteit

Dit hoofdstuk bespreekt de beeldvorming rond asexualiteit in de bredere samenleving. Het eerste onderdeel geeft een overzicht van asexualiteit doorheen de 19de en 20ste eeuw. Het tweede onderdeel gaat over naar de 21ste eeuw en bespreekt hoe asexualiteit nog steeds met onzichtbaarheid te maken krijgt, zowel in wetenschappelijk onderzoek als in populaire media.

Een tijdslijn

Wanneer men kijkt naar de bekendheid van asexualiteit doorheen de geschiedenis toont deze pas de laatste twintig jaar een relatief grote vooruitgang (Bogaert, 2012; Cerankowski & Milks, 2010; MacNeela & Murphy, 2014; Pinto, 2014). De groeiende bekendheid is te zien in de deelname aan de *Community Census* van AVEN, een jaarlijkse survey gefaciliteerd door AVEN. De eerste *Community Census* in 2011 had 3430 deelnemers (Miller, 2012). De census in 2017 had 10.638 deelnemers, die in 2018 had er 15.177 (Weis et al., 2020). Ondanks deze groei blijft asexualiteit een van de minst bestudeerde seksuele oriëntaties (Van Houdenhove et al., 2014; Mollet & Lackman, 2018, Pinto, 2014).

Startende in de 19de eeuw werd asexualiteit voornamelijk ondergebracht in de categorie homoseksualiteit (Luce, 2021; Osterwald, 2017). Voor die tijd werden homoseksuele daden en heteroseksuele daden puur beoordeeld op basis van het gedrag dat gesteld werd. Dit gedrag werd niet gezien als een kenmerkend deel van de identiteit (Brown, 2015; Johnson, 2004; Osterwald, 2017). Vanaf het begin van de twintigste eeuw werden homoseksualiteit en heteroseksualiteit ingevuld als twee duidelijk af te scheiden identiteitscategorieën, waardoor het behoren tot de ene categorie het behoren tot de andere uitsloot (Chauncey, 1994). Wegens de onbekendheid van asexualiteit werd dit ook onder de categorie homoseksualiteit ondergebracht. De definiërende factor hiervoor was dat asexualiteit niet tot heteroseksualiteit behoorde en dus wel tot homoseksualiteit moest behoren. De overlap tussen het identificeren als homoseksueel of asexueel komt terug in verschillende onderzoeken. Indien asexualiteit niet bekend is, wordt een individu dat mogelijks asexueel is snel gecategoriseerd als homoseksueel (Osterwald, 2017).

Ondanks een algemene historische en hedendaagse onzichtbaarheid van asexualiteit duiken er toch enkele noemenswaardige vermeldingen van asexualiteit op in de geschiedenis van de seksualiteitsstudies. Karl-maria Kertbeny gebruikte in 1869 niet enkel als eerste de term homoseksualiteit, hij verwees ook als eerste naar een vorm van asexualiteit. Hij gebruikte de term 'monoseksuelen' om te verwijzen naar mensen die enkel masturbeerden (Katz, 1995). In 1896 schreef de seksuoloog Magnus Hirschfeld een pamflet waarin hij mensen zonder seksueel verlangen vermeldt (Brotto & Yule, 2017) en in 1897 gaf Emma Trosse, een Duitse seksuele reformiste de eerste definitie van asexualiteit. Ze noemde het a-sensualiteit en rekende zichzelf onder die categorie (Dobler, 2010). In de twintigste eeuw betrok Kinsey een categorie X in zijn Kinsey scale voor mensen die geen socio-seksuele contacten of reacties rapporteerden (Mollet & Lackman, 2018). Vanaf 1972 komt asexualiteit met relatief meer regelmaat naar boven. Interessante voorvallen zijn *the asexual manifesto*, geschreven door Lisa Orlando in 1972 (Orlando, 1972), en de verschijning van één van de eerste academische teksten rond asexualiteit in het boek *The Sexually Oppressed*, geschreven door Myra Johnson in 1977. Ze definieerde asexualiteit als het volledig ontbreken van seksueel verlangen (Johnson, 1977). In 1994 concludeerde Anthony Bogaert uit een Britse steekproef dat 1% van de populatie geen seksuele aantrekking heeft tot mannen, noch tot vrouwen. In 2004 publiceerde hij daarover het artikel *Asexuality: prevalence and associated factors in a national probability sample* (Bogaert, 2004). Hiermee gaf hij als het ware het startschot voor verder wetenschappelijk onderzoek rond asexualiteit bij mensen.

Onzichtbaarheid van asexualiteit

Onzichtbaarheid in wetenschappelijk onderzoek

Het wetenschappelijk onderzoek rond de geaardheid kwam zoals reeds gesteld slechts in de laatste twintig jaar op gang (Bogaert, 2006; Brotto et al., 2010; Brotto, Yule & Gorzalka, 2015; Cerankowski & Milks, 2010; Chasin, 2013; Chu, 2014; Foster, 2017; Hinderliter, 2013; Scherrer, 2008; Van Houdenhove et al., 2014). Naast de impact van queer theory op onderzoek met betrekking tot menselijke seksualiteit werd het wetenschappelijke veld eveneens vooruit gestuwd door de groei van online asekuele gemeenschappen, die zich voornamelijk organiseren op verschillende internetsites zoals *Haven for the Human Amoeba* en *AVEN* (Przybylo & Cooper, 2014). Vandaag hanteert onderzoek naar asexualiteit steeds vaker een interdisciplinair perspectief. Zo brachten Cerankowski en Milks (2014a) onderzoekers uit verschillende velden samen voor hun boek *Asexualities: Feminist and queer perspectives* om verschillende benaderingen onder de aandacht te brengen.

Ondanks de stijging in de bekendheid van asexualiteit, blijft de geaardheid voor het grote publiek nog steeds onzichtbaar. Deze onzichtbaarheid is op twee vlakken te zien in het wetenschappelijk onderzoek. Enerzijds ontbreekt asexualiteit meestal in wetenschappelijk onderzoek naar seksualiteit en identiteit. Verzamelde data waarin asexualiteit niet opgenomen wordt als optie, geven een vertekend beeld van de populatie.

Anderzijds toont een korte vergelijkende blik op de hoeveelheid bestaande wetenschappelijke onderzoeken de grote verschillen aan in kwantiteit tussen onderzoek naar de verschillende LGBTQIA+ identiteiten. De database JSTOR geeft 29.722 resultaten met de zoekterm '*asexuality*'. Voor '*asexuality media*' zijn dit er 6.230, '*asexual representation*' geeft 5.960 resultaten. Een grote portie van deze resultaten beslaan asexualiteit in de biologische en botanische wetenschappen. Ter vergelijking, de zoekterm '*homosexuality*' geeft 104.767 resultaten, '*homosexuality media*' geeft 31.238 resultaten en '*homosexual representation*' geeft 31.862 resultaten. Voor biseksualiteit zijn dit respectievelijk 31.376, 10.026 en 9.037 resultaten.

In de database Web of Science zijn dit voor asexualiteit respectievelijk 681, 13 en 77 resultaten. Voor homoseksualiteit 9.403, 354 en 349 en voor biseksualiteit 1.091, 43 en 261 resultaten. De discrepantie tussen de hoeveelheid onderzoeken naar homoseksualiteit versus asexualiteit is duidelijk.

Historische asexualiteit

Het gebrek aan wetenschappelijk onderzoek weerspiegelt de onzichtbaarheid van asexualiteit in de bredere samenleving. Van de bestaande onderzoeken binnen *asexuality studies* richten er zich verschillende op die maatschappelijke onzichtbaarheid.

Luce (2021) gaat op zoek naar asexualiteit en asekuele personage in klassieke literaire verhalen, waar deze doorheen de geschiedenis uitgewist en verkeerd geïnterpreteerd werden. Ze analyseert verhalen zoals Ernest Hemingway's *The sun also rises*, Alan Dale's *A marriage below zero*, Mary Eleanor Wilkins Freeman's *Two Friends* en Kate Chopin's *The awakening* en gaat op zoek naar momenten waar heteronormativiteit en erotonormativiteit – waar een seksuele aard verondersteld wordt – voor verkeerde conclusies zorgden.

Op een gelijkaardige manier bespreekt Osterwald (2017) haar interpretatie van 2 personages - Guigemar, een personage van Marie de France (12de eeuw) en Marcela, een personage uit Cervantes's *Don Quijote* (17de eeuw). Ze haalt aan welke karakteristieken van deze personages aanleiding geven tot het vermoeden dat beiden asekueel zijn, en maakt hierbij telkens de link naar moderne representaties van asexualiteit. Zo is Guigemar de perfecte ridder met uitzondering van zijn desinteresse in lichamelijke relaties. De verteller van het verhaal wil Guigemar 'volledig' maken

en stuurt hem op een queeste waarin hij gedwongen wordt zijn desinteresse om te vormen. Na het volbrengen van zijn queeste wordt Guigemar door middel van een vloek verliefd op een vrouw. De auteur stelt deze uitkomst voor als een geluk bij een ongeluk, maar Osterwald (2017) wijst er op dat hij doorheen het verhaal zijn persoonlijkheid en vrije wil verliest. Osterwald (2017) waarschuwt dan ook voor het idee dat dit verhaal uitstraalt, namelijk dat asexualiteit geneesbaar zou zijn. Deze boodschap en idee is nog steeds alomtegenwoordig. Dit blijkt uit verschillende getuigenissen van asexuele individuen op sociale media, alsook uit de getuigenissen van deelnemers aan deze masterproef.

Osterwald analyseert de verhaallijn van Marcela in *Don Quijote* op een gelijkaardige wijze en concludeert ook daar dat Marcela in de huidige tijd asexueel zou zijn.

Przybylo en Cooper (2014) maken een historische reflectie over asexualiteit die in de zelfde lijn ligt als die van Osterwald (2017). Ze delen het bestaande asexuele 'archief' onder in het *truth archive* en het *vernacular archive*. Het *truth archive* slaat op de wetenschappelijke werken, de 'feitelijke asexualiteit'. Het *vernacular archive* bestaat uit de verschillende websites, forums, en literatuur. Het *truth archive* wordt geïnformeerd door dit *vernacular archive*. Alhoewel het *vernacular archive* veel vrijer is in de definiëring en het begrip van asexualiteit, hangt het nog steeds vast aan bepaalde definiërende parameters. Przybylo en Cooper (2014) trachten los te komen van deze parameters wanneer ze vanuit een queer lens kijken naar de geschiedenis en op zoek gaan naar asexuele resonanties. Ook Bogaert (2015) vraagt zich af of historische figuren zoals Isaac Newton en Emily Brontë zich als asexueel zouden identificeren indien de tijdsgeest dat mogelijk gemaakt zou hebben.

Asexuele representatie in populaire media

In zijn doctoraatsthesis onderzocht Tokheim (2018) hoe populaire media asexualiteit voorstellen doorheen de tijd. Hij formuleerde vier chronologische fasen die de weergave van asexualiteit in die periode beschrijven. Tijdens eerste, de *first exposure* fase kwamen nog geen asexuele personages voor in de populaire cultuur. De enige bestaande representatie op dat moment bestond uit asexuele personen die te gast waren in talkshows. Deze talkshows waren een belangrijke eerste zet om fictionele asexuele personages te verkrijgen. Tijdens de tweede fase, de *misrecognition* fase, verschenen de eerste fictionele asexuele personages. De onbekendheid van asexualiteit was te zien in de verkeerde en negatieve stereotypen waarop deze personages gebaseerd werden. Als derde fase, de *in-between* fase, bespreekt Tokheim de tussenfase waarin schadelijke en respectvolle representaties elkaar afwisselden. Als laatste beslaat de *dignity* fase representaties die asexualiteit met respect behandelen (Tokheim, 2018). Doorgaans zijn weergaves van asexualiteit tussen het jaar 2000 en 2010 gebaseerd op negatieve stereotypen. Vanaf het tweede decennium van de 21ste eeuw wordt asexualiteit meestal voorgesteld als een geldige seksuele geaardheid. Tokheim stelt wel dat, ondanks de stijgende acceptatiegraad van asexualiteit, er nog steeds erg weinig representatie is.

Ook Sinwell (2014) stelt dat de zichtbaarheid van asexualiteit in populaire media de afgelopen jaren verhoogde, mede dankzij de inspanningen van AVEN. Dit blijft volgens Sinwell echter voornamelijk beperkt tot non-fictiemediën, zoals talkshows en interviews. Er bestaat nog geen kwantitatief onderzoek over het bestaan van verschillen tussen de hoeveelheid asexuele representatie in fictieprogramma's en non-fictieprogramma's. Meer data verwerven over deze thematiek kan interessant zijn in onderzoek naar de manier waarop de beeldvorming van bepaalde identiteiten plaatsvindt. De vraag of en waarom bepaalde identiteiten enkel aan bod komen in documentaires, talkshows en human interest programma's kan een nieuwe insteek geven in representatie onderzoek.

Aseksuele personages komen nog steeds erg weinig voor in fictionele verhalen. Sinwell (2014) analyseerde de representatie van aseksuele personages in hedendaagse films en achterhaalde twee simultane processen. Aseksualiteit wordt enerzijds doorheen de jaren steeds zichtbaarder, anderzijds wordt het ook vaak foutief geconstrueerd. Deze resultaten komen overeen met die van Tokheim, aangezien het onderzoek van Sinwell voornamelijk over de periode 2000-2010 gaat. In die foutieve constructie van aseksualiteit verbinden populaire media aseksualiteit met niet-normatieve lichamen en identiteiten, zoals personen met een beperking en dikke personen. Door dit voor te stellen als een causale relatie dragen deze constructies volgens Sinwell (2014) bij tot het pathologiseren van aseksualiteit.

Sinwell (2014) en Tokheim (2018) hebben een verschillende focus. Sinwell analyseert voornamelijk personages waarvan geen seksuele identiteit vermeld wordt met een niet-normatief uiterlijk, en die daarom als aseksueel gelezen kunnen worden. Tokheim legt zich daarentegen toe op aseksuele personages waarvan de geaardheid expliciet vermeld wordt. Hiermee wordt ook meteen het onderscheid gemaakt tussen aseksuele representaties (impliciete en expliciete weergaven van de geaardheid aseksualiteit) en niet-geseksualiseerde of gedeseksualiseerde representaties (representaties waarbij de seksuele identiteit niet aan bod komt). Deze twee gebieden vereisen een andere insteek aangezien Sinwell het voornamelijk heeft over interpretaties en Tokheim het heeft over de gevolgen van expliciete representatie. Verder stelt Sinwell dat de deseksualisering van een personage inhoudt dat dit personage per definitie aseksueel is. Tokheim gaat hier niet mee akkoord. Dit debat gaat over hoe ruim de interpretatie van aseksualiteit kan zijn. Indien de focus enkel ligt op openlijk aseksuele personages betekent dit een verlies van een ruime wereld aan geïnserieerde aseksualiteit waar verschillende aseksuele individuen waarde aan hechten. Maar wanneer aseksuele personages ook per definitie gedeseksualiseerde personages omvatten, dreigt aseksualiteit als een seksuele geaardheid in het obscure te blijven.

Sinwell (2014) geeft twee argumenten. Enerzijds bespreekt ze de implicaties van personages met een niet-normatief uiterlijk – zoals dikke personages, personages met een beperking en niet witte personages – die gedeseksualiseerd worden en anderzijds bespreekt ze de implicaties van personages die omwille van hun trauma of een eigenaardige eigenschap aseksueel zijn. Door de de-seksualisering van een personages gelijk te stellen met een aseksuele geaardheid insinueren deze verhalen dat aseksualiteit voornamelijk een staat van seksuele onaantrekkelijkheid inhoudt. Aseksualiteit wordt hier geherdefinieerd via de de-seksualisering van niet-normatieve lichamen en identiteiten. Sinwell (2014) geeft hier onder andere Bonnie Grape uit *What's Eating Gilbert Grape* (1993) en Sheldon Cooper uit *The Big Bang Theory* (CBS, 2007-2019) als voorbeelden van personages die vanwege hun onaantrekkelijkheid aseksueel zouden zijn. In deze verhalen wordt aseksualiteit op een personage geplakt, en komt er geen zelfidentificatie aan te pas (Sinwell, 2014; Tokheim, 2018).

Het komende deel zal verschillende voorbeelden van impliciete en expliciete aseksualiteit bespreken. Dit is geen volledig overzicht van alle bestaande representatie, maar een greep uit de prominentste en meest bekende afbeeldingen van aseksualiteit.

Voorbeelden van verhalen waarin personages voorkomen die geen seksuele aantrekking ervaren omwille van trauma of pathologie zijn *Dexter* (Showtime, 2006-2013), *The Big Bang Theory* (CBS, 2007-2019), *Sherlock Holmes* (BBC One, 2010- 2017) en *House MD* (Fox Network, 2004-2012). Zij bevinden zich allen in de *misrecognition* en de *in-between* stadia. Zoals hierna gedemonstreerd zal worden bevestigen deze series de conclusie van Osterwald (2017) wanneer ze stelt dat personages die als aseksueel gelezen kunnen worden vaak eigenaardige karaktertrekken hebben om te compenseren voor hun desinteresse in seks.

Dexter en Sheldon Cooper zijn beide personages waarvan hun asexualiteit nergens bevestigd, noch ontkend wordt. Hun zogenaamde asexualiteit is gebaseerd op speculaties van fans.

Dexter uit de gelijknamige televisieserie *Dexter* (Showtime, 2006-2013) is een voorbeeld waarbij een traumatische ervaring asexualiteit als gevolg heeft. Hij zag de moord van zijn moeder als kind waardoor hij geen emoties voelt, en dus ook geen seksuele emoties (Tokheim, 2018).

Sheldon Cooper uit de *Big Bang Theory* is hoogbegaafd en emotioneel erg afstandelijk. Fans speculeerden dat hij ASS zou hebben en impliceren zo dat zijn ASS en hoogbegaafdheid de reden zou zijn van zijn asexualiteit. Hiermee volgen ze enerzijds de opvatting dat asexualiteit een beperking zou zijn en anderzijds dat personen met een beperking per definitie asexueel zijn (Brown & Partridge, 2021; Sinwell, 2014; Tokheim, 2018).

Alhoewel Sherlock Holmes, uit de BBC adaptatie *Sherlock* (2010-2017), door verschillende fans als asexueel gelezen wordt, ontkende de schrijver van de televisiereeks, Steven Moffat dit in een interview (Jeffries, 2012). Indien Sherlock toch asexueel zou zijn, past hij binnen het plaatje van pathologieën en eigenaardige eigenschappen. Hij omschrijft zichzelf namelijk als een sociopaat die zich volledig focust op zijn werk.

Het medische drama *House MD* (Fox Network, 2004-2012) heeft in het laatste seizoen een aflevering (Fox Network, s8, ep9, 2012) waar de asexualiteit van het personage expliciet benoemd wordt. De rest van de aflevering maakt helaas vlijtig gebruik van schadelijke stereotypen en onwaarheden. Dokter House gaat een weddenschap aan met de behandelende arts – na verschillende sceptische en degraderende opmerkingen over het al dan niet bestaan van asexualiteit als een seksuele geaardheid – dat hij een medische verklaring zal vinden voor de asexualiteit van een patiënte, die overigens voor iets niet gerelateerd naar het ziekenhuis kwam. De aflevering eindigt met een medische reden voor de asexualiteit van de partner van de asexuele patiënte, waarna de asexuele patiënte toegeeft dat ze zichzelf asexueel noemde omwille van haar partner. *House MD* portretteert asexualiteit als een geneesbare medische aandoening en baseert zich hiervoor op schadelijke stereotypen. In essentie concludeert *House MD* dat asexuele personen ofwel ziek zijn ofwel liegen. Deze conclusie kan schadelijke gevolgen teweeg brengen in het echte leven, van het belemmeren van de zelfidentificatie van asexuele individuen tot negatieve reacties van de omgeving van een asexuele persoon (Tokheim, 2018).

Sinwell (2014) concludeert dat de asexuele narratieven in hedendaagse media beperkt worden tot representatie waar de lijn tussen asexualiteit en deseksualisering vervaagt. Deze beeldvorming van asexualiteit linkt asexualiteit met pathologie, trauma en abnormaliteit en beperkt het culturele en maatschappelijke begrip van asexualiteit tot deze context.

De televisieserie *Sirens* (USA Network, 2014-2015) is een mooi voorbeeld van Tokheim's *in-between* stadium. Het personage Voodoo, een aantrekkelijke jonge vrouw met een lugubere interesse in ingewanden en bloed die werkt als ambulancier, is asexueel. De serie stelt haar voor op een interessante, gevarieerde en meerdimensionale manier. De manier waarop haar omgeving in de serie met haar asexualiteit omgaat is echter terug gebaseerd op stereotypen. Voodoo's asexualiteit wordt eerst als een uitdaging gezien. Wanneer Voodoo een relatie heeft, wordt geïnsinueerd dat haar asexualiteit overdraagbaar is (Tokheim, 2018). Op deze manier geeft de serie een interessante weergave van asexualiteit die botst op de bestaande vooroordelen.

Alhoewel het moeilijk onweerlegbaar vast te stellen is – aangezien er nog steeds nog maar enkele asexuele verhaallijnen bestaan – komen we stilaan in Tokheim's (2018) *dignity* stadium. De volgende verhalen zullen besproken worden: *The Olivia Experiment* (2014), *The Wicked + The Divine* (2014), *The Bright Sessions* (2015-2020), *Bojack Horseman* (Netflix, 2014-2020), *Sex Education* (Netflix, 2019-2020) en *Loveless* (Alice Oseman, 2020).

Deze verhalen behandelen asexualiteit op een respectvolle manier. De meesten stellen het voor als een volstrekt normale seksuele geaardheid, wat in schril contrast staat met de vorige voorbeelden.

The Olivia experiment (2012) van regisseur Sonja Schenk draait volledig rond asexualiteit. Olivia is een 27 jarige student die duidelijk asexueel is. De film draait rond haar omgeving die haar vertelt dat ze niet asexueel is, dat ze dit niet kan weten tot ze seks heeft gehad, waarna Olivia plant om seks te hebben met iemand als experiment. Haar omgeving overtuigt haar ervan dat ze abnormaal is. In de openingsscene gaat Olivia naar een supportgroep voor asexuele studenten. Deze scene duurt niet lang, maar toont wel dat er meerdere asexuele personen bestaan, en dat zij dezelfde uitdagingen ervaren als anderen (Marks, 2017). De film toont ervaringen die veel asexuele individuen zelf ook meemaakten. Jammer genoeg vergroten ze die ervaring op een groteske manier uit waardoor de film toch wat oncomfortabel aanvoelt. Het verhaal eindigt op een voorzichtig positieve noot met een potentiële partner die haar asexualiteit aanvaardt (Tokheim, 2018).

The Wicked + The Divine is een stripreeks over goden uit 2014, door Kieron Gillen en Jamie McKelvie. Een van de goden refereert naar zijn asexualiteit door te stellen dat seks niets voor hem is. Zijn omgeving accepteert dit en gaat er verder niet op in (Tokheim, 2018). Door later te tonen dat dit personage wel romantische gevoelens ervaart, doorbreekt de serie het stereotype dat asexuele personen ook aromantisch moeten zijn.

The Bright Sessions (2015-2020) is een Science-Fiction podcast, geschreven door Lauren Shippen die liep van 2015 tot 2020. In deze podcast komt een conversatie voor waarin gesproken wordt over de asexualiteit van een ander personage. In het gesprek wordt de asexualiteit van dat personage bevestigd. Het wordt als iets heel normaal gezien en er worden geen vragen bij gesteld (Tokheim, 2018).

De Netflix-serie *Bojack Horseman* (2014-2020) heeft een prominent asexueel personage. In de laatste aflevering van het derde seizoen zegt Todd Chavez tijdens een discussie over seksualiteit met een potentiële partner *'Ik ben niet homoseksueel! Ik denk het toch niet... maar ik denk ook niet dat ik hetero ben. Ik weet niet wat ik ben. Ik denk dat ik misschien niets ben.'* (Bob-Waksberg & Winfrey, 2016).

Het vierde seizoen volgt Todd wanneer hij zichzelf beter leert kennen. In de derde aflevering bespreekt hij zijn asexualiteit met zijn vriend Bojack. Deze reageert heel positief. Op het einde van de aflevering gaat Todd naar een Asexual Meet-Up, waar verschillende verwijzingen naar de asexuele gemeenschap te zien zijn. Tokheim (2018) verwoordt hierover *'Ze hebben de tijd en energie genomen om zaken te includeren die enkel asexuele personen zullen snappen (zoals de kleuren en de dieren), in een manier die aanvoelt dat we erkend worden en dat we het waard zijn om geëntertaind te worden'* (Tokheim, 2018, p. 33). De serie wordt geprezen omwille van de realistische weergave van de emoties die gepaard gaan met de initiële zelfidentificatie als asexueel. Marks (2017) stelt dat volgens hem de belangrijkste verwezenlijking van de serie het humaniseren van asexualiteit is.

Voor een diepgaandere analyse van de voorgaande verhalen, zie Sinwell (2014), Marks (2017) en Tokheim (2018).

Het recentste voorbeeld van asexuele representatie in visuele media is Florence in de Netflix-serie *Sex Education* (2019-2020). Florence heeft een kleine verhaallijn waarin ze haar asexualiteit ontdekt. In de vierde aflevering van het tweede seizoen (2020) gaat Florence naar een seks therapeute. Na het uiten van twijfels over haar seksualiteit, en de stelling dat ze misschien wel gebroken is omdat ze geen seks wil hebben antwoordt de therapeute: *'Sex doesn't make us whole. And so, how could you ever be broken?'* (Jean Milburn, *Sex Education*, 2020). De serie geeft een heel accurate definitie van asexualiteit en het verschil tussen seksuele en romantische aantrekking, alsook een blik op het spectrum aan mogelijke reacties op asexualiteit. Voordat Florence een bezoek brengt aan de seks

therapeute gaat ze eerst ten rade bij een leeftijdsgenoot. Zijn reactie luidt dat ze misschien een laatbloeiër is. Zo geeft de serie, ondanks de beperkte schermtijd van het asexueel personage, een genuanceerde blik op asexualiteit.

Loveless (2020) is een Young Adultboek, geschreven door Alice Oseman, over de zelfontdekkingstocht van de asexuele en aromantische studente Georgia. Het verhaal bevat drie verschillende personages op het asexuele en aromantische spectrum. De verschillende asexuele personages laten toe om de variatie in dit spectrum uit te diepen, alhoewel dit niet helemaal benut wordt. De grote focus die het verhaal legt op vriendschap geeft een waarheidsgetrouwe weerspiegeling van de ervaring van verschillende asexuele individuen. Het is een van de eerste boeken waar asexualiteit het hoofdthema is, waardoor het een grote waarde heeft (Beyond a bookshelf, 2020).

Alhoewel er steeds meer realistische representaties van asexualiteit te zien zijn, zijn enkele bemerkingen toch noodzakelijk. Asexuele individuen geven nog steeds een grote nood aan meer representatie en een verhoogde zichtbaarheid aan (Mollet & Lackman, 2018). De gegeven voorbeelden zijn enerzijds niet erg divers en zijn anderzijds niet toegankelijk voor een divers publiek. De twee Netflix-series – *Bojack Horseman* en *Sex Education* – hebben het grootste bereik, ze zijn echter enkel toegankelijk voor personen die een Netflix-abonnement kunnen betalen. Verder zijn zo goed als al deze personages wit en voornamelijk mannelijk. Enkel Dionysus uit *The Wicked + The Divine* is Desi. De gegeven voorbeelden zijn erg Anglo-centrisch. Er is dus nog veel verbetering mogelijk op het vlak van diversiteit en variatie in de representatie van asexualiteit.

Probleemstelling

Asexuality studies is een veld nog volop in ontwikkeling. Zoals besproken in het onderdeel 'beeldvorming rond asexualiteit' (p. 24) is er een gebrek aan mediarepresentatie van asexualiteit (Webster, 2020). Hierdoor bestaat weinig onderzoek op het kruispunt tussen *sexuality studies* en mediastudies. De meeste onderzoeken (Marks, 2017; Sinwell, 2014; Tokheim, 2018) binnen *sexuality studies* die asexuele mediarepresentatie behandelen zijn theoretisch. Empirisch onderzoek dat peilt naar de ervaringen van asexuele individuen met bestaande mediarepresentaties van asexualiteit gebeurde nog niet.

Asexuele individuen ontbreken meestal wanneer onderzoek gedaan wordt naar de representatie van LGBTQI identiteiten (Webster, 2020). Het bestaan van deze representatie onderzoeken hangt samen met het bestaan van mediarepresentaties. Zonder deze representaties is er geen tekstueel onderzoek mogelijk (Heller, 2011).

Wanneer men kijkt naar de zichtbaarheid van asexualiteit in mainstream populaire cultuur, is die bijna onbestaande (zie 'onzichtbaarheid van asexualiteit', p. 25). Tekstueel onderzoek naar de representatie van asexualiteit behandelt voornamelijk dezelfde voorbeelden (Marks, 2017; Sinwell, 2014; Tokheim, 2018). Receptieonderzoek, waar gepeild wordt naar het perspectief van de consument – in deze studie individuen die zich als asexueel identificeren – is een interessante insteek wanneer tekstueel onderzoek niet mogelijk is.

Uit een beperkt vooronderzoek¹⁰ bestaande uit drie interviews over de perceptie van asexuele individuen met betrekking tot de bestaande mediarepresentatie, bleek dat gebrekkige representatie van asexualiteit verschillende levensdomeinen en levenservaringen van asexuele individuen beïnvloedt. De deelnemers rapporteerden dat ze dit als belastend ervaren.

Verdergaand op de getrokken conclusies onderzocht ik hoe Nederlandstalige asexuele individuen de onzichtbaarheid van asexualiteit in populaire media ervaren. Mijn onderzoek zal de huidige kennis over een gemarginaliseerde groep en hun noden vergroten en de perceptie en receptie van de huidige representatie in kaart brengen.

---

¹⁰ De Smedt, H. (2020). *Ervaringen van asexuele individuen met asexuele representatie*. (Onderzoekstaak). Universiteit Gent, Gent.

Methodologie

Voor deze masterproef werden twaalf kwalitatieve diepte-interviews uitgevoerd. Deze onderzoeksmethode werd gekozen omdat ze het mogelijk maakt om de subjectieve kijk van deelnemers te onderzoeken (Flick, 2018). De rekrutering gebeurde via oproepen op de facebookgroep *Asexuals in Belgium* en via het Nederlandstalige AVEN-forum. De uitnodiging vroeg naar mensen die zich identificeren als asexueel (het volledige spectrum) die wilden deelnemen aan een interview in het kader van een thesis rond asexualiteit en representatie. Twee deelnemers namen contact op via snowball sampling.

Dit receptieonderzoek focust voornamelijk op de perceptie en de geleefde ervaringen van asexuele individuen zelf. Zoals in de literatuurstudie aangehaald werd, hebben mediagebruikers een invloed op hoe ze met media omgaan en hoe ze de betekenisgevingsprocessen navigeren (Schrøder, 2015). De perceptie van mediagebruikers is dus een belangrijke en interessante insteek in representatieonderzoek. De diepte-interviews geven inzicht in de ervaringen van een veel vergeten, gemarginaliseerde groep (Cuthbert, 2017). Door te focussen op hoe asexuele individuen de beeldvorming rond asexualiteit ervaren gaat deze studie voorbij aan de discussies rond de invulling en definiëring van asexualiteit. De selectie van de respondenten gebeurde op basis van hun zelfidentificatie als asexueel. De persoonlijke invulling van die asexualiteit was dus niet bepalend voor dit onderzoek.

De semigestructureerde interviews vonden afhankelijk van de voorkeur van de respondent plaats via Zoom, Skype of Microsoft Teams. Volgende onderwerpen kwamen aan bod in de interviews: media en representatie, identiteitsvorming, uit de kast komen, stigma en de asexuele gemeenschap. De topiclijst is terug te vinden in de appendix. De start van elk interview was hetzelfde, maar varieerde later naargelang de antwoorden van de respondent. Dit liet de respondenten toe om nadruk te leggen op aspecten die voor hen belangrijk waren (Choak, 2012).

Op basis van een kwalitatieve thematische analyse werden de meest voorkomende thema's geselecteerd. De getranscribeerde interviews werden gecodeerd aan de hand van de vooropgestelde thema's en subcategorieën. Door het verzamelen van alle antwoorden rond een bepaald thema konden vraag-overstijgende verbanden gelegd worden (Verhoeven, 2018).

De deelnemers bestonden uit drie mannen en negen vrouwen. Ondanks de intentie om een zo divers mogelijk sample van participanten te interviewen bleek het merendeel van de deelnemers witte individuen uit de middenklasse. Hierdoor kon deze masterproef geen inzichten verwerven in hoe raciale invloeden inwerken op de ervaringen als asexueel individu. De leeftijden varieerden van 22 tot 66 jaar, waarvan vier deelnemers jonger dan 30 jaar waren, en acht deelnemers 30 jaar of ouder. Drie deelnemers kwamen uit Nederland en negen deelnemers uit Vlaanderen. Twee van de deelnemers gaven aan een beperking te hebben, respectievelijk autisme spectrum stoornis en een chronische ziekte. Een overzicht van de respondenten is terug te vinden in de appendix. Alle vermelde namen in dit verslag zijn pseudoniemen.

Zeven van de deelnemers identificeerden zich als asexueel, drie identificeerden zich als demi- of greyseksueel en twee deelnemers benoemden zichzelf als seks-repulsed. Op het vlak van romantische aantrekking varieerden de deelnemers tussen aromantisch (vijf), heteroromantisch (twee), biromantisch (twee), panromantisch (een), homoromantisch (een) en één deelnemer wist dit zelf nog niet. Van de deelnemers was er niemand op het moment van het onderzoek in een relatie, maar zes van hen hadden reeds relaties gehad.

Deze steekproef heeft enkele beperkingen. Er werd enkel gerekruteerd uit online groepen gebaseerd op een asexuele identiteit. Deze groepen bevatten voornamelijk mensen die actief met die identiteit bezig zijn en worden waarschijnlijk voornamelijk gefrequentieerd door personen die zich relatief comfortabel voelen met hun identiteit (Carroll, 2020). Hinderliter (2009) stelt bovendien dat personen die actief zijn in deze groepen waarschijnlijk beïnvloed zijn door het asexuele discours in de manier waarop ze hun ervaringen categoriseren. Verder zorgt de beperkte rekruteringspool ervoor dat personen die voornamelijk actief zijn in andere online ruimtes zoals Discord, Reddit, Tumblr en zij die niet online actief zijn, geen kans hebben gehad om deel te nemen aan het onderzoek.

De bevindingen van dit exploratieve onderzoek zijn dan ook niet bedoeld om representatief te zijn voor alle individuen die zich op het asexuele spectrum bevinden, maar eerder om een indicatie te geven van hoe representatie van asexualiteit gepercipieerd kan worden.

Resultaten

De semigestructureerde interviews behandelden vijf thema's: media en representatie, identiteitsvorming, uit de kast komen, stigma en gemeenschap. Binnen die thema's waren op voorhand subcategorieën opgesteld, er waren echter geen vaste vragen geformuleerd. Deze subcategorieën zijn terug te vinden in de topiclijst in de appendix. Na de kwalitatieve thematische analyse werden de thema's geherformuleerd naar identiteitsvorming, gemeenschapsvorming, omgevingsfactoren en concrete voorbeelden van mediarepresentatie en hun invloed. De eerste drie thema's worden op verschillende manieren beïnvloed door mediarepresentatie. Het laatste hoofdstuk wijdt hier verder over uit.

Thema 1: identiteitsvorming

Wanneer gevraagd naar hoe ze asexualiteit invullen en begrijpen, gaven de participanten een definitie die gestoeld was op de definitie van AVEN. Ze zagen het ervaren, of juist niet ervaren van seksuele aantrekking als de definiërende factor in een asexuele geaardheid. De deelnemers van mijn onderzoek volgen dus de trend van eerdere empirische studies en vallen onder de zelf-identificerende invulling van asexualiteit. Het merendeel van de deelnemers beschouwden asexualiteit nochtans niet als een belangrijk onderdeel van hun identiteit. Dit impliceert dat er nog een verdere onderverdeling gemaakt moet worden in de invulling van asexualiteit. Asexuele individuen die zich kunnen vinden in de AVEN definitie zien asexualiteit niet per se als een aparte identiteitscategorie. Ze geven echter ook geen belang aan een politieke invulling van asexualiteit.

Hoewel het merendeel van de participanten asexualiteit niet als een identiteitscategorie zien, doorliepen ze wel een proces in relatie tot hun asexualiteit. De stadia in dit proces waren vergelijkbaar met de verschillende bestaande modellen die slaan op identiteitsvorming. Niettegenstaande de verschillende modellen die de identiteitsvorming als LGBTQIA+ individu beschrijven verschillende terminologie gebruiken, beslaan ze gelijkaardige stadia. Kranz en Pierrard (2018) beschreven deze stadia in relatie tot identiteitsvorming als homoseksueel of lesbisch individu. Ze onderzochten dit aan de hand van een online survey (n=511). Robbins et al. (2016) beschreven deze verschillende stadia voor asexuele individuen na een online survey (n=169). Het eerste stadium bestaat uit de eerste bedenkingen, verwarring en bewustwording in verband met een niet-normatieve geaardheid. Vervolgens komt de ontdekking van terminologie. Daarna volgt een verkenningsfase. Als vierde komt de innerlijke acceptatie van de eigen niet-normatieve geaardheid, waarna als laatste de mededeling aan vrienden en familie volgt. De respondenten van deze masterproef gaven tijdens de interviews aan dat ze gelijkaardige stadia doorgingen. Dit is geen lineair proces. Verschillende auteurs beschrijven de stadia in identiteitsvorming als een contextafhankelijk multi-directioneel circulair proces zonder eindpunt (Collicot et al. 2021; Dillon, Worthington & Moradi, 2011; Kranz & Pierrard, 2018; Mohr & Kendra, 2011).

De belangrijkste theorie omtrent identiteitsvorming is Erikson's (1950, 1968) theorie van psychosociale ontwikkeling. Marcia (1966, 1980) ging hierop verder met zijn theorie rond identiteitsstatus (Kranz & Pierrard, 2018; Upreti, 2017). Het volgende onderdeel past de identiteitsstatussen die Marcia formuleerde toe op de geïnterviewden.

Marcia stelde dat er twee processen verbonden zijn aan identiteitsvorming, namelijk exploratie en toewijding. Waar exploratie verwijst naar het onderzoeken van verschillende mogelijke identiteitscategorieën, verwijst toewijding naar de keuze van één specifieke formatie. De combinatie van verschillende levels in exploratie en toewijding verwijst naar de identiteitsstatus van een persoon. Marcia formuleerde 4 mogelijke combinaties. *Identity achievement* houdt in dat er een engagement bestaat naar een identiteitscategorie na een periode van exploratie. *Identity foreclosure*

geeft dat engagement zonder de periode van exploratie. *Identity moratorium* geeft aan dat de fase van exploratie nog bezig is en er nog geen engagement aangegaan is. Als laatste verwijst *identity diffusion* naar het ontbreken van exploratie en engagement (Kranz & Pierrard, 2018; Marcia, 1966; Marcia, 1980).

Het volgende onderdeel analyseert de antwoorden van de respondenten met betrekking tot hun identiteitsvorming rond asexualiteit met behulp van deze theorie. Dit thema werd onderzocht vanwege de aanzienlijke invloed die mediarepresentatie heeft op identiteitsvorming. Alhoewel een seksuele geaardheid geen keuze is, wees onderzoek uit dat verschillende factoren een individu kunnen beïnvloeden in de acceptatie en vorming ervan. Omgevingsfactoren en situationele factoren zijn hierbij erg van belang (Button, 2016). Verschillende studies toonden aan dat in de media geportretteerde meningen een significante invloed hebben op de ontwikkeling van het wereldbeeld van kinderen en jongeren. Dit komt deels omdat hun cognitieve vaardigheden nog volop in ontwikkeling zijn. (Lemish, 2015; Makadon et al., 2008; Mohammed, 2019; Van den Bulck et al., 2016). Mensen kunnen een even sterke band opbouwen met fictionele personages als met personen uit het echte leven (Bond, 2018; Schiappa, Gregg & Hewes, 2005). Wel of niet in contact komen met representatie van asexuele personen kan dus een noemenswaardige invloed hebben op de identiteitsvorming van asexuele individuen.

Zelfbeeld in het *identity moratorium* stadium

In het *identity moratorium* stadium – het stadium waar de participanten nog niet bekend waren met het concept van asexualiteit, maar zich wel reeds ‘anders’ voelden en dus op zoek waren naar wie ze waren - hadden ze allen, in variërende mate, een negatief zelfbeeld op het vlak van hun relaties en seksualiteit. Deze resultaten reflecteren het onderzoek van Kranz en Pierrard (2018) waar participanten in het *moratorium stadium* hogere levels stress ervaarden dan participanten in de *foreclosure en diffusion* stadia. Deze deelnemers ervaarden ook de hoogste levels van geïnternaliseerde homofobie (Kranz & Pierrard, 2018). Er werd geen psychologische analyse uitgevoerd bij de participanten van mijn onderzoek, dus er kunnen geen veralgemeenbare conclusies getrokken worden rond eventuele geïnternaliseerde *acephobia*. De deelnemers deden echter wel uitspraken die op geïnternaliseerde *acephobia* kunnen wijzen.

Anita (66 jaar) vertelde over haar laag zelfbeeld: *‘Ik houd niet van mijn eigen en ik houd niet van mijn lichaam en ik dacht dat het aan mij lag.’* Ook Carine (37 jaar) trok gelijkaardige conclusies.

‘Buiten negatieve conclusies voor mezelf te trekken, van ik ben slecht in relaties en mijn emotionele intelligentie is laag en dat soort belachelijke dingen, had ik er heel lang niet aan gedacht van dat er misschien een andere oriëntatie ook is.’

Carine (37 jaar)

Ook Anna (40 jaar) had het moeilijk met dit deel van haarzelf:

‘Ja, je hebt honderden gedachten in u hoofd he, je bent jezelf aan het afwijzen. Je wijst je voortdurend af, je hebt een crisis in uw hoofd die zegt van dat is de norm.

Ook u opvoeding, u vrienden, u collega’s en zo... je ziet dat ook niet.’

(Anna, 40 jaar)

Dit negatief zelfbeeld zou gekoppeld kunnen worden aan het gebrek aan positieve representatie van niet geseksualiseerde personages in de media. Hiervoor is verder onderzoek nodig.

Bewustwording rond asexualiteit

De bewustwording rond asexualiteit en een asexuele identiteit werd bij de respondenten, op één na, niet ingezet door representatie in traditionele media. Vier respondenten ontdekten de term met behulp van sociale media. Op de sociale mediasite Tumblr is het een bekend maar niet alomtegenwoordig concept volgens Jana (26 jaar). Olivia (25 jaar) leerde het begrip kennen via Reddit, terwijl Hans (22 jaar), na een lange zoektocht op het internet, een antwoord vond in Yahoo Answers. Saar (50 jaar) kwam tot het besef nadat een vriendin, aan de hand van haar reacties op Facebook, de vraag stelde of ze niet asexueel zou kunnen zijn. Ook bij de anderen speelde het internet een grote rol in hun zoektocht. Vijf deelnemers beschreven hoe ze vage zoekwoorden gebruikten om uiteindelijk uit te komen op een definitie van asexualiteit. Twee respondenten lazen een internetartikel waar ze de term voor de eerste keer leerden kennen. Het duurde voor hen nog enkele jaren vooraleer ze er bewust over begonnen na te denken. Sofie (44 jaar) zei hierover: *'Ik had het begrip asexualiteit 5 jaar geleden wel ontdekt in een artikel in OneWorld, alleen ik heb dat dan naast mij neergelegd. Want dat deed ik nog toen, ik moest het met mijn huwelijk zien te rooien.'* Enkel Toon (42 jaar) leerde zijn geartheid kennen via een asexuele vriendin.

Één participant (Jana, 26 jaar) werd in grote mate beïnvloed door *Loveless*, een boek met een asexueel personage. De anderen gaven wel aan dat fictieverhalen met asexuele personages een rol zouden gespeeld hebben indien deze meer alomtegenwoordig zouden zijn. Manou (22 jaar), die verschillende voorbeelden van asexuele verhaallijnen kende, gaf aan wel verschillende boeken met een asexueel personage gelezen te hebben, nadat ze zich als asexueel identificeerde. Zij ging dan ook actief op zoek naar deze verhalen, alsook andere verhalen met LGBTQIA+ representatie omdat ze hier bevestiging uit haalt.

Toon (44 jaar) vergeleek de invloed die homoseksuele representatie had op zijn relaties met homomannen met het bestaan van asexuele representatie. Als jonge twintiger bestonden enkel op stereotypen gebaseerde, homogene mediarepresentaties van homorelaties. Toch waren die waardevol voor zijn ontwikkeling als homoromantische man. Doorheen de jaren werd die representatie diverser en zichtbaarder en ontstond er meer keuze. Op het vlak van asexualiteit gebeurde deze omslag nog niet.

'Het ding is dat er veel meer over wordt gepraat in de media [homoseksualiteit], dat het meer zichtbaar is en dat er ook gewoon meer diversiteit in de representatie van de interactie tussen mannen is. (...) Nu is dat veel diverser. (...) Dus als er bepaalde mensen zeggen van 'daar herken ik mij niet in', dan kun je gewoon naar iets anders kijken. Bij asexualiteit is er zo weinig representatie, dat je zoiets hebt van, er is quasi niemand waarvan je kunt naar opkijken of waarvan je kunt zeggen daar herken ik mij nu in. Of zoals ik zeg, als er zo weinig is, ben je blij met het weinige dat je krijgt. Maar als dat dan niet overeenkomt met wat u ervaring is, dat wringt nog altijd zo wat.'
(Toon, 44 jaar)

Ook Olivia (25 jaar) ziet meer invloed van nieuwe en traditionele media in haar ontwikkeling als transvrouw dan als asexueel individu. Ondanks dat het transgender thema ook nog relatief nieuw is, is het brede publiek zich er volgens haar reeds meer bewust van. De vooruitgang is echter traag en ze stelt dat representatie in de media niet het enige domein mag zijn waarop ingezet wordt.

Deze antwoorden tonen aan dat de respondenten een groot verlangen hebben naar meer en diversere representatie. Door het ontbreken ervan ervaarden ze een gemis in tijdens hun zelfexploratie als potentieel asexueel persoon.

Terminologie

Een groot deel van die zoektocht naar zichzelf en de bewustwording van asexualiteit is verweven met de zoektocht naar gepaste terminologie. De respondenten gaven allen aan dat de 'ontdekking' van het woord asexualiteit een belangrijke stap was in hun identiteitsvorming als asexueel individu. Brown (2015) schrijft dat voor individuen die moeilijkheden hebben gehad om zich te verzoenen met hun niet-normatieve seksuele oriëntatie, de vondst van een label waar ze zich mee kunnen identificeren, kan bijdragen tot 'genezing, begrip en zelfacceptatie' (Brown, 2015, p. 23). Ook in het onderzoek van Mohammed (2019) komen de positieve ervaringen met het vinden van een label naar boven.

Dit sentiment vond ook Scherrer (2008) terug in een surveyonderzoek (n=102). Hierin stelden de deelnemers dat 'een deel van de moeilijkheid in het komen tot een asexuele identiteit, het vinden van passende taal is' (Scherrer, 2008, p. 630). Miranda Fricker (2007) benoemde deze ervaring als een *hermeneutical injustice*, een hermeneutische onrechtvaardigheid. Ze doelt hiermee op de onrechtvaardigheid die gepaard gaat met het ontzeggen van een collectief begrip van een groot deel van iemands sociale ervaring, omwille van structurele vooroordelen. Wanneer individuele ervaringen niet overeenkomen met de ervaringen van het merendeel van de bevolking, worden deze weggezet als onbelangrijk of onbestaande. Het is dan ook moeilijker om een concept te vinden dat deze ervaringen beschrijft aangezien ze geen deel van het collectief bewustzijn uitmaken. Indien iemand geen concept of terminologie kent voor een bepaalde ervaring zorgt dat voor complicaties wanneer deze persoon dat gevoel wenst uit te drukken of te begrijpen (Fricker, 2007).

Acht respondenten uit mijn onderzoek gaven aan dat ze gefrustreerd waren omdat ze lang niet van het bestaan van asexualiteit op de hoogte waren. Hiermee doelen ze op deze ervaring van een hermeneutische onrechtvaardigheid. Er was geen mogelijkheid tot het ontwikkelen van een asexuele identiteit voor ze bekend waren met het concept.

'Ik heb dat eigenlijk nooit geweten dat asexualiteit bestond. (...) En nu, sinds vorig jaar, heb ik ontdekt dat asexualiteit bestaat en dus ik identificeer mij nu daarmee.'

(Anita, 66 jaar)

Het bestaan van een term die de ervaring als asexueel individu weergeeft indiceert ook het bestaan van anderen die dezelfde ervaringen hebben. Deze gevoelens worden verder besproken onder het onderdeel 'gemeenschapsvorming'.

Zelfbeeld in het *identity achievement* stadium

Dit onderzoek wijst uit dat de periode nadat de deelnemers asexualiteit ontdekten onderverdeeld kan worden in twee fasen. Na de initiële ontdekking volgde er vaak een periode waarin de deelnemers erg actief aan de slag gingen met hun asexualiteit. Naarmate ze langer op de hoogte waren verminderde het belang dat ze hieraan hechtten.

Initiële reactie

De ontdekking van de terminologie rond asexualiteit was voor elf deelnemers een grote opluchting. Ze rapporteerden een gevoel van bevestiging, herkenning en erkenning.

*Op een manier voelde ik mij goed omdat ik wist dat er meer mensen waren die zich zo voelden als ik he, **ik was niet alleen**. Ja nu weet ik dat en nu weet ik dat dat ook niet zal veranderen he, dat dat iets is waar ik mee geboren ben waarschijnlijk. Ja het was eigenlijk wel een opluchting. **Nu kan ik het een naam geven he.'***

(Anita, 66 jaar)

Deze gevoelens wijzen op de nood om zichzelf weerspiegeld zien. De participanten beschreven een opgelucht gevoel bij de bevestiging dat hun ervaringen wel degelijk legitiem waren en konden bestaan. Opnieuw wijzen deze gevoelens op een behoefte om zichzelf terug te vinden in verhaallijnen in nieuwe en traditionele media.

Deze resultaten en die van Kranz en Pierrard (2018) vertonen een vergelijkbare trend ten opzichte van het *identity achievement* stadium. De prevalentie van geïnternaliseerde homofobie en stress omwille van een geaardheid vermindert. De studie van Kranz en Pierrard verschilt van eerdere studies omdat de *identity achievement* status volgens hun analyse niet de meest voordelige status is. In de voorgaande studies is dit wel het geval (Crocetti & Meeus, 2015; Kroger & Marcia, 2011; Waterman, 2007). De betere algemene mentale gezondheid in het *identity achievement* stadium dan in het *identity moratorium* stadium is wel een universeel resultaat. Kennis verwerven rond de geaardheid en tot de conclusie te komen dat de term asexualiteit de individuele ervaringen beschrijft dragen bij tot een verbeterde mentale gezondheid. Het gebrek aan kennis over het bestaan van asexualiteit heeft noemenswaardige gevolgen voor de mentale gezondheid. Meer bekendheid en zichtbaarheid van asexualiteit in de maatschappij is dus van groot belang.

Asexualiteit als onderdeel van de identiteit

Ondanks deze intense gevoelens van opluchting en thuishoren, beschouwden negen van de respondenten asexualiteit niet als een belangrijk deel van hun identiteit. Drie van de respondenten vonden dit dan weer wel. Dit viel voornamelijk samen met hoe lang ze reeds op de hoogte waren van hun geaardheid en hun leeftijd. Jonge respondenten die minder dan 4 jaar op de hoogte waren van hun asexualiteit en nog volop hun eigen identiteit aan het verkennen waren, zagen hun asexualiteit vaak als een belangrijk deel van hun identiteit. Bij oudere respondenten was dit minder het geval. Ongeacht hoe lang ze reeds op de hoogte waren vonden zij dit meestal een minder belangrijk deel van hun identiteit.

*‘Ik vind dat sowieso erg privé, maar ik ga nooit zeggen ‘hallo ik ben vegetariër en aseksueel’ (lacht). Dat ga ik niet zeggen, ik zou eerder geneigd zijn om bijvoorbeeld iets te zeggen over het feit dat ik panromantisch ben.’
(Sofie, 44jaar)*

*‘Niet speciaal eigenlijk. ik denk dat dat aromantische dan een groter deel uitmaakt, omdat dat meer opvalt. Dat breekt nog meer normen dan de asexualiteit eigenlijk.’
(Toon, 44 jaar)*

De respondenten rapporteerden dat het belang dat ze hechten aan hun asexualiteit veranderde doorheen de tijd. Op het moment dat ze asexualiteit net ontdekten, werd dit ervaren als een belangrijk deel van hun persoonlijkheid en werd hier vaak actief mee aan de slag gegaan. Naarmate de respondenten echter langer op de hoogte waren verminderde het belang dat hieraan gehecht werd.

Over de link tussen het beschouwen van asexualiteit als een belangrijk deel van de identiteit en de hoeveelheid representatie is op dit moment enkel speculatie mogelijk. Vanwege de beperkte omvang van de representatie bestaan geen vergelijkende studies tussen aseksuele individuen die opgroeiden met beeldvorming rond asexualiteit en zij die dat niet deden.

Rol van het internet in het construeren van gemarginaliseerde identiteit

Het internet speelt een essentiële rol in de identiteitsvorming van asexuele individuen. Zonder het internet zouden velen niet op de hoogte zijn van het bestaan van asexualiteit, en dus van een deel van de eigen identiteit (Fox & Ralston, 2016; Robbins et al., 2016; Scherrer, 2008). Ook voor de deelnemers van mijn onderzoek speelde het internet een belangrijke rol in de ontdekking en de beleving van hun asexualiteit. Slechts bij één deelnemer was dit niet het geval. Wanneer de leeftijd gecombineerd werd met de periode dat men zich als asexueel identificeerde was er geen duidelijke lijn in te vinden. Oudere personen identificeerden zich niet per definitie reeds langer als asexueel. De opkomst van het internet en de daaruit volgende opkomst van bekendheid rond asexualiteit speelt hier vermoedelijk in mee (MacNeela & Murphy, 2015).

De privacy en anonimiteit die het internet biedt kan bijdragen aan het vormen van een asexuele identiteit. Personen die zoekende zijn in hun identiteit kunnen er in een veilige ruimte, met ondersteuning van anderen, een eigen identiteit ontwikkelen (Robbins et al., 2016).

'Via het forum kan je ook andere mensen helpen. Er komen mensen bij het forum [AVEN-forum] en die hebben vragen of je vertelt een verhaal en dat herkennen zij dan bijvoorbeeld weer, dus het is een beetje gelijkwaardigheid. De ene keer ben jij degene die de vraag heeft. (...) En zelf ben je ook soms de persoon die een ander dan weer kan helpen. Dus dat is heel waardevol.'

(Sofie, 44 jaar)

Fox en Ralston (2016) onderzochten hoe sociale media dienstdoen als informele leeromgevingen voor LGBTQIA+ individuen. Door middel van interviews (n=33) concludeerden ze dat sociale media vier educatieve toepassingen hebben, namelijk traditioneel leren (informatie verzamelen), sociaal leren (observeren van anderen), experimenteel leren (op het datingsvlak) en als vierde anderen iets bijbrengen. In relatie tot de identiteitsvorming van asexuele individuen zijn voornamelijk de eerste twee en de laatste belangrijk.

AVEN speelt hierin een belangrijke rol als gecentraliseerde asexuele gemeenschap (Scherrer, 2008). De meeste respondenten in mijn onderzoek gaven aan dat AVEN een belangrijke eerste stopplaats was in hun zoektocht. Als verzamelplaats van informatie rond asexualiteit kan de AVEN website veel initiële vragen beantwoorden. Ook in het verspreiden van terminologie speelt AVEN een belangrijke rol. Het merendeel van de deelnemers aan het onderzoek Scherrer (2008) begonnen pas met de ontwikkeling van een asexuele identiteit nadat ze de asexuele terminologie en de asexuele gemeenschap vonden via het internet. Het belang van het vinden van terminologie werd door de deelnemers aan mijn onderzoek bevestigd. David Jay (2003), de oprichter van AVEN, omschrijft deze gemeenschappelijke invulling van asexualiteit ook als het initiële doel van AVEN in zijn essay *A look at Online Collective Identity Formation*.

De respondenten in mijn studie gebruikten allemaal taal die zijn oorsprong vond op de AVEN website. De gecentraliseerde aard van de asexuele gemeenschap op het internet laat weinig variatie toe in concepten en terminologie. Een kritische kanttekening hierbij is dat de deelnemers aan dit onderzoek voornamelijk gerekruteerd werden in AVEN gerelateerde ruimtes. Om uitspraken te doen over de absolute invloed van AVEN op de asexuele gemeenschap en de asexuele identiteitsvorming moet er onderzoek gebeuren bij respondenten die uit meer verschillende internetruimtes gerekruteerd worden.

Zichzelf terugzien, of het nu in mediarepresentaties of via het internet is, speelt dus een invloedrijke rol in de identiteitsontwikkeling als asexueel individu.

Thema 2: Gemeenschapsvorming

Dit thema behandelt de processen van gemeenschapsvorming waar asexuele individuen mee te maken krijgen. Hiervoor wordt onderscheid gemaakt tussen de asexuele gemeenschap en de LGBTQIA+ gemeenschap.

LGBTQIA+ gemeenschap

Hoewel elf van de participanten vinden dat asexuele individuen onder de LGBTQI noemer thuishoren en ze er zelf per definitie ook in thuishoren omwille van hun romantische oriëntatie, voelen zij zich niet allemaal welkom in die gemeenschap op basis van hun asexualiteit. Dit is een sentiment dat ook terugkwam in de Ace Community census van 2017 (Weis et al., 2020), in het surveyonderzoek van Mollet en Lackman (2018) en in de interviews van Dawson et al. (2018). Alhoewel eerder onderzoek (Dawson et al., 2018) uitwees dat heteroromantische asexuele individuen vaak gemengde gevoelens hebben over opname binnen de LGBTQI gemeenschap, had slechts een van de heteroromantische deelnemers (Anna) het hier moeilijk mee. Zij vroeg zich af of er geen onderscheid kon gemaakt worden tussen heteroromantische asexuele individuen en niet-heteroromantische asexuele individuen.

Zes van de respondenten gaven aan dat naar hun ervaring asexualiteit nog maar weinig bekend is binnen de LGBTQI gemeenschap. Arno (30 jaar), vertelde ook dat de Nederlandse koepelorganisatie voor lhbt'i's, het COC, weinig kennis heeft over asexualiteit en er dan ook weinig voorlichting over geeft.

Een aantal respondenten beschreven de sceptische reacties die ze kregen, wanneer ze praatten over hun asexualiteit in een LGBTQI context.

*'Ja, ik vind dat het binnen de queer gemeenschap altijd veel makkelijker is om te zeggen van ik ben homo of ik ben lesbisch dan eigenlijk alle andere. (...) **Hoe kan dat dat er in zo'n open-minded gemeenschap nog altijd zo veel close-minded mensen zijn. Ik vind dat echt spijtig.**'*
(Jana, 26 jaar).

Margot (36 jaar), gaf aan dat ze dit jammer vond omwille van de gedeelde uitdagingen. Ervaringen uitwisselen over jezelf outen, nadenken over hoe relaties vormgegeven kunnen worden en hoe dit alles genavigeerd kan worden in een familiecontext, zijn aspecten waar beide groepen van elkaar kunnen leren volgens haar.

Olivia (25 jaar) spreekt over de geseksualiseerde aard van veel LGBTQI ruimtes. Volgens haar is dit een barrière voor veel asexuele personen om zich volledig comfortabel te voelen binnen deze ruimtes, met als gevolg dat er minder opportuniteiten zijn voor LGBTQI personen om vertrouwd te raken met wat asexualiteit inhoudt. Geseksualiseerde LGBTQI ruimtes zijn voor haar op zich geen probleem, maar ze geeft aan wel nood te hebben aan niet-geseksualiseerde LGBTQIA+ ruimtes, waar ook asexuele individuen zich comfortabel kunnen voelen. Ook Toon (44 jaar) sprak over hoe hij zich oncomfortabel voelt in het merendeel van de LGBTQI ruimtes vanwege de geseksualiseerde aard.

Er zijn dus verschillende barrières voor asexuele individuen om zich welkom te voelen in LGBTQI ruimtes. Deze kunnen barrières zijn vanuit de LGBTQI gemeenschap naar de asexuele gemeenschap toe, maar ook omgekeerd, vanuit de asexuele gemeenschap naar de LGBTQI gemeenschap. De onzichtbaarheid en onbekendheid van asexualiteit belemmert vele asexuele personen om open te praten over hun asexualiteit, vanuit een vrees niet serieus genomen te worden. LGBTQIA+ koepelorganisaties kunnen hierin een grote rol spelen om die bekendheid en zichtbaarheid te vergroten. Verder kunnen niet-geseksualiseerde LGBTQIA+ ruimtes een waardevolle aanvulling zijn,

niet enkel voor asexuele personen, maar ook voor anderen die zich minder comfortabel voelen in ruimtes waar seksualiteit een hoofdrol speelt.

Asexuele gemeenschap

De meerderheid van de participanten had positieve gevoelens met betrekking tot de asexuele gemeenschap. Elf deelnemers gaven aan actief of passief deel te nemen aan de asexuele gemeenschap. De invulling van deze activiteit varieerde van het passief meevolgen op sociale mediagroepen zoals facebook (7), Discord (2) en het AVEN forum (4), over het actief posten op deze platformen tot naar door anderen georganiseerde meet-ups (6) gaan en zelf actief meet-ups organiseren (1). Aangezien de rekrutering voor dit onderzoek voornamelijk gebeurde via deze platformen zijn deze resultaten niet verbazingwekkend.

Opnieuw valt het op dat het internet een grote rol speelt in de beleving van een asexuele gemeenschap (Robbins et al., 2016; Scherrer, 2008). Veel participanten relateerden de asexuele gemeenschap voornamelijk aan online fora, sociale media en netwerksites. De asexuele 'verzamelplaatsen' die zich lenen tot zelfexpressie en zichtbaarheid bevinden zich dan ook hoofdzakelijk op het internet (Webster, 2020). Hoewel de participanten aangaven offline afspraken te prefereren, blijkt het in realiteit eerder over door het internet gefaciliteerde contacten te gaan. Vanwege het beperkte aantal asexuele individuen bestaan fysieke verzamelplaatsen voor asexuele mensen amper of niet.

Een van de deelnemers (Anna, 40 jaar), gaf aan zich niet comfortabel te voelen bij de asexuele gemeenschap, hoewel ze passief een facebookgroep rond seksualiteit volgt. Dit gevoel kwam enerzijds uit het feit dat ze nog in een verwerkingsproces zit met betrekking tot haar seksualiteit. Anderzijds leunde het op haar wens om niet buiten de norm te treden. Ze vroeg zich af waarom er geen onderverdeling bestond in terminologie tussen homoseksuele asexuele personen en heteroseksuele asexuele personen en voelde zich niet comfortabel met seksualiteit als een LGBTQIA+ identiteit. Actieve deelname aan een asexuele gemeenschap was voor haar geen optie.

Alle anderen, ook de deelnemster die aangaf niet geïnteresseerd te zijn in een actieve of passieve deelname aan de asexuele gemeenschap, rapporteerden dat deze gemeenschap toch een belangrijke en waardevolle rol speelde in hun ervaring als asexueel individu. Het voornaamste terugkerende gevoel was herkenning, bevestiging, validatie en acceptatie van een deel van de identiteit. Door het in contact komen met anderen die gelijkaardige ervaringen meemaken en meegemaakt hebben voelden de participanten zich beter begrepen dan buiten de asexuele gemeenschap. Het delen van je verhaal met gelijkgestemden gaf de participanten een bevestigend gevoel over de eigen identiteit.

Het ontdekken van het bestaan van seksualiteit en de kennismaking met de asexuele gemeenschap zijn voor vele asexuele individuen verbonden met elkaar. In de studie van Robbins et al. (2016) gaven de respondenten aan dat het ontdekken van de asexuele gemeenschap een aanleiding was om uit de kast te komen ten opzichte van vrienden en familie. De steun die ze vonden in het bestaan van een asexuele gemeenschap, en dus anderen die dezelfde ervaringen hadden, overtuigde hen van de legitimiteit van hun seksualiteit. Arno (30 jaar) rapporteerde een gelijkaardige ervaring: *'Eigenlijk vielen direct alle puzzelstukjes bij mij op hun plek. De nacht erna had ik mijn moeder opgebeld van mama 'zo zit het' en het haar uitgelegd'.*

De functie van de gemeenschap verschilde enigszins tussen respondenten die zich al enige tijd als asexueel identificeerden en respondenten die nog in het prille stadium van zelfidentificatie zaten. Voor die laatsten diende de asexuele gemeenschap voornamelijk als informatiebron en initiële

steun in het zelfontdekkingsproces. Voor de eersten was het eerder een continue bron van zelfbevestiging en erkenning. Deze resultaten komen overeen met die van Webster (2020). Hij analyseerde verschillende subreddits – groepen rond een specifiek thema op de sociale netwerksite Reddit – gefocust op asexualiteit.

Het delen van ervaringen hielp de respondenten om zichzelf beter te leren kennen en de eigen asexualiteit te aanvaarden. Margot (36 jaar) omschreef het als *'je begrepen voelen, waar je jezelf nog niet altijd al begreep'*. Ook het delen van resources, helpen en geholpen worden met bepaalde vragen werd aangehaald als een belangrijk aspect van de asexuele gemeenschap. Bespreken met anderen hoe zij met dezelfde uitdagingen omgaan voelt aan als een verademing. Een van de gespreksonderwerpen is hoe je als asexueel individu relaties kunt invullen. Door hierover te praten proberen ze het stereotiepe beeld van relaties, waar seks een essentiële factor is, te doorbreken. Toon (44 jaar) vat het mooi samen:

*'Eerst dacht ik van 'waarom is er een community nodig?' We hebben daar niet echt nood aan, we zijn allemaal asexueel. Dus waarover moeten we praten, we kunnen moeilijk praten over het feit dat we allemaal geen seks willen. (...) Maar eigenlijk komt het er op neer dat we continu bezig zijn van hoe kunnen we een relatie zonder seks, of hoe kunnen we een relatie die van de norm afwijkt, vormgeven. En daar kun je eigenlijk heel veel over zeggen. (...) 'Als dat er niet is, wat is er dan wel?' (...) Als je dat helemaal opentrekt, dan kun je echt wel heel interessante discussies voeren eigenlijk. **Daar heb ik ook veel aan die community, om gewoon dat standaard, stereotiep beeld van relaties te doorbreken.** En dat je dan eigenlijk zegt van, nu gaan we eens kijken wat er mogelijk is.*
(Toon, 44 jaar)

Thema 3: Omgevingsfactoren

Omgevingsfactoren werken op verschillende manieren in op asexuele individuen. Eerst worden de reacties van de directe omgeving, zoals vrienden en familie, besproken. Vervolgens wordt ingegaan op de kennis van hulpverleners over asexualiteit. Als laatste worden de ervaringen van de respondenten met de maatschappelijke verwachtingen rond seks beschreven.

Reactie directe omgeving

Vijf respondenten praatten niet of amper over hun asexualiteit met anderen. Hier waren verschillende redenen voor. Anna (40 jaar) is bang voor de reacties en vreest dat ze niet geloofd zal worden. Carine (37 jaar) en Manou (22 jaar) vinden het allebei vervelend om telkens opnieuw te moeten uitleggen wat asexualiteit inhoudt. Saar (50 jaar) praat er niet echt over omdat het thema seksualiteit niet echt naar boven komt in haar omgeving. Deze vallen binnen de verschillende redenen om niet uit de kast te komen die Robbins et al. (2016) beschreven.

MacInnis en Hodson (2012) deden een grootschalige studie (n=249) naar de bestaande vooroordelen ten opzichte van asexuele individuen. Deze worden gedehumaniseerd en gediscrimineerd ten gevolge van de onzichtbaarheid van asexualiteit. Vooroordelen ten opzichte van asexuele individuen zijn ook meer uitgesproken dan vooroordelen tegenover heteroseksuele, homoseksuele en biseksuele individuen.

Slechts 4 participanten rapporteerden voornamelijk positieve ervaringen wanneer ze praatten over asexualiteit met anderen. En ook zij konden geen unaniem positieve ervaringen voorleggen. De deelnemers werden geconfronteerd met verschillende mythes en vooroordelen wanneer ze over hun asexualiteit vertelden. Enkele hiervan waren

- ‘Ja daar kunnen we toch iets aan doen, ik kan u wel veranderen’
(Anita, 66 jaar)*
- ‘Je bent asexueel, dus je bent autistisch’
(Arno, 30 jaar)*
- ‘Je vindt nog wel iemand, het komt nog wel’
(Hans, 22 jaar)*
- ‘Hoe kun je nu weten dat je asexueel bent als je nog nooit seks hebt gehad’
(Jana, 26 jaar)*
- ‘O maar je bent nog jong, misschien verandert het nog wel’
(Manou, 22 jaar)*
- ‘Je bent de juiste nog niet tegengekomen, bij mij gaat dat wel anders zijn’
(Saar, 50 jaar)*
- ‘Ben je wel zeker? Misschien moet je nog iemand tegenkomen?’
(Toon, 42 jaar)*

De geïnterviewden verklaarden deze opmerkingen vanuit de onwetendheid van de personen die ze stelden. De algemene onwetendheid en het telkens opnieuw moeten uitleggen wat asexualiteit inhoudt, was voor alle deelnemers erg vermoeiend. Carine (37 jaar) vond dit de grootste drempel om er met anderen over te praten. Deze reacties komen overeen met de negatieve ervaringen van de deelnemers van de studie van Robbins et al. (2016). Olivia (25 jaar) vergeleek haar ervaring als asexueel individu met haar ervaring als trans vrouw. Zij krijgt voornamelijk vragen over haar trans zijn van heteroseksuele cisgender personen. Vragen over asexualiteit komen voornamelijk van LGBTQIA+ personen. Er is ook een verschil in de toon van de vragen. De vragen over asexualiteit zijn over het algemeen respectvoller. Ze vindt het bijgevolg meestal niet erg om die vragen te beantwoorden.

Reactie hulpverleners

Net zoals de respondenten van Foster en Scherrer (2014) gaven de meeste deelnemers van mijn onderzoek aan dat ze bezorgd waren over de mogelijke reacties van hulpverleners zoals huisdokters en therapeuten. Hulpverleners zijn vaak niet op de hoogte van wat asexualiteit inhoudt. Dit kan variëren van het relatief onschadelijke gebrek aan kennis, tot actief het bestaan van asexualiteit tegenspreken. Een therapeute van Anna (40 jaar) was ervan overtuigd dat asexualiteit niet bestaat en vertelde haar dat ze 'de juiste nog niet gevonden had'. Ook een seksuoloog kon haar niet helpen met haar gevoelens ten opzichte van seks. Deze opmerkingen kunnen schadelijke gevolgen hebben op de ontwikkeling en zelfexploratie van asexuele individuen.

Maatschappelijke verwachtingen rond seks

De respondenten gaven aan dat ze zich erg bewust waren van maatschappelijke verwachtingen rond seks. Deze werden verschillend ervaren, afhankelijk van de leeftijd van de deelnemers. De invloed van ageism, waardoor oudere personen gedeseksualiseerd worden (Heywood et al., 2017; Przybylo, 2021), is duidelijk. Alhoewel Anita (66 jaar) aangaf weinig last te hebben van maatschappelijke verwachtingen rond seks vanwege haar leeftijd, uitte ze toch frustratie. Als er niet over seksualiteit bij ouderen gesproken wordt, wordt er ook niet over asexualiteit als seksuele geaardheid bij ouderen gesproken. Hier komt terug het verschil tussen deseksualisering en asexualiteit naar boven.

Jongere deelnemers botsten heel vaak op maatschappelijke verwachtingen rond seks. Er werd aangegeven dat de media hier een belangrijke rol in spelen. Advertenties, films, series,... hebben een grote focus op seks. Zeven van de respondenten vonden dit frustrerend. Ze herkenden zichzelf niet in het beeld dat geportretteerd wordt als de norm. Dit normatieve beeld zorgt voor geïnternaliseerde *acephobia*. Jana (26 jaar) stond zichzelf eerst niet toe om verder na te denken over haar eventuele asexualiteit. *'Waarschijnlijk heb je dat al meerdere malen zien passeren, maar je wilt er zelfs niet over nadenken, omdat je dan zo denkt van 'dan ben ik té anders'.* Ze probeerde zichzelf er op een bepaald moment van te overtuigen dat ze nog niet de juiste gevonden had.

Ook in wetenschappelijke onderzoeken is een seksuele norm duidelijk zichtbaar. Olivia (25 jaar) neemt regelmatig deel aan surveyonderzoeken en rapporteerde dat asexualiteit hier bijna nooit in vertegenwoordigd is. Wanneer ze een enquête voor trans personen invulde draaide bijna de helft van de vragen rond seksualiteitsbeleving. Dit zorgt voor een uitsluitende werking voor asexuele individuen en geeft een vertekend beeld.

De respondenten ervoeren geen evolutie de afgelopen jaren in dit normatieve beeld rond seks. Rond andere aspecten van de LGBTQI gemeenschap werd wel een evolutie ervaren. Ondanks de beperkte veranderingen in de ruime samenleving sprak Toon (44 jaar) wel over de positieve evoluties binnen de asexuele gemeenschap zelf. Het ontstaan van een *Asexuality movement* is een recent fenomeen dat gepaard ging met het ontwikkelen van nieuwe terminologie om de complexiteit en nuances van seksuele aantrekking te beschrijven.

'Als je er geen terminologie rond hebt, als je het niet kunt uitleggen en gewoon zegt van 'Ik heb precies het gevoel dat aantrekking en de kwaliteit van aantrekking bij mij anders verloopt dan bij u', dan is dat is heel vaag. Daar kun je niets mee uitleggen. (...) Dus het feit dat er nu organisaties zijn zoals AVEN en ook Asexual Belgium is ook al veel. Gewoon omdat je dan zoiets hebt van 'er bestaat iets'. (...) En op termijn krijgen we inderdaad bij Asexuals in Belgium zo van die requests vanuit non-fictie media of iemand geïnteresseerd is om een talkshow te doen rond asexualiteit. (...) Maar dat is een werk van lange adem natuurlijk.'

(Toon, 44 jaar)

Thema 4: Concrete voorbeelden van mediarepresentatie en hun invloed

Als laatste komen we bij de concrete voorbeelden van mediarepresentatie en hun invloed. De respondenten werden bevraagd rond hun kennis over eventuele representatie en hun gevoelens hierbij, alsook rond de hoeveelheid bestaande representatie en belangrijke aspecten in asexuele verhaallijnen. Dit thema was de rode lijn in de interviews en doorheen de voorgaande thema's.

Bestaande representatie

Vijf geïnterviewden kenden geen voorbeelden van bestaande representatie, zij gaven ook aan hier niet naar op zoek te gaan. De zeven anderen konden wel voorbeelden geven. Dit waren personages uit fictiereeksen en boeken, alsook enkele bekende personen. De recente Vlaamse talkshow *Kat zonder Grenzen* (Vier, 2021) werd ook vermeld. Slechts één deelnemer ging actief op zoek naar representatie. Zij kende dan ook het meeste voorbeelden (zeven). De anderen merkten op dat ze dit niet deden omdat er toch zo weinig is en ze te lang bezig zijn vooraleer iets te vinden. Ze waren tot deze conclusie gekomen na verschillende malen teleurgesteld te zijn in het zoeken naar representatie. Verder waren de gegeven voorbeelden weinig divers. Hoewel er evenveel mannen als vrouwen aan bod kwamen, ging het voornamelijk over witte personen zonder een beperking. Przybylo en Cooper (2014) reflecteren over deze homogeniteit in de bestaande representatie en stellen dat de voorbeelden een eenvormige en monotone weergave geven van de "echte asexualiteit", die geankerd is in 'permanente, genaturaliseerde definities, geen keuze en in zelfidentificatie' (Przybylo & Cooper, 2014, p. 302). Vanuit het queer kader waaruit zij vertrekken geeft dit een verkeerd en beperkt beeld van asexualiteit.

De gegeven voorbeelden werden in de tabel in de appendix geplaatst. Het viel op dat de gegeven voorbeelden meestal niet overeenkwamen met diegenen waar reeds tekstuele analyses rond gebeurden (Marks, 2017; Sinwell, 2014; Tokheim, 2018). Dit wijst opnieuw op de beperkte hoeveelheid wetenschappelijk onderzoek rond dit thema.

De geïnterviewden konden niet objectief antwoorden op de vraag of er een verschil was in hoeveelheid representatie tussen fictie en non-fictie media. Het antwoord op deze vraag hing erg af van het perspectief van de deelnemer en welke soort media men meer consumeerde.

De participanten rapporteerden positieve ervaringen met de bestaande representatie. Herkenning was een terugkerend gevoel, net zoals opluchting. *'Ik vind het belangrijkste dat we vertegenwoordiging krijgen, zowel in fictie als non-fictie, zodat mensen gewoon weten dat ik besta. En dat het niet per se slecht is of een ziekte of wat dan ook.'* (Sofie, 44 jaar)

De gegeven voorbeelden vielen dan ook voornamelijk in Tokheim's *dignity* fase en werden door de deelnemers bestempeld als 'goede en positieve representatie'. Alhoewel de deelnemers op de hoogte waren van representatie uit de *misrecognition* fase – zoals de serie *House MD* (Fox Network, 2012) – werden deze initieel niet aangehaald als voorbeelden van representatie (Tokheim, 2018). De deelnemers haalden deze enkel aan als voorbeeld van 'negatieve representatie' wanneer gevraagd werd naar belangrijke elementen in de weergave van asexualiteit. *'Dat soort representatie hoeft niet voor mij.'* (Manou, 22 jaar).

Deze gevoelens werden echter niet vermeld bij de initiële vraag rond hoe het voelde om representatie te zien. De deelnemers wouden dus voornamelijk focussen op representatie die volgens hun een positieve invloed heeft.

Opmerkelijk was de grote rol die sociale media speelden in het toevallig ontdekken van asexuele personages. De clip uit de serie *Sex Education* (Netflix, s2, ep4, 2020) waar een seks therapeute duiding geeft aan een meisje over wat asexualiteit is, werd veelvuldig vermeld als voorbeeld dat gedeeld werd in sociale media groepen. Deze clip werd bestempeld als goede representatie vanwege de duidelijkheid van de definitie die gegeven wordt en het statement *'Sex doesn't make us whole.*

And so, how could you ever be broken? (Jean Milburn, Sex Education, 2020) Verschillende participanten gaven aan dat ze deze clip actief opzochten na er beelden van gezien te hebben op sociale media. Het delen van bestaande representatie valt onder Fox en Ralston's (2016) educatieve functie 'anderen iets bijbrengen'. Respondenten die de clip vonden via sociale media gebruikten de educatieve functie waar traditioneel leren centraal staat.

Slechts één van de deelnemers gaf aan dat ze asexualiteit leerde kennen doorheen representatie in media. Ze las een boek met een asexueel personage (Shadowhunters, Cassandra Clare, 2007) voor ze zelf wist dat ze asexueel was. Het duurde echter nog even voor ze zichzelf als asexueel bogen te identificeren. Een andere participant realiseerde zich dat ze asexueel was door het lezen van een boek dat ze toevallig tegenkwam in de boekenwinkel. Hierover zei ze *'Dat is wel leuk als je gewon zo iets kunt oppakken en dan denkt van 'oh! Dat ben ik!'* (Jana, 26 jaar)

Ze was daarvoor reeds bekend met het concept asexualiteit, maar vond dit te abstract om op zichzelf toe te passen. Door het lezen van een diepgaand verhaal rond een asexueel personage – Loveless, geschreven door Alice Oseman en gepubliceerd in 2020 – kon ze die ervaringen op zichzelf toepassen. Dit toont aan dat verhalen een belangrijke rol kunnen spelen in de zelfidentificatie met asexualiteit, maar dat ze ook niet de definiërende factor zijn. Wanneer een band met mediapersonages wordt opgebouwd kunnen die een grote rol spelen in de attitudes ten opzichte van LGBTQIA+ personen. Deze invloed werkt door voor heteroseksuele personen, maar ook voor LGBTQIA+ personen zelf (Bond, 2018; Schiappa, Gregg & Hewes, 2005; White, 2020).

Invloed van representatie

Frustraties rond het gebrek aan representatie en een expliciete vraag naar meer representatie kwamen voor bij alle participanten. De voornaamste reden tot frustratie is het gebrek aan bekendheid van asexualiteit. Alle deelnemers waren er van overtuigd dat meer representatie en zichtbaarheid zou leiden tot meer kennis rond asexualiteit. Volgens de participanten zou representatie invloed hebben op zichzelf als individu, op hun directe omgeving en op de algemene samenleving.

Invloed op asexuele individuen

Media zijn 'de voornaamste productieplaats van sociale kennis over LGBTQ identiteiten' (Gray, 2009, p. 1165). Zoals reeds eerder besproken werd, houdt dit in dat media vaak het eerste beeld van LGBTQIA+ identiteiten weergeven, ook aan zij die later als een LGBTQIA+ identiteit zullen identificeren. Dit heeft als gevolg dat media een belangrijke invloed spelen in de betekenisgeving rond asexualiteit voor asexuele individuen, en dit op twee momenten. Enerzijds gaat het over het moment waarop het individu kennis maakt met het concept asexualiteit en zich begint te identificeren met deze term. Anderzijds gaat het over hoe het individu daar dan verder mee omgaat. Media hebben een onmiskenbare invloed en verantwoordelijkheid op dit vlak (Craig & McInroy, 2014; Gray, 2009; Gross, 1991; Meyer, 2009).

Alle deelnemers van deze studie waren verontwaardigd en kwaad over het feit dat het zo lang geduurd had vooraleer ze op de hoogte waren van hun eigen asexualiteit. Volgens hen zou een grotere hoeveelheid representatie er enerzijds toe geleid hebben dat ze hun eigen asexualiteit eerder herkend en erkend zouden hebben. Anderzijds zou het geleid hebben tot een betere en makkelijkere toegang tot informatie. De versnelling en versoepeling van dit zelfontdekkingsproces zou minder verwarring, alsook minder verkeerde conclusies over zichzelf tot gevolg hebben gehad. Deze verontwaardiging kwam terug ongeacht de leeftijd van de respondent en ongeacht de periode dat ze reeds op de hoogte waren van hun asexualiteit, een periode die varieerde tussen één en zes jaar en geen relatie had met de leeftijd van de deelnemer. Verschillende respondenten betreurden het gebrek aan representatie aangezien meer representatie een groot verschil zou gemaakt hebben

toen de respondenten 'jonger' waren. Zoals verschillende studies aantoonde zijn populaire media nog steeds doordrongen van heteronormativiteit, waardoor LGBTQIA+ jongeren een gebrek aan rolmodellen ervaren (Battles & Hilton-Morrow, 2002; Dow, 2001; Hurd, Mahal & Kanagasigam, 2020; Meyer, 2010; Nölke, 2018; Westerfelhaus & Lacroix, 2006).

Die opmerkingen over de nood aan representatie wanneer men jonger was kwamen voor ongeacht de leeftijd van de respondent. Een deelnemer van 66 jaar, die ongeveer 1,5 jaar bekend was met asexualiteit stelde *'Ik heb dat nooit geweten, dat asexualiteit bestond'* (Anita).

Een zesentwintigjarige respondent zei hierover:

'Er zijn te veel mensen die pas op een hele late leeftijd doorhebben dat ze asexueel zijn, omdat ze dat nog nooit gezien hebben (...) Ik heb twee asexuele vrienden midden de twintig en we weten dat pas de afgelopen 2 jaar (...)
We zouden dat eigenlijk al moeten kunnen onderzoeken in onze tienerjaren'
(Jana, 26 jaar)

Een opvallende trend was dat het besef van de eigen asexualiteit regelmatig kwam na het einde van een relatie. Bij zes van de zeven deelnemers ouder dan dertig was dit het geval. Gelinkt hieraan zouden velen meer representatie en kennis handig gevonden hebben in de context van een relatie. Voor sommigen ging dit gepaard met hun aromanticiteit. Zij hadden het gevoel te moeten voldoen aan de maatschappelijke verwachting dat iedereen een romantische relatie wil. Een deelnemer stelde dat ze zich dan niet zo zou geforceerd hebben om een relatie te hebben, een andere dacht voor de ontdekking haar asexualiteit dat ze een lage emotionele intelligentie had omwille van haar gebrek aan relaties. Anderen hadden het dan weer over meer kennis krijgen over hoe je een niet-normatieve relatie kunt invullen. Een deelnemster stelde *'als ik toen al woorden zou gehad hebben, dan denk ik dat ik al een stuk verder had gestaan in relaties aangaan'* (Margot, 36 jaar). Meer zichtbaarheid zou de deelnemers ook meer terminologie gegeven hebben om hun gevoelens te verwoorden naar een eventuele romantische partner. Een deelnemster beschreef het als volgt: ***'Ik omschreef 14 jaar geleden al heel concreet wat het was, zonder letterlijk dat woord te gebruiken. Een woord zou het makkelijker gemaakt hebben om aan mijn toenmalige relatie uit te leggen dit kan je van mij verwachten en dit kan je vooral niet verwachten.'*** (Sofie, 44 jaar).

Verder werd ook de honger naar een breed scala van verhalen die overeenkwamen met hun eigen levenservaringen benoemd. Hierbij was het belangrijk om succesverhalen te zien. De deelnemers wilden representatie inzetten om inzicht te krijgen in hoe ze hun eigen leven konden vormgeven. Een deelnemer zei:

'Ja, dat gaat mij wel sterken denk ik, of mij meer een beeld laten vormen van hoe ik mensen kan benaderen. Wat wil ik juist? Hoe kan ik mijn grenzen aangeven? Wat voor intimiteit kunnen we wel hebben? Waar kan ik de andere tegemoetkomen in zijn of haar noden? Dus ja, nu ben ik precies het warm water aan het uitvinden, terwijl dat er volgens mij echt wel genoeg mensen moeten zijn die daar al mee bezig zijn geweest.'
(Margot, 36)

Meer representatie zou het ook makkelijker maken om te praten over asexualiteit met de omgeving. Anna (40 jaar) praatte nooit eerder met iemand over haar asexualiteit. Ze was ervan overtuigd dat meer representatie haar misschien de kracht en het zelfvertrouwen zou geven om dat wel te doen. Verder zou het makkelijker zijn wanneer er meer kennis rond asexualiteit bestaat bij anderen. Een aantal participanten verwoordden dat ze bijna een wikipedia handleiding bij de hand

moeten hebben wanneer ze het er met anderen over hebben. Dat hield een aantal deelnemers tegen om erover te praten. Deze resultaten reflecteren eerder wetenschappelijk onderzoek bij LGBTQIA+ identiteiten. De educatieve functie van representatie mag niet onderschat worden. Deze heeft een invloed op persoonlijk vlak – zoals het ontdekken, accepteren en legitimeren van de eigen identiteit – maar ook op gemeenschappelijk vlak (Gomillion & Giuliano, 2011; McInroy & Craig, 2017). Het volgende onderdeel wijdt verder uit over de gemeenschappelijke invloed van representatie.

Invloed op de omgeving

De gemeenschappelijke invloed van representatie uit zich in relatie tot de omgeving van asexuele personen. White (2020) gebruikt de concepten *framing* en *agendasetting*, en de *parasocial contact hypothesis* om de resultaten uit haar empirisch onderzoek te verklaren. Deze stellen dat mediarepresentatie een onmiskenbare invloed heeft op de attitudes in de samenleving ten opzichte van asexualiteit. Ook McInroy en Craig (2017) stelden dat mediarepresentaties de dialoog rond LGBTQIA+ identiteiten openen en deze identiteiten gelijktijdig normaliseren. De deelnemers uit mijn onderzoek echoën de resultaten van White. Zoals hiervoor gesteld zouden meer weergaven volgens de geïnterviewden resulteren in meer begrip en kennis over asexualiteit. Dit zou een positieve invloed hebben op verschillende vlakken. De deelnemers wezen vooral op de positieve gevolgen wanneer iemand reeds een eerste reflectie rond asexualiteit zou gemaakt hebben, vooraleer een asexueel individu aan de omgeving vertelt dat die asexueel is. Verder zou het belangrijk zijn voor personen die in een relatie zijn met iemand die asexueel is. Een inzicht in de verschillende manieren waarop liefde zich kan uiten is belangrijk. Volgens een participant zou dat veel problemen in haar relaties voorkomen hebben.

*‘Op een moment dat iemand totaal niet kan begrijpen dat er zoiets is als mensen die geen seksuele aantrekking voelen, dat gaat die denken dat jouw liefde niet echt is (...) Ik denk dat het **misschien belangrijker voor mij was geweest dat vooral die ander ook vaker, op wat manier dan ook, in aanraking was gekomen met asexuele personages (...)** Dat vind ik jammer, dat mensen denken dat seksueel verlangen de allerhoogste uiting zou zijn van liefde (...) En je kunt dat wel vertellen als feit, **maar als je gevoel gebaseerd is op alles wat je in je leven al gehoord hebt en gezien, dan zal je hart altijd blijven zeggen van ze houdt toch niet echt van mij.**’*

(Sofie, 44 jaar)

Sofie vertelde ook over het onbegrip bij haar partner en de agressie die hier bij kwam kijken. Dit is helaas geen alleenstaand geval. Lund (2020) schreef een essay over de verschillende vormen van geweld die asexuele individuen ervaren, zoals *erasure*, isolatie, pathologisering en ongewilde seksuele ervaringen zoals correctieve verkrachting. De onbekendheid van asexualiteit zorgt voor ongeloof en negatieve attitudes bij de omgeving van asexuele individuen (MacInnis & Hodson, 2012).

Invloed op de samenleving

Als laatste mag de invloed op de samenleving niet vergeten worden. White (2020) besprak de manieren waarop media attitudes in de samenleving beïnvloeden, zoals *agendasetting*, *framing* en de *parasocial contact hypothesis*. Volgens de deelnemers zou meer representatie voor meer algemene kennis rond asexualiteit, een breder beeld van het volledige spectrum van asexualiteit en meer nuance in gesprekken rond asexualiteit zorgen. De *parasocial contact hypothesis* geeft een verklaring voor deze fenomenen (White, 2020).

Verder vonden de deelnemers het normaliseren van een verminderde focus op het erotische belangrijk. *'Er is een heel eenzijdige focus. Ook mensen die niet asexueel zijn kunnen daar last van hebben, dat de nadruk heel vaak op het erotische ligt.'* (Sofie, 44 jaar)

De participanten gaven ook wel aan dat representatie niet de magische oplossing is. Het is een start om meer informatie te verspreiden, maar hiermee ben je nog niet volledig op de hoogte van alles wat met asexualiteit te maken heeft. Olivia, een vijventwintigjarige trans vrouw maakte de vergelijking met trans zijn en stelde dat de invloed van representatie heel traag werkt. Ze vertelde dat volgens haar de invloed eerst vooral te merken zou zijn bij asexuele personen zelf en mensen die actief zo'n verhalen lezen.

Genuanceerde representatie

De respondenten vinden het tonen van de normaliteit van asexualiteit het belangrijkste element in asexuele representatie. Ze wilden een normale persoon zien, iemand die hun eigen leven weerspiegelt. Deze opmerkingen spreken theoretisch en tekstueel onderzoek tegen. De deelnemers uit mijn onderzoek hebben weinig nood aan de transformatieve en radicale representatie waar Przybylo en Cooper (2014) van spreken. Ze vragen vooral naar een weergave van de dagelijkse realiteit. De resultaten van eerder empirisch onderzoek liggen in dezelfde lijn als die van mijn onderzoek. White (2020) formuleerde een aantal belangrijke aspecten bij toekomstige representatie, zoals serieuze en veelzijdige personages, herkenbare asexualiteit en subtiele educatieve elementen. Het belangrijkste element was echter dat kijkers zich op emotioneel vlak kunnen herkennen in asexuele personages. De deelnemers van mijn onderzoek echoden deze resultaten. Volgens hen moeten asexuele personages multidimensionaal en gevarieerd zijn, zodat iedereen zichzelf ergens kan terugvinden. Het viel op dat de deelnemers niet per se wilden dat de asexualiteit de hoofdverhaallijn was. Alhoewel drie van hen dit wel nog als een tijdelijke nood zagen. Volgens de deelnemers van mijn onderzoek mogen de personages niet enkel gedefinieerd worden door hun asexualiteit. Het moet duidelijk zijn dat je dat niet zomaar ziet aan iemand dat die asexueel is. De asexualiteit mag echter niet op de achtergrond verdwijnen. Over de noodzaak om de asexualiteit expliciet te benoemen bestond discussie. De deelnemers vonden dit niet nodig in een ideale wereld waar er reeds veel, genuanceerde voorbeelden bestaan van asexuele personages. Ze zagen het niet-benoemen ook als een onderdeel van het normaliseren van de geaardheid. In de huidige realiteit werd de expliciete vermelding echter wel als belangrijk beschouwd. Deze vermeldingen kunnen bijdragen tot het verspreiden van kennis en terminologie over asexualiteit. Verder vonden de deelnemers het belangrijk dat stereotypen doorprik worden. Personages die de *outcast* of de *nerd* zijn worden als niet representatief beschouwd. Ook mag het personage niet 'genezen' worden zoals in de serie *House MD* gebeurde (Marks, 2017; Tokheim, 2018). Als laatste wezen alle deelnemers, net zoals verschillende auteurs (Tokheim, 2018; White, 2020), op het belang van goed geïnformeerde auteurs en de verantwoordelijkheid om geen schadelijk stereotypes te reproduceren. Het bewust construeren van asexuele personages is belangrijk (White, 2020). Zoals Tokheim (2018, p. 11) zegt over de conclusie van *House MD*:

*'The real-world ramifications of this conclusion have the potential to be devastating. It could lead to asexual people becoming more hesitant to come out to friends and family than they would have been otherwise, for fear of being accused of lying. It could cause previously supportive friends and family to urge asexual people to see an oncologist. **And perhaps worst of all, it could cause asexual people to doubt their own asexuality, which they probably struggled with coming to terms with in the first place.'***

Conclusie

Deze masterproef gaat in op de ervaringen van asexuele individuen met mediarepresentaties van asexualiteit. Hiervoor werden twaalf diepte-interviews uitgevoerd. De resultaten beschrijven hoe de geïnterviewden zich voelen ten opzichte van de huidige representatie, alsook hun ervaringen met het gebrek aan representatie. Er werd vastgesteld dat de meeste respondenten weinig ervaring hebben met representatie van asexualiteit in de media. Dit komt vermoedelijk omdat men actief op zoek moet gaan om deze representatie te vinden. Alle respondenten zijn er dan ook van overtuigd dat meer representatie in de media noodzakelijk is. Tevens werd benadrukt dat een genuanceerd debat over asexualiteit zeer zinvol zou zijn om stereotyperende weergaven te vermijden. Verder zijn er indicaties dat de manier waarop asexualiteit wordt weergegeven in de media een indirecte invloed heeft op de identiteitsvorming, de gemeenschapsvorming en de omgeving van asexuele individuen.

Dit empirisch onderzoek valt in dezelfde categorie als voorgaande empirische onderzoeken (e.g. Cuthbert, 2017; Dawson, Scott, & McDonnell, 2018; MacNeela & Murphy, 2015; Mollet & Lackman, 2018; Scherrer, 2008; Van houdenhove et al., 2014), wanneer het gaat over hoe de respondenten asexualiteit invullen. Een pragmatische houding ten opzichte van asexualiteit waarbij seksuele aantrekking niet of amper voorkomt kwam bij alle respondenten voor. Hiermee ondersteunt dit onderzoek de these dat alhoewel theoretisch onderzoek – al dan niet vanuit een queer theoretisch, radicaal transformatief of politiek standpunt – een grote waarde heeft, dit weinig overlap biedt met de geleefde ervaringen van asexuele individuen zelf.

Deze masterproef heeft enkele beperkingen. De respondenten werden gerekruteerd uit een beperkt aantal online groepen, die allen gebaseerd zijn op de zelfidentificatie als asexueel. Deze groepen worden voornamelijk gefrequentieerd door personen die zich relatief comfortabel voelen met hun identiteit (Carroll, 2020). Ze worden waarschijnlijk ook beïnvloed door het dominante discours in die groepen, in de manier waarop ze hun ervaringen categoriseren (Hinderliter, 2009). De respondenten waren ook allemaal wit, waardoor geen inzicht werd verworven in de ervaringen van asexuele personen van kleur. Hiermee volgt deze masterproef helaas de trend van eerder onderzoek binnen *asexuality studies*, waar de raciale dimensies niet verkend worden (Foster et al., 2019). De bevindingen en besluiten van dit – eerder exploratieve – onderzoek mogen dus niet geïnterpreteerd worden als zijnde representatief voor alle individuen die zich op het asexuele spectrum bevinden. Ze zijn daarentegen eerder een indicatie van hoe representatie van asexualiteit gepercipieerd kan worden.

Deze masterproef maakt gebruik van inzichten uit *asexuality studies*, *media studies*, *disability studies* en *queer theory* en draagt bij tot het wetenschappelijk onderzoek op het kruispunt tussen *media studies* en *asexuality studies*. Alhoewel er verschillende gelijkaardige onderzoeken gebeurden bij LGBTQI personen (Battles & Hilton-Morrow, 2002; Craig & McInroy, 2015; Craig & McInroy, 2017; Dhoest & Simons, 2012; Dow, 2001; Fouts & Inch, 2005; Goldie, 2017; Gray, 2009; Hurd, Mahal & Kanagasigam, 2020; Meyer, 2009; Meyer, 2010; Turner, 2019), bestaat receptieonderzoek bij asexuele individuen over mediarepresentaties van asexualiteit nog niet. Door in kaart te brengen hoe Nederlandstalige asexuele individuen mediarepresentaties van asexualiteit ervaren, vergroot deze masterproef de zichtbaarheid van en de huidige kennis over een gemarginaliseerde groep en hun noden. De bevindingen zijn belangrijk op verschillende vlakken, in het bijzonder kunnen ze mediaprofessionals meer bewust maken van het thema asexualiteit. Deze masterproef geeft immers inzicht in hoe asexuele individuen mediarepresentaties van asexualiteit ervaren, waar zij belang aan hechten en wat zij als genuanceerde representatie beschouwen.

Verder onderzoek naar de kennis over en attitudes tegenover asexualiteit binnen de Vlaamse en Belgische populatie en binnen specifieke doelgroepen – zoals hulpverleners, leerkrachten en mediaproductanten – zal inzichten verschaffen in welke stappen er mogelijk en nodig zijn om een grotere bekendheid van asexualiteit te bewerkstelligen. Verschillende participanten aan deze masterproef rapporteerden over hun interacties met sociale, psychologische en medische hulpverleners waaruit een gebrek aan voldoende kennis over asexualiteit bleek. De kleine stappen die gezet werden, zoals de vermelding in DSM V dat zelfidentificatie als asexueel niet-problematisch van aard is, blijken nog niet te volstaan. Ook het gebrek aan vermelding van asexualiteit in seksuele opvoeding in het onderwijs geeft aanleiding tot onderzoek over de kennis die leerkrachten en leerlingen van middelbare scholen hebben over asexualiteit. Dergelijke onderzoeken, in combinatie met verdere studies over de kwaliteit en de kwantiteit van representaties over asexualiteit in de media kunnen inzicht verschaffen in welke strategieën nodig zijn om meer bekendheid en zichtbaarheid van asexualiteit te verzekeren.

Bibliografie

- American Psychiatric Association. (1980). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (3rd ed.). Washington, DC: Author.
- American Psychiatric Association. (1994). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders: DSM-IV*. (4th ed.). Washington, DC: Author.
- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5th ed.). Arlington, VA: Author.
- AVEN. (2019). Aseksualiteit. Geraadpleegd op <https://www.asexuality.org/?q=overview.html>
- Avila-Saavedra, G. (2009). Nothing queer about queer television: Televised construction of gay masculinities. *Media, Culture & Society*, 31(1), 5-21.
- Battles, K., & Hilton-Morrow, W. (2002). Gay characters in conventional spaces: Will and Grace and the situation comedy genre. *Critical studies in media communication*, 19(1), 87-105.
- Beyond a bookshelf (2020). *Loveless by Alice Oseman | Book review*. Geraadpleegd via <https://beyondabookshelf.co.uk/2020/loveless-review/>
- Bishop, C. J. (2013). A mystery wrapped in an enigma—asexuality: a virtual discussion. *Psychology & Sexuality*, 4(2), 195-206.
- Bob-Waksberg, R. (Schrijver), & Winfrey, A. (regisseur). (2016, 22 juli). That Went Well [Aflevering televisiereeks]. In *Bojack Horsman*. Netflix.
- Bogaert, A. F. (2004). Asexuality: prevalence and associated factors in a national probability sample. *Journal of sex research*, 41, 279-287.
- Bogaert, A. F. (2006). Toward a conceptual understanding of asexuality. *Review of General Psychology*, 10, 241–250.
- Bogaert, A. F. (2012). *Understanding asexuality*. Plymouth, UK: Row man & Littlefield
- Bogaert, A. F. (2015). Asexuality: What it is and why it matters. *Journal of Sex Research*, 52(4), 362-379.
- Bond, B. J., Hefner, V., & Drogos, K. L. (2009). Information-seeking practices during the sexual development of lesbian, gay, and bisexual individuals: The influence and effects of coming out in a mediated environment. *Sexuality & Culture*, 13(1), 32-50.
- Bond, B. J. (2018). Parasocial relationships with media personae: Why they matter and how they differ among heterosexual, lesbian, gay, and bisexual adolescents. *Media Psychology*, 21(3), 457-485.
- Borgogna, N. C., McDermott, R. C., Aita, S. L., & Kridel, M. M. (2018). Anxiety and depression across gender and sexual minorities: Implications for transgender, gender nonconforming, pansexual, demisexual, asexual, queer, and questioning individuals. *Psychology of Sexual Orientation and Gender Diversity*.
- Bostwick, W. (2012). Assessing bisexual stigma and mental health status: A brief report. *Journal of Bisexuality*, 12(2), 214-222.
- Bridges, E. (2018). A genealogy of queerbaiting: Legal codes, production codes, 'bury your gays' and 'The 100 mess'. *The Journal of Fandom Studies*, 6(2), 115-132.
- Brotto, L. A., Knudson, G., Inskip, J., Rhodes, K., & Erskine, Y. (2010). Asexuality: A mixed-methods approach. *Archives of sexual behavior*, 39(3), 599-618.

- Brotto, L. A., & Yule, M. A. (2011). Physiological and subjective sexual arousal in self-identified asexual women. *Archives of Sexual Behavior*, 40(4), 699-712.
- Brotto, L. A., Yule, M. A., & Gorzalka, B. B. (2015). Asexuality: An extreme variant of sexual desire disorder?. *The Journal of Sexual Medicine*, 12(3), 646-660.
- Brotto, L. A., & Yule, M. (2017). Asexuality: Sexual orientation, paraphilia, sexual dysfunction, or none of the above?. *Archives of sexual behavior*, 46(3), 619-627.
- Brown, L. B. (2015). What's in a name? Examining the creation and use of sexual orientation and gender identity labels. *Issues in Religion and Psychotherapy*, 37(1), 8.
- Brown, M. S., & Partridge, N. L. (2021). 'Strangely Like a Person': Cole and the Queering of Asexuality in *Dragon Age: Inquisition*. *Sexuality & Culture*, 25(3), 1005-1024.
- Buckingham, D., & Willett, R. (Eds.). (2013). *Digital generations: Children, young people, and the new media*. Routledge.
- Burrill, K. G. (2009). Queering bisexuality. *Journal of Bisexuality*, 9(3-4), 491-499.
- Button, D. M. (2016). Understanding the effects of victimization: Applying general strain theory to the experiences of LGBTQ youth. *Deviant Behavior*, 37(5), 537-556.
- Calzo, J. P., & Ward, L. M. (2009). Media exposure and viewers' attitudes toward homosexuality: Evidence for mainstreaming or resonance?. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 53(2), 280-299.
- Cameron, K. (2018). Toxic Regulation: From TV's Code of Practices to '# Bury Your Gays.'. *Participations: Journal of Audiences and Reception Studies*, 15(1), 1-14.
- Canning, D. A. (2015). Queering asexuality: Asexual-inclusion in queer spaces. *McNair Scholars Research Journal*, 8(1), 6.
- Carrigan, M., Gupta, K., & Morrison, T. (2013) Asexuality special theme issue editorial. *Psychology & sexuality*. 4(2), 111-120.
- Carroll, M. (2020). What Can Asexuality Offer Sociology? Insights from the 2017 Asexual Community Census.
- Cerankowski, K. J. (2014). Spectacular Asexuals. In *Asexualities: Feminist and Queer Perspectives*. (pp. 286-327). Routledge.
- Cerankowski, K. J., & Milks, M. (2010). New orientations: Asexuality and its implications for theory and practice. *Feminist Studies*, 36(3), 650-664.
- Cerankowski, K. J., & Milks, M. (Eds.). (2014a). *Asexualities: Feminist and queer perspectives*. Routledge.
- Cerankowski, K. J., & Milks, M. (2014b). Introduction: Why Asexuality? Why Now?. In *Asexualities* (pp. 15-28). Routledge.
- Chasin, C. D. (2013). Reconsidering asexuality and its radical potential. *Feminist Studies*, 39(2), 405-426.
- Chauncey, G. (1994). *Gay New York: Gender, Urban Culture, and the making of the Gay Male World 1890 – 1940*. New York, Basic Books.
- Choak, C. (2012). Asking questions: Interviews and evaluations. In *Research and research methods for youth practitioners* (pp. 102-124). Routledge.

- Chu, E. (2014). Radical Identity Politics. In *Asexualities: Feminist and Queer Perspectives*, (pp. 79-93). Routledge.
- Collicot, D., et al. (2021). Identity Formation Among Gay Men, Lesbian Women, Bisexual and Heterosexual Samples: Associations with Purpose in Life, Life Satisfaction, Pathways to Purpose and Implications for Positive Sexual Minority Identity. *Journal of Happiness Studies*, 22(5), 2125-2142.
- Craig, S. L., & McInroy, L. (2014). You can form a part of yourself online: The influence of new media on identity development and coming out for LGBTQ youth. *Journal of Gay & Lesbian Mental Health*, 18(1), 95-109.
- Craig, S. L., McInroy, L., McCready, L. T., & Alaggia, R. (2015). Media: A catalyst for resilience in lesbian, gay, bisexual, transgender, and queer youth. *Journal of LGBT Youth*, 12(3), 254-275.
- Crocetti, E., & Meeus, W. (2015). The identity statuses: Strengths of a person-centered approach. *The Oxford handbook of identity development*, 97-114.
- Cuthbert, K. (2017). You have to be normal to be abnormal: An empirically grounded exploration of the intersection of asexuality and disability. *Sociology*, 51(2), 241-257.
- Davis, G., & Needham, G. (Eds.). (2008). *Queer TV: Theories, histories, politics*. Routledge.
- Dawson, M., Scott, S., & McDonnell, L. (2018). "'Asexual' Isn't Who I Am': The Politics of Asexuality. *Sociological Research Online*, 23(2), 374-391.
- Dhaenens, F. (2012). Reading gays on the small screen: A reception study among Flemish viewers of queer resistance in contemporary television fiction. *Javnost-the Public*, 19(4), 57-72.
- Dhoest, A., & Simons, N. (2012). Questioning Queer Audiences Exploring Diversity in Lesbian and. In *The handbook of gender, sex, and media*, 260.
- Dillon, F. R., Worthington, R. L., & Moradi, B. (2011). Sexual identity as a universal process. In *Handbook of identity theory and research* (pp. 649-670). Springer, New York, NY.
- Dobler, J. (2010). *Emma Trosse, married Kütz – Teacher, head, author: An exhibition on the pioneer of homosexual-emancipational journalism – SMU. Schwulezmuseum. Geraadpleegd via <https://www.schwulesmuseum.de/ausstellung/emma-trosse-verheiratete-kuelz-lehrerin-leiterin-atorin-eine-ausstellung-ueber-die-vorreiterin-der-homosexuellen-emanzipatorischen-publizistik/?lang=en>*
- Dow, B. (2001). Ellen, television, and the politics of gay and lesbian visibility. *Critical Studies in Media Communication*, 18(2), 123-140.
- Drescher, J. (2015). Queer diagnoses revisited: The past and future of homosexuality and gender diagnoses in DSM and ICD. *International Review of Psychiatry*, 27(5), 386-395.
- Erickson-Schroth, L., & Mitchell, J. (2009). Queering queer theory, or why bisexuality matters. *Journal of Bisexuality*, 9(3-4), 297-315.
- Fahs, B. (2010). Radical refusals: On the anarchist politics of women choosing asexuality. *Sexualities*, 13(4), 445-461.
- Flick, U. (2018). *An introduction to qualitative research*. Sage.
- Flore, J. (2014). Mismeasures of asexual desires. In *Asexualities* (pp. 31-48). Routledge.
- Formby, E. (2017). How should we 'care' for LGBT+ students within higher education?. *Pastoral Care in Education*, 35(3), 203-220.

- Foster, A. B., & Scherrer, K. S. (2014). Asexual-identified clients in clinical settings: Implications for culturally competent practice. *Psychology of Sexual Orientation and Gender Diversity, 1*(4), 422.
- Foster, A. (2017). *Measuring social invisibility and erasure: Development of the Asexual Microaggressions Scale* (Doctoral dissertation, Columbia University).
- Foster, A. B., Eklund, A., Brewster, M. E., Walker, A. D., & Candon, E. (2019). Personal agency disavowed: Identity construction in asexual women of color. *Psychology of Sexual Orientation and Gender Diversity, 6*(2), 127.
- Fouts, G., & Inch, R. (2005). Homosexuality in TV situation comedies: Characters and verbal comments. *Journal of Homosexuality, 49*(1), 35-45.
- Fox, J., & Ralston, R. (2016). Queer identity online: Informal learning and teaching experiences of LGBTQ individuals on social media. *Computers in Human Behavior, 65*, 635-642.
- Fricker, M. (2007). Hermeneutical injustice. In *Epistemic Injustice: Power and the Ethics of Knowing*. Oxford Scholarship Online.
- Gerbner, G., & Gross, L. (1976). Living with television. *Journal of communication, 26*(2), 172-199.
- Gerbner, G., Gross, L., Morgan, M., & Signorielli, N. (1980). The 'mainstreaming' of America. *Journal of communication, 30*(3), 10-29.
- Gerbner, G., Gross, L., Morgan, M., & Signorielli, N. (1982). Charting the mainstream: Television's contributions to political orientations. *Journal of communication, 32*(2), 100-127.
- Gerbner, G., Gross, L., Morgan, M., & Signorielli, N. (1986). Living with television: The dynamics of the cultivation process. In J. Bryant & D. Zillmann (Eds.), *Perspective on media effects*, pp. 17-40. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Goldie, P. (2017). Overt and covert discrimination against the LGBT community. *Applied Psychology Opus. NYU OPUS, 8*.
- Gomillion, S. C., & Giuliano, T. A. (2011). The influence of media role models on gay, lesbian, and bisexual identity. *Journal of homosexuality, 58*(3), 330-354.
- Gonta, G., Hansen, S., Fagin, C., & Fong, J. (2017). Changing media and changing minds: media exposure and viewer attitudes toward homosexuality. *Pepperdine Journal of Communication Research, 5*(1), 5.
- Gray, M. L. (2009). Negotiating identities/queering desires: Coming out online and the remediation of the coming-out story. *Journal of Computer-Mediated Communication, 14*(4), 1162-1189.
- Gressgård, R. (2013). Asexuality: From pathology to identity and beyond. *Psychology & Sexuality, 4*(2), 179-192.
- Gross, L. (1991). Out of the mainstream: Sexual minorities and the mass media. *Journal of Homosexuality, 21*(1-2), 19-46.
- Gupta, K. (2017). What does asexuality teach us about sexual disinterest? Recommendations for health professionals based on a qualitative study with asexually identified people. *Journal of sex & marital therapy, 43*(1), 1-14.
- Hatzenbuehler, M. L., & Pachankis, J. E. (2016). Stigma and minority stress as social determinants of health among lesbian, gay, bisexual, and transgender youth: Research evidence and clinical implications. *Pediatric Clinics, 63*(6), 985-997.

- Heller, D. (2011). Visibility and its discontents: Queer television studies. *GLQ: A Journal of Lesbian and Gay Studies*, 17(4), 665-676.
- Heywood, W., et al. (2017). The impact of experiences of ageism on sexual activity and interest in later life. *Ageing & Society*, 39(4), 795-814.
- Hillier, L., & Harrison, L. (2007). Building realities less limited than their own: Young people practising same-sex attraction on the internet. *Sexualities*, 10(1), 82-100.
- Hinderliter, A. C. (2009). Methodological issues for studying asexuality. *Archives of sexual behavior*, 38(5), 619-621.
- Hinderliter, A. (2013). How is asexuality different from hypoactive sexual desire disorder?. *Psychology & Sexuality*, 4(2), 167-178.
- Hinderliter, A. (2015). Sexual dysfunctions and asexuality in DSM-5. In *The DSM-5 in Perspective* (pp. 125-139). Springer, Dordrecht.
- Hodson, G., Rush, J., & MacInnis, C. C. (2010). A joke is just a joke (except when it isn't): Cavalier humor beliefs facilitate the expression of group dominance motives. *Journal of personality and social psychology*, 99(4), 660.
- Holzhaecker, R. (2012). National and transnational strategies of LGBT civil society organizations in different political environments: Modes of interaction in Western and Eastern Europe for equality. *Comparative European Politics*, 10(1), 23-47.
- Hulan, H. (2017). Bury your gays: History, usage, and context. *McNair Scholars Journal*, 21(1), 6.
- Hurd, L., Mahal, R., Ng, S., & Kanagasingam, D. (2020). From invisible to extraordinary: Representations of older LGBTQ persons in Canadian print and online news media. *Journal of Aging Studies*, 55, 100877.
- Jay, D. (2003). A look at Online Collective Identity Formation. Geraadpleegd via <http://web.archive.org/web/20040712040017/http://www.asexuality.org/AVENpaper.pdf>
- Jeffries, S. (2012, 20 januari). There is a clue everybody's missed': Sherlock writer Steven Moffat interviewed. *The Guardian*. Geraadpleegd via <https://www.theguardian.com/tv-and-radio/2012/jan/20/steven-moffat-sherlock-doctor-who>
- Johnson, M. (1977). Asexual And Autoerotic Women: Two Invisible Groups. In *The Sexually oppressed*. Association Press.
- Johnson, M. D. (2004). Homosexuality. In *glbtq Encyclopedia*. Geraadpleegd via <http://www.glbtqarchive.com/>
- Johnson, H. J. (2016). Bisexuality, mental health, and media representation. *Journal of Bisexuality*, 16(3), 378-396.
- Katz, J. N. (1995). The Invention of Heterosexuality: The Debut of the Heterosexual.
- Kim, E. (2011). Asexuality in disability narratives. *Sexualities*, 14(4), 479-493.
- Kranz, D., & Pierrard, M. (2018). Beyond coming out: Relations between lesbian and gay identity formation and psychosocial well-being in young and middle adulthood. *Psychology of Sexual Orientation and Gender Diversity*, 5(3), 283.
- Kroger, J., & Marcia, J. E. (2011). The identity statuses: Origins, meanings, and interpretations. In *Handbook of identity theory and research* (pp. 31-53). Springer, New York, NY.

- Lee, T. T., & Hicks, G. R. (2011). An analysis of factors affecting attitudes toward same-sex marriage: Do the media matter?. *Journal of Homosexuality*, 58(10), 1391-1408.
- Lemish, D. (2015). *Children and media: A global perspective*. John Wiley & Sons.
- Luce, S. (2021). *Asexual Erasure Undone: A Short Literary History of Asexuality in 19th-to 20th-Century Literary Classics*.
- Lund, E. M., & Johnson, B. A. (2015). Asexuality and disability: Strange but compatible bedfellows. *Sexuality and Disability*, 33(1), 123-132.
- Lund, E. M. (2020). Violence against asexual individuals. In *Violence Against LGBTQ+ Persons* (pp. 179-183). Springer, Cham.
- MacInnis, C. C., & Hodson, G. (2012). Intergroup bias toward "Group X": Evidence of prejudice, dehumanization, avoidance, and discrimination against asexuals. *Group Processes & Intergroup Relations*, 15(6), 725-743.
- MacNeela, P., & Murphy, A. (2015). Freedom, invisibility, and community: A qualitative study of self-identification with asexuality. *Archives of sexual behavior*, 44(3), 799-812.
- Makadon, H., Mayer, K., Potter, J., & Goldhammer, H. (2008). *The Fenway Guide to Lesbian, Gay, Bisexual, and Transgender health*. Philadelphia: American College of Physician.
- Marcia, J. E. (1966). Development and validation of ego-identity status. *Journal of personality and social psychology*, 3(5), 551.
- Marcia, J. E. (1980). Identity in adolescence. *Handbook of adolescent psychology*, 9(11), 159-187.
- Marks, B. (2017). " Sick, Dead, or Lying:" A critical textual analysis of asexuality in popular culture. (Honours degree thesis, University of Iowa).
- McInroy, L. B., & Craig, S. L. (2015). Transgender representation in offline and online media: LGBTQ youth perspectives. *Journal of Human Behavior in the Social Environment*, 25(6), 606-617.
- McInroy, L. B., & Craig, S. L. (2017). Perspectives of LGBTQ emerging adults on the depiction and impact of LGBTQ media representation. *Journal of Youth Studies*, 20(1), 32-46.
- Meyer, C. (2019). A is not for ally: Affirming asexual college student narratives. *The Vermont Connection*, 40(1), 8.
- Meyer, M. D. (2009). "I'm just trying to find my way like most kids": Bisexuality, adolescence and the drama of One Tree Hill. *Sexuality & Culture*, 13(4), 237-251.
- Meyer, M. D. (2010). Representing bisexuality on television: The case for intersectional hybrids. *Journal of Bisexuality*, 10(4), 366-387.
- Miller, T. (2012). The 2011 Asexual Awareness week community Census. Geraadpleegd via <https://asexualcensus.files.wordpress.com/2017/04/aaw-2011-survey-results.pdf>
- Milligan, M. S., & Neufeldt, A. H. (2001). The myth of asexuality: A survey of social and empirical evidence. *Sexuality and disability*, 19(2), 91-109.
- Mohammed, A. (2019). *A qualitative report exploring the factors that impact the formation and development of sexual identity*. (Masterproef, Manchester Metropolitan university, Manchester, United Kingdom). Geraadpleegd via https://e-space.mmu.ac.uk/623891/1/Anisa_Mohammed%5B1%5D.pdf

- Mohr, J. J., & Kendra, M. S. (2011). Revision and extension of a multidimensional measure of sexual minority identity: The Lesbian, Gay, and Bisexual Identity Scale. *Journal of counseling psychology*, 58(2), 234.
- Mollet, A. L., & Lackman, B. R. (2018). Asexual borderlands: Asexual collegians' reflections on inclusion under the LGBTQ umbrella. *Journal of College Student Development*, 59(5), 623-628.
- Monro, S., Hines, S., & Osborne, A. (2017). Is bisexuality invisible? A review of sexualities scholarship 1970–2015. *The Sociological Review*, 65(4), 663-681.
- Nölke, A. I. (2018). Making diversity conform? An intersectional, longitudinal analysis of LGBT-specific mainstream media advertisements. *Journal of Homosexuality*, 65(2), 224-255.
- Nosek, M. A., Howland, C., Rintala, D. H., Young, M. E., & Chanpong, G. F. (2001). National study of women with physical disabilities. *Sexuality and disability*, 19(1), 5-40.
- Orlando, L. (1972). The Asexual Manifesto. *the New York Radical Feminists*.
- Osterwald, G. (2017). Contradictions in the Representation of Asexuality: Fiction and Reality. *Journal of Arts & Humanities*, 4(1).
- Pacho, A. (2017). 'Cake is better than sex'—AVEN and asexuality. In *Sex in the Digital Age* (pp. 113-123). Routledge.
- Padva, G. 2008. "Educating The Simpsons: Teaching Queer Representations in Contemporary Visual Media." *Journal of LGBT Youth* 5 (3): 57–73. doi:10.1080/19361650802162227.
- Paternotte, D. (2016). The NGOization of LGBT activism: ILGA-Europe and the Treaty of Amsterdam. *Social Movement Studies*, 15(4), 388-402.
- Pinto, S. A. (2014). ASEXUally: On being an ally to the asexual community. *Journal of LGBT Issues in Counseling*, 8(4), 331-343.
- Plante, C. N., Roberts, S., Reysen, S., & Gerbasi, K. (2014). Interaction of socio-structural characteristics predicts identity concealment and self-esteem in stigmatized minority group members. *Current Psychology*, 33(1), 3-19.
- Prause, N., & Graham, C. A. (2007). Asexuality: Classification and characterization. *Archives of Sexual Behavior*, 36(3), 341-356.
- Przybylo, E. (2011). Crisis and safety: The asexual in sexusociety. *Sexualities*, 14(4), 444-461.
- Przybylo, E. (2012). Producing facts: Empirical asexuality and the scientific study of sex. *Feminism & Psychology*, 23(2), 224-242.
- Przybylo, E., & Cooper, D. (2014). Asexual resonances: tracing a queerly asexual archive. *GLQ: A Journal of Lesbian and Gay Studies*, 20(3), 297-318.
- Przybylo, E. (2019). *Asexual Erotics: Intimate Readings of Compulsory Sexuality*. The Ohio State University Press.
- Przybylo, E. (2021). Ageing asexually: exploring desexualisation and ageing intimacies. In *Sex and Diversity in Later Life: Critical Perspectives*, 181.
- Radloff, K. (2008). Beyond the disorder-change of discourse on asexuality. *Sexologies*, 17, S156-S157.
- Raley, A. B., & Lucas, J. L. (2006). Stereotype or success? Prime-time television's portrayals of gay male, lesbian, and bisexual characters. *Journal of Homosexuality*, 51(2), 19-38.

- Robbins, N. K., Low, K. G., & Query, A. N. (2016). A qualitative exploration of the “coming out” process for asexual individuals. *Archives of Sexual Behavior*, 45(3), 751-760.
- Rodgers, S. M. (2017). Transitional age lesbian, gay, bisexual, transgender, and questioning youth: issues of diversity, integrated identities, and mental health. *Child and Adolescent Psychiatric Clinics*, 26(2), 297-309.
- Rodríguez, J. M. (2018). Queer Politics, Bisexual Erasure. *Lambda Nordica*, 21(1-2), 169-182.
- Ross, L. E., Dobinson, C., & Eady, A. (2010). Perceived determinants of mental health for bisexual people: A qualitative examination. *American journal of public health*, 100(3), 496-502.
- Rubinstein, G. (1995). The decision to remove homosexuality from the DSM: Twenty years later. *American journal of psychotherapy*, 49(3), 416-427.
- Scanlon, J., & Lewis, R. (2017). Whose sexuality is it anyway? Women’s experiences of viewing lesbians on screen. *Feminist Media Studies*, 17(6), 1005-1021.
- Scherrer, K. S. (2008). Coming to an asexual identity: Negotiating identity, negotiating desire. *Sexualities*, 11(5), 621-641.
- Schiappa, E., Gregg, P. B., & Hewes, D. E. (2005). The parasocial contact hypothesis. *Communication monographs*, 72(1), 92-115
- Schrøder, K. C. (2015). Reception Analysis. *The International Encyclopedia of Political Communication*, 1-9.
- Sender, K. (2012). No Hard Feelings Reflexivity and Queer Affect in. K. Ross (a cura di), In *The handbook of gender, sex, and media*, 207-224.
- Sink, A., & Mastro, D. (2017). Mediated contact with gay men as a predictor of modern homonegativity: An analysis of exposure to characters appearing on television between 2000 and 2015. *Communication Reports*, 31(2), 78-90.
- Sinwell, S. E. (2014). Aliens and Asexuality. In *Asexualities: Feminist and Queer Perspectives*. (pp.328-350). Routledge.
- Tokheim, D. J. (2018). *When the invisible become visible: how asexuality is represented in popular culture* (Doctoraatsthesis, San Francisco State University).
- Turner, G. (2019). ‘Bizarre Sapphic midlife crisis’:(Re) thinking LGBTQ representation, age and mental health. *Sexualities*, 22(7-8), 997-1016.
- Upreti, R. (2017). Identity construction: An important issue among adolescents. *IOSR Journal of Humanities and Social Science*, 22(6), 54-57.
- Van den Bulck, J., Custers, K., & Nelissen, S. (2016). The child-effect in the new media environment: Challenges and opportunities for communication research. *Journal of Children and Media*, 10(1), 30-38.
- Van Houdenhove, E., Gijs, L., T’Sjoen, G., & Enzlin, P. (2014). Asexuality: Few facts, many questions. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 40(3), 175-192.
- Verhoeven, N. (2018). Kwalitatieve analyse, In *Wat is Onderzoek*.
- Walls, N. E., Kane, S. B., & Wisneski, H. (2010). Gay—straight alliances and school experiences of sexual minority youth. *Youth & Society*, 41(3), 307-332.

Waterman, A. S. (2007). Doing well: The relationship of identity status to three conceptions of well-being. *Identity: an International Journal of Theory and Research*, 7(4), 289-307.

Webster, K. (2020). *A Textual Analysis of Online Asexual Representation and Visibility on Reddit* (Doctoral dissertation, Syracuse University).

Weis, R., et al. (2020). The 2017 and 2018 asexual community survey summary report. Asexual Community Survey Team. Geraadpleegd via <https://asexualcensus.wordpress.com/2020/10/29/2017-2018-ace-community-survey-report>

Westerfelhaus, R., & Lacroix, C. (2006). Seeing "straight" through Queer Eye: Exposing the strategic rhetoric of heteronormativity in a mediated ritual of gay rebellion. *Critical studies in media communication*, 23(5), 426-444.

White, C. I. (2020). *Viewer perceptions of and attitudes towards asexuality in response to entertainment media representation* (Bachelor's thesis, University of Twente).

Williams, S. L., & Mann, A. K. (2017). Sexual and gender minority health disparities as a social issue: How stigma and intergroup relations can explain and reduce health disparities. *Journal of Social Issues*, 73(3), 450-461.

Yule, M. A., Brotto, L. A., & Gorzalka, B. B. (2013). Mental health and interpersonal functioning in self-identified asexual men and women. *Psychology & Sexuality*, 4(2), 136-151.

Zivony, A., & Lobel, T. (2014). The invisible stereotypes of bisexual men. *Archives of sexual behavior*, 43(6), 1165-1176.

Appendix

Overzicht respondenten

<u>Naam (pseudoniem)</u>	<u>Leeftijd</u>	<u>Seksuele oriëntatie</u>	<u>Romantische oriëntatie</u>	<u>Identificeert zich als aseksueel sinds</u>	<u>Gerekruteerd via</u>
Anita	66	Aseksueel	Aromantisch	2020	Facebookgroep 'Asexuals in Belgium'
Anna	40	Aseksueel	Heteroromantisch	2017	Facebookgroep 'Asexuals in Belgium'
Arno	30	Aseksueel	Aromantisch	2016	AVEN-forum
Carine	37	Aseksueel	Aromantisch	2015	Facebookgroep 'Asexuals in Belgium'
Hans	22	Aseksueel	Aromantisch	2017	AVEN-forum
Jana	26	Demiseksueel	Bioromantisch	2020	Snowball sampling
Manou	22	Aseksueel	Aromantisch	2015	AVEN-forum
Margot	36	Grey-Ace	Bioromantisch	2019	Snowball sampling
Olivia	25	Aseksueel, seks-repulsed	Homoromantisch	2019	Facebookgroep 'Asexuals in Belgium'
Saar	50	Demi of grey	Heteroromantisch	2019	Facebookgroep 'Asexuals in Belgium'
Sofie	44	Aseksueel	Demi- panromantisch	2016	AVEN-forum
Toon	42	Aseksueel	Aromantisch	2016	Facebookgroep 'Asexuals in Belgium'

Topiclijst

Demografische info

Media en representatie

- Voorbeelden representatie
- Gevoel bij representatie
- Hoeveelheid representatie + gevoel
- Invloed representatie
- Belangrijke elementen
- Deseksualisering versus aseksualiteit
- Fictie versus non-fictie

Identiteitsvorming

- Kennismaking met aseksualiteit
- Besef rond eigen aseksualiteit
- Zelfbeeld voor en na identificatie als asexueel
- Aseksualiteit als onderdeel van de identiteit?
- Rol media in identiteitsvorming als asexueel
- Algemene rol van media in het leven

Uit de kast komen

- Reactie omgeving
- Kennis hulpverleners
- Bezorgdheden rond uitkomen

Stigma

- Sociale druk rond seks
- Evolutie in de laatste jaren?
- Vooroordelen binnen omgeving

Community

- Actief binnen gemeenschap?
- Betekenis gemeenschap
- Aseksualiteit als onderdeel van LGBTQ gemeenschap
- AVEN
- Online versus offline gemeenschap

Overzicht bestaande representatie

Deze tabel geeft een overzicht van de aseksuele personages en verhaallijnen die aangehaald werden door de respondenten. Er werd een onderscheid gemaakt tussen de personages waarin in het verhaal zelf, of door de makers achteraf, bevestigd werd dat deze aseksueel zijn, en de personages waarin gespeculeerd wordt door fans over een potentieel aseksuele geaardheid.

Deze tabel geeft ook een overzicht van de bekende aseksuele personen waar de deelnemers het over hadden.

Er bestaan verschillende databases waarin aseksuele verhalen verzameld worden. Deze kunnen teruggevonden worden via deze links:

<http://www.aroacedatabase.com/>

<https://www.thebooksmugglers.com/2019/02/asexual-representation-in-mainstream-speculative-fiction.html>

https://www.goodreads.com/list/show/61456.Asexuals_In_Fiction

Bevestigd:

<u>Titel</u>	<u>Jaar</u>	<u>Personage</u>	<u>Bevestigd?</u>	<u>Soort media</u>
Spongebob (Nickelodeon)	1999-2021	Spongebob	Door bedenker Stephen Hillenburg	Televisiereeks
Sex education (Netflix)	2019-2020	Florence	Wordt bevestigd in de serie	Televisiereeks
BoJack Horseman (Netflix)	2014-2020	Todd Chavez	Wordt bevestigd in de serie	Televisiereeks
Shadowhunters	2007	Raphael Santiago	Wordt bevestigd in het boek en in de serie	Boekenreeks en serie
Archie comics	2015	Jughead	Wordt bevestigd in de 2015-versie van de strips	Strip
Loveless	2020	Georgia	Wordt bevestigd in het boek	Boek
Kat zonder grenzen (Vier)	2021	/	/	Talkshow
Steven Universe (Cartoon Network)	2013-2020	Peridot	Door scenarist Maya Petersen	Televisiereeks

Fan-speculatie:

<u>Titel</u>	<u>Personage</u>	<u>Soort media</u>
Bloom into you	Yuu en Maki	Strip
Sherlock	Sherlock Holmes	Boeken, serie, film
Big Bang theory	Sheldon	Serie
Game of Thrones	Varys	Boek, serie

Bekende personen

<u>Naam</u>	<u>Occupatie</u>
Yasmin Benoit	Brits model en activiste
Hansol	K-pop zanger
Gabriel Picolo	Braziliaanse comic artist en illustrator
Paulie Perrette	Amerikaanse actrice